

ಸಂಪುಟ ೮] ಜೂನ-ಜುಲೈ ೧೯೫೯ [ಸಂಚಿಕೆ ೧-೨

'VEERAMATE' WOMEN'S VOICE

The Largest Circulated

KANNADA MONTHLY

ರಜಿಸ್ಟ್ರೇಶನ್ ಅಫ್ ನ್ಯೂಜ ಪೇಪರ್ಸ (ಸೆಂಟ್ರಲ್) ರೂಲ್ಸ ೧೯೫೬ರ ೮ನೇ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ "ವೀರಮಾತೆ" ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯ ಸ್ವಾಮಿತ್ವ ಮತ್ತು ಇತರ ವಿಷಯಗಳ ಬಾಬತ ವಿವರ:—

೧. ಪ್ರಕಾಶನ ಸ್ಥಳ—	ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜ ಧಾರವಾಡ.
೨. ನಿಯಮಿತ ಕಾಲಿಕತೆ—	ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ
೩. ಮುದ್ರಕರ ಹೆಸರು—	ರಾಮರಾವ ಕುಲಕರ್ಣಿ
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ—	ಭಾರತೀಯ
ವಿಳಾಸ—	ವೀರಮಾತೆ ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಧಾರವಾಡ
೪. ಪ್ರಕಾಶಕರ ಹೆಸರು—	ಲ. ರಂ. ಪುರಾಣೀಕ
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ—	ಭಾರತೀಯ
ವಿಳಾಸ—	ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜ ಧಾರವಾಡ
೫. ಸಂಪಾದಕರ ಹೆಸರು—	ಸರೋಜನಿ ಮಹಿಷಿ ಎಮ್. ಎ. ಎಲ್‌ಎಲ್. ಬಿ.
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ—	ಭಾರತೀಯ
ವಿಳಾಸ—	ಲೈನಬಝಾರ ಧಾರವಾಡ
೬. ಪತ್ರಿಕಾ ಸ್ವಾಮಿತ್ವ ವಿಳಾಸ—	ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಳ
ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳದಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ ೧ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಹಾಕಿದವರ ವಿವರ—	ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜ ಧಾರವಾಡ

ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಳದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾದ ಲ. ರಂ. ಪುರಾಣೀಕನಾದ ನಾನು ಮೇಲಿನ ವಿವರಗಳಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳು ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸತ್ಯವೆಂದು ಈ ಮೂಲಕ ಘೋಷಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಲ. ರಂ. ಪುರಾಣೀಕ.

ಪರಿವಿಡಿ

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೊತ್ತಿನ ದುರ್ವಿನಿಯೋಗ

(ಬರೆದು ಬಂದುದು)

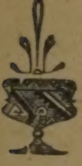
ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನೀತಿಯು ನೆಲೆಗಟ್ಟು ಉಚ್ಚಮಟ್ಟದ್ದಿರದೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾದ ಸೊತ್ತಿನ ಅಪಹಾರ ಇಲ್ಲವೆ ದುರ್ವಿನಿಯೋಗವಾಗುತ್ತಿರುವದನ್ನು ನಾವು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಕಾಣುತ್ತಲಿದ್ದೇವೆ. ಇದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ನಾಗರಿಕರ ಮುಖವಾಗಿರುವ ಪತ್ರಿಕೆಗಳವರಿಗೆ ಇದು ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವೇ ಆಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಕೇಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಇಂತಹ ದುರ್ವಿನಿಯೋಗ ನಡೆವುತ್ತಿರುವದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾವಿಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಹಾಗೂ ಸರಕಾರದ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಸೆಳೆಯ ಬಯಸುತ್ತೇವೆ.

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್ವಿಂಗಡನೆಯ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಶಾಖೆಯ ಮೇಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ದಿವಂಗತ ಮಹಿಳೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಕಮಲಾಬಾಯಿ ಜಮಖಂಡಿ ಅವರು "ಸಮಾಜವಿಂದು ಬೀಗಳೆದಿರುವ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಬಗೆಗೆ ನೊಂದು ಅವರ ಏಳ್ಗೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಆಸ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ (ಇದು ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವದು) ವಿನಿಯೋಗಿಸುವ"ದೆಂದು ತಾವು ಸಾಯುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯು ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದಿಟ್ಟಿರುವರು. ಆದರೆ ಮೃತ್ಯುಪತ್ರದಲ್ಲಿ ದಿವಂಗತ ಮಹಿಳೆಯಿಂದ ಸೂಚಿತವಾದ ಘನೋದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಮೃತ್ಯುಪತ್ರದ ಸೊತ್ತಿನ ವಿನಿಯೋಗವಾಗುತ್ತಿರದೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾದ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆಳೆಸುವದರತ್ತ ಸರಕಾರವಾಗಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಾಗಲಿ ಗಮನವನ್ನೀಯದಿರುವದು ವಿವಂಚನೀಯವಾಗಿದೆ.

ಮೃತ್ಯುಪತ್ರಕರ್ತೆಳಾದ ದಿವಂಗತ ಮಹಿಳೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಕಮಲಾಬಾಯಿ ಜಮಖಂಡಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಒಬ್ಬಳೇ ಒಬ್ಬ ಸಂಬಂಧಿಕಳಾದ ತಾಯಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಯಮುನಾಬಾಯಿ ವೆಂಕಟರಾವ ಕುಕನೂರ ಅವರ ಉದರ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಆಸ್ತಿಯ ಉತ್ಪನ್ನದ ಕೆಲ ಅಂಶವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲವನ್ನು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಏಳ್ಗೆಗಾಗಿ ಪರಿಶ್ರಮಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಇಲ್ಲಿಯ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದಕ್ಕೆ ಕೊಡಮಾಡುವದೆಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿರುವರು. ಆದರೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಲೋಲುಪತೆಯಿಂದ ತಾಯಿಯು ಮೃತ್ಯುಪತ್ರಕಳಾದ ತನ್ನ ಮಗಳ ಆಸ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಮೃತ್ಯುಪತ್ರಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಪುಸಲಾವಣೆಯಿಂದ ತಾನೇ ಉಪಭೋಗಿಸುತ್ತಿರುವಳೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಮೃತ್ಯುಪತ್ರದ ಸೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೆ ಕೆಲವೊಂದನ್ನು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದ್ದು ಉಳಿದುದನ್ನೂ ಮಾರುವ ಹವಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ ಎಂದೂ ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ನಿಜಕ್ಕೂ ನಾಡಿನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಹಿತಕ್ಕೆ ವಿಷಘಾತುಕವಾಗಿದೆ. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಏಳ್ಗೆಯ ಬಗೆಗೆ ಮಗಳಿಗಿದ್ದ ವಿಶಾಲವಾದ ಹೃದಯ ತಾಯಿಗಿಲ್ಲದೆ ಸಂಕುಚಿತವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವದು ಸೋಜಿಗದ್ದಾಗಿದೆ. ಮಗಳ ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿಯನ್ನು ತಾಯಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಯಮುನಾಬಾಯಿ ಇನ್ನಾದರೂ ಅನುಸರಿಸುವಂತೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಅವರನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವದಲ್ಲದೆ ಮೃತ್ಯುಪತ್ರದ ಆಸ್ತಿಯ ಮಾರಾಟ ಮುಂತಾದ ಬಗೆಯ ವಿಲೇವಾಟೆಗೆ ಸಹಾಯಕರಾದವರನ್ನು ಹಾನಿಗೊಳಗಾಗುವಿರೆಂದು ಈ ಮೂಲಕ ಎಚ್ಚರಿಸಬಯಸುತ್ತೇವೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೊತ್ತಿನಾಶೆಗೆ ಒಳಗಾದವರು ಇಂದಿಲ್ಲ ನಾಳೆಯಾದರೂ ಹಾನಿಗೀಡಾಗದಿರರು.

ದಿವಂಗತ ಮಹಿಳೆಯಿಂದ ಮೃತ್ಯುಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿತವಾದ ಉದ್ದೇಶ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೇಳ್ಗೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ದುಡಿವುತ್ತಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಇವೆ. ಈ ಘನೋದ್ದೇಶದ ಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜವು ೩೦ ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೆ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿ ಪ್ರಶಂಸನಾರ್ಹವಾದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿರುವದು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವಿದಿತವಾಗಿದೆ. ಜಾತಿ-ಮತ-ಪಂಥ ಮುಂತಾದ ಕುರುಡು ಭೇದಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರ ಅದರಲ್ಲೂ ಬಡವರ ಏಳ್ಗೆಯನ್ನೆ ಗುರಿಯಾಗಿಸಿ ಶ್ರಮಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ ಇದಾಗಿದೆ. ಮೃತ್ಯುಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಲಾದ ಬಗೆಗಳ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೂ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ (ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ) ಇರುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ದಿವಂಗತ ಮಹಿಳೆಯ ಸದುದ್ದೇಶವು ಈಡೇರುವಂತೆ ಮೃತ್ಯುಪತ್ರದ ಸೊತ್ತೆಲ್ಲವು ಕರಾರುವಾಕ್ಕಾಗಿ ಈ ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜಕ್ಕೆಯೇ ಸಲ್ಲುವಂತೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಸರಕಾರವನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಬೇಕು. ಸರಕಾರವು ಯೋಗ್ಯ ತನಿಖೆ ನಡೆಯಿಸಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೊತ್ತಿನೊಂದರ ದುರ್ವಿನಿಯೋಗವಾಗುತ್ತಿರುವದನ್ನು ಕೂಡಲೆ ತಡೆಯಬೇಕು. (೨೫-೫-೫೯ರ "ತ್ರಿಶೂಲ"ದಿಂದ)

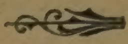
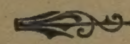
ವೀರಮಾತೆ

ಕೇವಲ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ವಿಕಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಾದ
ಕನ್ನಡ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ಸಂಪುಟ ೮ } ಜೂನ-ಜುಲೈ ೧೯೫೯ { ಸಂಚಿಕೆ ೧-೨

 ಸಂಪಾದಕೀಯ

‘ ಸರಲಾ ಬಿ. ಎ. ಆಗಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕೂತಿದ್ದಾಳೆ. ಹುಡುಗನಿಗಾದರೂ ಕಲಿಸಿದ್ದರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ನೌಕರಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಈ ಹುಡಿಗೆಯರಿಗೆ ಕಲಿಸಿದರೆ ಏನು ಬಂತು ’? ಇನ್ನೂ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೇಳಬರುತ್ತದೆ. ಕಲಿತ ಹುಡಿಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೂ ಹೋಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿ ಅನ್ನುವಷ್ಟು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜವಿನ್ನೂ ಮುಂದುವರಿದಿಲ್ಲ. ಹುಡಿಗೆಯರನ್ನು ಕಳಿಸುವ ಸಮಾಜ, ಅವರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುವ ಸಮಾಜ ಎರಡೂ! ಏನೂ ಅರಿಯದ ಮಹಿಳೆಯಂತೆ ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ಓದಿದ ಮಹಿಳೆಯೂ ಪುನಃ ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ದುಡಿಯಲು ಮೂಗು ಮುರಿದರೆ, ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ಆದರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಏನಾದೀತು!

ಸ್ತ್ರೀಯೇ ಶಕ್ತಿ ಎಂದು ಪೂಜೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಕಾಲ ಒಂದಿತ್ತು ಹಿಂದೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ! ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಪುರುಷರೂ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳಾಗಿರುವಾಗ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆಂತು ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಡುವದು ಇದೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆ ಈಗಲೂ ಕೂಡ. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅನೇಕ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ಪುರುಷರನ್ನು ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ದೂರು ಬೇರೆ. ಪತ್ನಿ ಯಾವುದೊಂದು ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಯಾದ ಪತಿ,ಪತ್ನಿಯು ದುಡಿಯುವದು ತನ್ನ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಕುಂದೆಂದು ತಿಳಿದು, ಆ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಬಿಡುವಂತೆ ಪತ್ನಿಗೆ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡುವದೂ ಇದೆ. ಮನೆಯ ಹೊರಗೂ ಒಳಗೂ ಅವಳೇ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಲಿ ಎಂದು ಪತ್ನಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕೊಡುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ!

ದೇಶದ ಜನಬಲದ ಉಪಯೋಗವನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಶಕ್ತಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕಿರಬೇಕು. ಜನಬಲವಿದ್ದಾಗಲೇ ಇನ್ನುಳಿದ ಬಲದ ಉಪಯೋಗವಾದೀತು! ರಾಷ್ಟ್ರವು ಕೈಕೊಳ್ಳಲಿರುವ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿದಾಗ, ಮೂರನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ,

ಆರೋಗ್ಯ, ಸಮಾಜ ಸೇವೆ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ಮಹಿಳೆಯರ ಕೊರತೆ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಆರೋಗ್ಯದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ೫೯೦೦೦ ಮಹಿಳೆಯರ ಕೊರತೆ ಕಾಣು ಬಂದಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ೬–೧೧ ವರ್ಷದ ವರೆಗಿನ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರೆ ೧೬೦,೦೦೦ ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿದ ಶಿಕ್ಷಿಕೆಯರ ಕೊರತೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ೬–೧೧ ವರ್ಷದ ವರೆಗಿನ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಲ್ಲ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏಳುತ್ತದೆ. ಜನತೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಗ್ಯ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಲು, ಅವರ ಜೀವನಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯಾಗಬೇಕು. ಸಾಮಾಜಿಕ ರಂಗದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಕೊರತೆ ಇನ್ನೂ ತುಂಬ ಇದೆ. ಮೂರನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಕೊರತೆ ಇನ್ನೂ ತುಂಬ ಇದೆ. ಮೂರನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ೧೦೨,೦೦೦ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತ್ರಿಯರ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.

ಅದೇ ರೀತಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ದೊರೆವ ಕಚ್ಚಾ ಮಾಲಿನ ಸದುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹಳ್ಳಿಗರ ಕುಟುಂಬದ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ದುಡಿವ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ೬೦,೦೦೦ ಕ್ಕೆ ಮಿಕ್ಕಿ ಬೇಕಾಗಿದೆ.

ತರಬೇತಿ ಪಡೆದವರು ಬೇಕಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಕೂಗು ಒಂದೆಡೆ, ತರಬೇತಿ ಪಡೆದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ, ಉದ್ಯೋಗವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತು ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ, ಯೋಗ್ಯ ಸಂಘಟನೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಗಳಿಲ್ಲದೆ, ಯಾವ ಕಾರ್ಯವಾದರೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗದು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾಕರಾದ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಮಹಿಳೆಯರಾದರೂ ಎಚ್ಚತ್ತರೆ ಸಂಘಟನೆಯಾದೀತು!

ಜಗತ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿವರ್ಯ ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟಾಗೋರರವರ ಗೀತಾಂಜಲಿಯ ಅನುವಾದ

(ಸಂಗ್ರಹ)

ಇದೇ ಬರಲಿರುವ ಆಗಸ್ಟ ೭ ರಂದು ಜಗತ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿವರ್ಯ ರವೀಂದ್ರನಾಥರ ದಿನಾಚರಣೆ ಅವರ ನೆನಪಿನ ಕುರುಹಾಗಿ ನೋಬೆಲ್ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆದ ಅವರ ಕೃತಿ ಗೀತಾಂಜಲಿಯ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳ ಅನುವಾದವನ್ನಿಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಅನುವಾದಗಳ ಹಿಂದೆ ಹಾಕಿದ ಅಂಕೆಯು ಗೀತಾಂಜಲಿಯೊಳಗಿನ ಪದ್ಯಗಳ ಅಂಕೆ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳ ಅನುವಾದಗಳನ್ನು ಈ ಮೊದಲೇ ವೀರಮಾತೆಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂಚಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸ. ಸಂ.

೧. ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಅಂತವಿಲ್ಲದನಾಗಿ ಮಾಡಿರುವಿ, ಇದು ನಿನ್ನ ಲೀಲೆ. ಈ ಬಳಿಕಾಣುವ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಬರಿದು ಮಾಡಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಹೊಸ ಚೈತನ್ಯದಿಂದ ತುಂಬುವಿ.

ಗಲಗಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಈ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕೊಳಲನ್ನು ಗಿರಿಕಂದರದೊಳಗೊಯ್ದು, ಅದರೊಳಗಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ಹೊಸ ಹೊಸ ರಾಗಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವಿ.

ನಿನ್ನ ಕೈಗಳ ದಿವ್ಯಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ನನ್ನ ಸಣ್ಣ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಆನಂದವು ಮಿತಿಮೀರಿ ತುಂಬಿತುಳುಕಿ, ಮಂಜುಳ ಗೀತರೂಪದಿಂದ ಹೊರಬೀಳುವದು.

ನಿನ್ನ ಅಗಣಿತ ಪ್ರಸಾದಗಳೆಲ್ಲ ಈ ನನ್ನ ಅತಿ ಸಣ್ಣ ಕೈಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಬರುವವು. ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳು ಸಾಗಿ ಹೋದರೂ ನೀನು ಒಂದೇಸವನೇ ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವಿ. ಅದಾಗ್ಯೂ ತುಂಬಲಿಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಸ್ಥಳವಿದೆ.

೨. ನೀನು ನನಗೆ ಹಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟಾಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಉಬ್ಬಿ ಒಡೆಯುವದೋ ಎಂಬ ಭೀತಿ ನನಗೆ. ನಿನ್ನ ಮೋರೆಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬುವವು.

ನನ್ನ ಜೀವನದೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲ ಕಾಠಿಣ್ಯವೂ, ವಿರೋಧಭಾವವೂ ಕರಗಿ ಮಧುರವಾದ ಸಮರಸವಾಗುವದು. ಮತ್ತು ನನ್ನ ಪ್ರಣಾಮವು ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲೆ ಹಾರುವ ಸಂತೋಷಭರಿತವಾದ ಪಕ್ಷಿಯು ರೆಕ್ಕೆಯಂತೆ ಪಸರಿಸುವದು.

ನನ್ನ ಹಾಡಿನಿಂದ ನಿನಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುವದೆಂಬದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ನಾನು ನಿನ್ನೆದುರಿಗೆ ಗಾಯಕನೆಂದೇ ಬರುತ್ತೇನೆಂಬದೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಮುಟ್ಟಲಸಾಧ್ಯವಾದ ನಿನ್ನ ಪಾದದ ಸ್ಪರ್ಶವು, ನನ್ನ ಹಾಡಿನ ಬಹು ದೂರ ಪಸರಿಸುವ ರೆಕ್ಕೆಗಳಿಂದ ನನಗೆ ದೊರಕುತ್ತದೆ.

ಗಾಯನದ ಆನಂದ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಮೈಮರೆತು, ನಾನು ಒಡೆಯನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಗೆಳೆಯನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇನೆ.

೩. ನನ್ನ ದೊರೆಯೇ ! ನೀನು ಹಾಡುವದು ಹ್ಯಾಗೆಂಬದು ನಾನರಿಯೆ. ಆದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಮುಗ್ಧನಾಗಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಲಾಲಿಸುವೆನು ಮಾತ್ರ.

ನಿನ್ನ ಗಾನದ ಬೆಳಕು ಈ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಬೆಳಗುವದು. ನಿನ್ನ ಗಾನದ ಉಸಿರು ಗಗನದಿಂದ ಗಗನಕ್ಕೆ ಹರಿಯುವದು. ನಿನ್ನ ಗಾನದ ಪವಿತ್ರವಾದ ಪ್ರವಾಹವು, ಅಡ್ಡ ಬರುವ ಯಾವತ್ತೂ ಕಲ್ಲುಬಂಡೆಗಳನ್ನು ಒಡೆದು

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಭರದಿಂದ ಸಾಗುವದು.

ನಿನ್ನ ಗಾನದಲ್ಲಿ ಧ್ವನೆಗೂಡಿಸಬೇಕೆಂದು ನನ್ನಹೃದಯವು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಧ್ವನಿಯೇ ಬರಲೊಲ್ಲದು. ಶಬ್ದಗಳು ಹೊರಡುತ್ತವೆ, ಆದರೆ ಆ ಶಬ್ದಗಳು ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪರಿಣಮಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಉಪಾಯಗಾಣದೆ ಅಳಹತ್ತುತ್ತೇನೆ, ನನ್ನೊಡೆಯನೇ! ನಿನ್ನ ಗಾಯನದ ಪಾರುಗಾಣದ ಜಾಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನಹೃದಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಂಧಿಸಿರುವಿ.

೪. ಎಲೈ ನನ್ನ ಜೀವನದ ಜೀವಾಳವೇ! ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಆವಯುವಗಳಿಗೂ ನಿನ್ನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸಂಬಂಧವಿರುವದೆಂದು ನಾನು ಬಲ್ಲೆನಾದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಶುದ್ಧವಾಗಿಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವೆನು.

ನನ್ನ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಪ್ರಕಾಶವನ್ನಿತ್ತ ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪನು ನೀನೇ ಎಂಬದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆನಾದ್ದರಿಂದ, ನನ್ನ ವಿಚಾರಗಳೊಳಗೆ ಯಾವ ಅಸತ್ಯಗಳೂ ಬಾರದಂತೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವೆನು.

ನನ್ನ ಹೃದಯದೊಳಗಿನ ಮುಖ್ಯ ಮಂದಿರವೇ ನಿನ್ನ ವಾಸಸ್ಥಳವೆಂದು ನಾನು ಬಲ್ಲೆನಾದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಹೃದಯದೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸಲಿಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಯು ಯಾವಾಗಲೂ ಜಾಗ್ರತವಾಗಿರುವಂತೆಯೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವೆನು.

ನಾನು ಕೆಲಸಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯು ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಬರುವದೆಂದು ಬಲ್ಲೆನಾದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನೀನೇ ಕಾಣಿಸುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವೆನು.

೬. ಈ ಸಣ್ಣ ಹೂವನ್ನು ಕೊಯ್ದು ತೆಗೆದುಕೊ ತಡಮಾಡಬೇಡ. ತಡಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಬಾಡಿ ಉದುರಿ, ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಹೋಗಬಹುದೆಂಬ ಹೆದರಿಕೆ ನನಗೆ.

ಅದಕ್ಕೆ ಕೊರಳೊಳಗಿನ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳ ದೊರಕಲಿಲ್ಲ. ಅದರೆ ನಿನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಕೊಯ್ಯುವಾಗ ಆಗುವ ನೋವಿನ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಅದನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಕೊಯ್ದುಕೊ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ, ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗದೆ ಸಂಜೆಯಾಗಿ, ಸಮರ್ಪಣದ ವೇಳೆಯು ಮೀರಬಹುದೆಂಬ ಹೆದರಿಕೆ ನನಗೆ.

ಈ ಹೂವಿನಬಣ್ಣವು ಮನೋಹರವಾಗಿರದಿದ್ದರೂ, ಅದರ ವಾಸನೆಯು ಅಲ್ಪವಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ನಿನ್ನ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಉಪಯೋಗಮಾಡಿಕೊ. ಇನ್ನು ಸಮಯವಿರುವಾಗಲೇ ಕೊಯ್ದುಕೊ.

೭. ನನ್ನ ಕವಿತಾದೇವಿಯು ತನ್ನ ಅಭರಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆದುಹಾಕಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳಿಗೆ ಅರಿವೆ ಅಲಂಕಾರಗಳ ಅಭಿಮಾನವಿಲ್ಲ. ಆಭರಣಗಳು ನಮ್ಮ ಏಕಾಂತವನ್ನು ಕೆಡಿಸುವವು. ಅವು ನನ್ನ, ನಿನ್ನ ನಡುವೆ ಬರುವವು. ಅವುಗಳ ನಾದದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಕಿವಿಮಾತುಗಳು ನನಗೆ ಕೇಳಿಸಲಾರವು.

ನಿನ್ನ ದರ್ಶನದಿಂದ, ನಾನು ಕವಿಯೆಂಬ ಅಹಂಕಾರವು, ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ನಾಶವಾಯಿತು. ಎಲೈ ಕವಿಶ್ರೇಷ್ಠನೇ, ನಿನ್ನ ಪಾದದ ಬಳಿ ಕುಳಿತಿರುವೆನು. ನಿನಗೆ ಮಂಜುಳ ಗಾಯನವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು, ಬಿದಿರಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಕೊಳಲಿನಂತೆ, ನಿರಭಿಮಾನಿಯಾಗಿಯೂ, ಸರಳವಾಗಿಯೂ ಇರುವಂತೆ ಕರುಣಿಸು.

೯. ಎಲೈ ಮೂರ್ಖನೇ, ನಿನ್ನನ್ನು ನೀನೇ ನಿನ್ನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆಯೇ ಹೊರಲು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುವಿ. ಎಲೆ ಭಿಕ್ಷುಕನೇ, ನಿನ್ನ ಬಾಗಿಲಿಗೇ ಬಂದು ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುತ್ತಿ. ನಿನ್ನ ಭಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಎಲ್ಲವನ್ನು ಹೊರಲು ಸಮರ್ಥನಾದವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡು. ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಎಂದೂ ನೋಡಬೇಡ.

೧೩. ನಾನು ಹಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಂದಿದ್ದ ಕವನವು ಇನ್ನೂ ಹಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಆಗೇ ಇಲ್ಲ.

ನನ್ನ ತಂಬೂರಿಯ ತಂತಿಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವದರಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ದಿವಸಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಳೆದುಬಿಟ್ಟೆನು.

ನನ್ನ ಕವನದ ತಾಳ ಇನ್ನೂ ಕೂಡಿಲ್ಲ ಶಬ್ದಗಳ ಪ್ರಾಸವೂ ಕೂಡಿಲ್ಲ. ಅದರೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಹಾಡಬೇಕೆಂಬ ತಳಮಳವು ಮಾತ್ರ ಹಾಗೇ ಇರುವದು.

ಮೊಗ್ಗೆಯು ಇನ್ನೂ ಅರಳಿಲ್ಲ. ಮಂದಮಾರುತನು ಮಾತ್ರ ಸುಳಿದಾಡುತ್ತಾನೆ.

ನಾನಿನ್ನೂ ಅವನ ಮೋರೆಯನ್ನು ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಅವನ ಧ್ವನಿಯನ್ನೂ ಇನ್ನೂ ಕೇಳಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ

ಮುಂದಿನ ಹಾದಿಯಿಂದ ಹೋಗುವಾಗ ಅಗುವ ಅವನ ಮಂದವಾದ ಕಾಲು ಸಪ್ಪಳ ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದೆ.

ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಆಸನವನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿಯೇ ಇಡೀ ದಿವಸವೆಲ್ಲ ಕಳೆದು ಹೋದಿತು. ಆದರೆ ದೀಪವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹಚ್ಚಿಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನೂ ನನ್ನ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಕರೆಯಲಾರೆ.

ನಾನು ಅವನನ್ನು ಕಾಣುವ ಆಶೆಯಿಂದಲೇ ಬದುಕಿರುವೆನು. ಆದರೆ ಇನ್ನೂ ಅವನನ್ನು ಕಂಡಿಲ್ಲ

೧೪. ನನ್ನ ಮನೋರಥಗಳು ಬಹಳ. ಮತ್ತು ನಾನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಧ್ವನಿಯಾದರೂ ಹೃದಯ ದ್ರಾವಕ. ಅದರೆ ನೀನು ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಗಟ್ಟಿಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನಿರಾಕರಿಸಿ, ನನ್ನನ್ನುಳಿಸಿರುವಿ. ಈ ನಿನ್ನ ಬಲವಾದ ಕರುಣೆಯೇ ನನ್ನ ಜೀವನದೊಳಗೆಲ್ಲ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವದು.

ಅತಿ ಮನೋರಥಗಳ ಗಂಡಾಂತರಗಳಿಂದ ಕಾಯ್ದು ಈ ಆಕಾಶ, ಈ ಪ್ರಕಾಶ, ಈ ದೇಹ, ಈ ಜೀವ, ಈ ಮನಸ್ಸು ಮೊದಲಾದ ಮಹತ್ತರವಾದ ಮಹಾ ಪ್ರಸಾದಗಳನ್ನು ನಾನು ಬೇಡದಲೇ ದಯಪಾಲಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಕ್ಕೆ, ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ನಾನು ಪಾತ್ರನಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಿ.

ನಿನ್ನನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಮನಸ್ಸಿನ ದೌರ್ಬಲ್ಯದಿಂದ ಉಳಿದುಹೋಗುವದು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಕಾಲ ನಾನು ಎಚ್ಚತ್ತು ಒಳ್ಳೇ ಭರದಿಂಡ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಾಗಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ನೀನು ಮಾತ್ರ ನಿರ್ದಯತನದಿಂದ ನನಗೆ ಸಿಗದ ಹಾಗೆ ಅಡಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿ.

ಮೇಲಿಂದಮೇಲೆ ನಾನು ಬೇಡಿದ್ದನ್ನು ಕೊಡದೆ, ದುರ್ಬಲವಾದ ಮತ್ತು ಚಂಚಲ ಕಾಮನೆಗಳ ಕೆಟ್ಟಪರಿಣಾಮಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಯ್ದು, ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಪೂರ್ಣ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವಿ.

ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ

ಲೋಕಮಾನ್ಯ ಬಾಲ ಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕರ ಪುಣ್ಯತಿಥಿಯ ಆಚರಣೆ

ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿಯುಂಟಾಗಲೆಂದು ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜವು ಬಹುತರ ಎಲ್ಲ ಮಹಾಪುರುಷರ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರನಾಯಕರ ಪುಣ್ಯದಿನವನ್ನಾಚರಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂದು ಆಗಸ್ಟು ೧ರಂದು, ಭಾರತೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬೀಜಾರೋಪಣ ಮಾಡಿದ ಲೋಕಮಾನ್ಯ ಬಾಲಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕರು ದಿವಂಗತರಾದ ದಿನದಂದು, ಅವರ ಪುಣ್ಯತಿಥಿಯನ್ನು ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದಲೂ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೂ ಆಚರಿಸಲಾಯಿತು.

ಇಂದಿನ ಪುಣ್ಯದಿನಾಚರಣೆಯ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜದ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಲೋಕಮಾನ್ಯ ಬಾಲ ಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕರ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನಲಂಕರಿಸಿ ಪೂಜಿಸಲಾಯಿತು. ನಂತರ ಇಳಿಹೊತ್ತಿನ ೩-೪೫ ಗಂಟೆಗೆ ಪುಣ್ಯತಿಥಿಯ ನಿಮಿತ್ತ ಸಭೆ ನೆರೆದಿದ್ದಿತು. ಸಭೆಯು ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರು ಶಿಕ್ಷಕ-ಶಿಕ್ಷಿಕೆಯರು ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಂದ ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ತುಂಬಿದ್ದಿತು. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಹಿರಿಯ ಕವಿಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬರೂ ತಿಲಕ ಗಾಂಧಿ ಅವರಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾದವರೂ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಚಿಂತನಪರರೂ ಆದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಾಲಿ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರು ಇಂದಿನ ಪುಣ್ಯದಿನಾಚರಣೆಗೆ ಹಿರಿಯರಾಗಿ ದೊರೆದುದು ಒಂದು ವಿಶೇಷ. ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜದ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರು ಲೋಕಮಾನ್ಯ ತಿಲಕರ ಜೀವನದ ಬಗೆಗೆ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನರುಹಲು ಯತ್ನಿಸಿದುದಾಗಿದೆ. ವನಿತಾ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರೇಮಾ ಮಂಗಳೂರು ಆಶುಭಾಷಣವನ್ನು ಮಾಡಿ ಲೋಕಮಾನ್ಯರ ಬಗೆಗೆ ತಾನೆ ರಚಿಸಿದ್ದ ಕವನವೊಂದನ್ನು (ಇದು ‘ವೀರಮಾತೆ’ ಯ

೧೯೫೮ನೆಯ ಫೆಬ್ರುವರಿ-ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳುಗಳ ಸಂಚಿಕೆ – ವನಿತಾ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಂಚಿಕೆ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ) ಸುಶ್ರಾವ್ಯವಾಗಿ ಹಾಡಿದಳು.

ಆ ನಂತರ ಮುಖ್ಯಾತಿಥಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಾಲಿ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರು ವಯಸ್ಸಿನಿಂದ ಬಳಲಿದವರಾದ್ದರಿಂದ ಕುಳಿತಿಯೇ ಮಾತನಾಡಲು ಅವರನ್ನು ಬಿನ್ನವಿಸಲಾಯಿತು. ಶ್ರೀ ಸಾಲಿ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರು ಭಾಷಣಕಾರರಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹೃದಯ ಪರಿಷ್ಕಾರದಿಂದ ವೇದ್ಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಹೀಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿದರು.

ನಮ್ಮ ಭಾರತವು ಪುಣ್ಯಪುರುಷರ ನೆಲೆವೀಡಾಗಿದೆ. ಗ್ಲಾನಿಯುಂಟಾದಾಗ್ಗೆಲ್ಲ ಮಹಾಪುರುಷರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸಿಯೇ ಇರುವರು. ಹೀಗೆ ಉಜ್ವಲ ಪರಂಪರೆಯುಳ್ಳ ಭಾರತವು ಪರದಾಸ್ಯಕ್ಕೀಡಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಜನರು ಕುರಿಗಳಂತೆ ಹೇಡಿಗಳಾಗಿರುವದನ್ನು ಕಂಡು ಅವರಲ್ಲಿಯ ಸುಪ್ತ ಶಕ್ತಿಯು ಚೇತರಿಸುವಂತೆ ಯತ್ನ ಹೂಡಿದವರಲ್ಲಿ ದಿವಂಗತ ಲೋಕಮಾನ್ಯ ಬಾಲ ಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕರು ಮೊದಲಿಗರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತೀಯರ ಜಾಗೃತಿ ಅವರ ಜೀವನದ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದಿತು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಸ್ವ ಭಾ ವ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಲೋಕಮಾನ್ಯರಾದರು. ಮೊದಲಿಗೆ ಅವರು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿದರು. ಆದರೆ ಭಾರತೀಯರ ನೆಮ್ಮದಿಗೆ, ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪುನರುತ್ಥಾನಕೆ ಪರದಾಸ್ಯದ ಸಂಕೋಲೆಗಳನ್ನು ಹರಿದೊಗೆವುದೊಂದೇ ತರುಣೋಪಾಯವೆಂಬುದನ್ನವರು ಮನಗಂಡು ಸ್ವರಾಜ್ಯವು ನನ್ನ ಜನ್ಮ ಸಿದ್ಧವಾದ ಹಕ್ಕು ಎಂದುಸುರಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಚಳುವಳಿ ಹೊಳುಹನ್ನು ಹಾಕಿದರು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧೀರದಾರಿಗ(extremist) ರಾಗಿದ್ದರು. ದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಚರಿಸಿ ಜನತೆಯನ್ನೆಚ್ಚರಿಸಿದರು. 'ಕೇಸರಿ' ಯಿಂದ ಕೇಸರಿಯಂತೆ ಗರ್ಜಿಸಿ ಜನತೆಯನ್ನು ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಎಬ್ಬಿಸಿದರು. ಭಾರತದ ಬಂಜರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಸನುಗೊಳಿಸಿದರು. ಲೋಕಮಾನ್ಯ ತಿಲಕರು ಬಿತ್ತಿದ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಬೀಜವೇ ಮುಂದೆ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾಂದೋಲನವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿಸುವದಕ್ಕೆ ತುಂಬ ನೆರವಾಯಿತು. ಇಂತಹ ಮಹಾಪುರುಷರು ಮಾಡಿದ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಈಗ ಶ್ರೀ ಜವಾಹರಲಾಲ ನೆಹರು ಅಂತಹ ಮಹಾನಾಯಕರೂ ಶ್ರೀವಿನೋಬಾ ಭಾವೆ ಅಂತಹ ಸತ್‌ಪುರುಷರೂ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸ ಶ್ರೀಸ್ವಾಮಿ ವಿ ವೇ ಕಾನಂದ, ಶ್ರೀ ರವೀಂದ್ರನಾಥಠಾಕೂರ, ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದಘೋಷ, ಶ್ರೀ ರಮಣ ಮಹರ್ಷಿ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾ ವಿಭೂತಿಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಶತಕದಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಪುರುಷರ ಹಾಗೂ ಮಹಾವಿಭೂತಿಗಳ ಪರಂಪರೆ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಇಂತಹ ಪರಂಪರೆಯುಳ್ಳ ಭಾರತವು ಪುಣ್ಯ ಭೂಮಿಯೇ ಆಗಿದೆ.

ಲೋಕಮಾನ್ಯ ತಿಲಕರು ಬಹುಮುಖ ಪಂಡಿತರಾಗಿಯೇ ಇದ್ದರು. ರಾಜಕೀಯ ಜಂಜಡಕ್ಕಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಅವರಿಂದ ನಾವು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾದ ಅದ್ಭುತಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದ್ದಿತು. ರಾಜಕೀಯ ದ್ರೋಹ(?)ಕ್ಕಾಗಿ ಮಂದಾಲೆಯ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ್ಗೆ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ರಚಿಸಿದ್ದ ಉದ್ಗ್ರಂಥವಾದ 'ಗೀತಾ ರಹಸ್ಯ'ವೂ ಮತ್ತು ಅವರ ಓರೈನ್ (History of the Orien) ಗ್ರಂಥವೂ ಅವರ ಅಗಾಧವಾದ ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಪ್ರತೀಕಗಳಾಗಿವೆ. ಲೋಕಮಾನ್ಯ ತಿಲಕರು ಕ ರ್ಮ ಯೋ ಗಿ ಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಎಂತಲೇ ಅವರು ಪ್ರತಿಹತರಾಗಿದ್ದ ಭಾರತೀಯ ಜನತೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖವಾಗಿಸಿದರು.

ದಿವಂಗತ ಲೋಕಮಾನ್ಯ ತಿಲಕರ ಸ್ಥೈರ್ಯಧೈರ್ಯ ಸರಲ ಸ್ವಭಾವ ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತತೆಗಳನ್ನು ತುಸುವಾದರೂ ಅನುಕರಿಸಲು ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದರೆ ಅವರ ಪುಣ್ಯತಿಥಿಯನ್ನು ನಾವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಆಚರಿಸಿದಂತಾಗುವದು. ಜೀವಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಜನುಮವು ಹಿರಿದು ಆಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿರುವ ಅನಂತ-ತ್ವವನ್ನುಮಾನವನೊಬ್ಬನೇ ಕಾಣಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾನವರಾದ ನಾವು ಪಶುಪಕ್ಷಿ ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಕ ಗಳಂತೆಯೆ ಜೀವಿಸದೆ ಮಹಾ ವಿಭೂತಿಗಳು ನಡೆದಿದ್ದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ತೋರಿದ್ದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲೆತ್ನಿಸಿದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯ ಕಲುಕಿದಿಂದಿನ ವಾತಾವರಣವು ತಿಳಿಯಾಗಿ ಸುಖಶಾಂತಿ ನೆಲೆಸದಿರದು ಎಂದು ನುಡಿದು ತಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಿದರು.

ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜದ ಸಂಸ್ಥಾಪಿಕೆಯರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಭಾಗೀರಥೀಬಾಯಿ ಪುರಾಣಿಕರಿಂದ ಅತಿಥಿಗಳ ಹಾರ್ದಿಕವಾದ ಅಭಿನಂದನೆಯಾದ ನಂತರ 'ವಂದೇಮಾತರಂ' ಗೀತೆಯೊಂದಿಗೆ ಲೋಕಮಾನ್ಯ ತಿಲಕರ ಪುಣ್ಯತಿಥಿಯ ಆಚರಣೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು.

ಭೇರಿ

ಬರೆದವರು:— ರತ್ನಾ ಶಾಸ್ತ್ರಿ.

ಸಮಯ:— ವೆಂಕಟರಮಣನ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಮಂಗಲವಾದ್ಯಗಳು ಮೊಳಗುತ್ತಿವೆ. ನರಗುಂದಾಧಿಪತಿಯಾದ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ ಶೂನ್ಯ ಮನಸ್ಥಿತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ—ತನ್ನ ಕಿರುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಿಯಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಮಂಗಲವಾದ್ಯಗಳು ಮೊಳಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೆ—

೧೮೫೭ (ಜಾಂಗಟೆಯ ಸದ್ದು....) ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭಾರತೀಯನ ಹೃದಯದ ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ಹುಗಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೃತ್ತಿಯು ಚೇತರಿಸಿದ ಕಾಲ! ಬ್ರಿಟಿಷರು ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದ ಉಪದ್ರದ ಕೊಡವು ತುಂಬುತ್ತ ಬಂದ ಕಾಲ! ಭಾರತೀಯರು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಕಟಿಬದ್ಧರಾದ ಕಾಲ! ಭಾರತದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅಸಂತೋಷ, ಜುಗುಪ್ಸೆ, ಅಸಮಾಧಾನ ಮತ್ತು ದ್ವೇಷ ತಾಂಡವನೃತ್ಯವನ್ನಾಡುವ ಕಾಲ! ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿಂದ ಹೊರದೂಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಯೋಜನೆಗಳು ನಡೆದ ಕಾಲ! ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ.... ಬ್ರಿಟಿಷರು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರದ ದರ್ಪದಿಂದ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಿ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಾರತೀಯರ ಧರ್ಮ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹೋಮವನ್ನು ನಡಿಯಿಸಿದ್ದರು. ಜನತೆಯ ಅಸಂತೋಷವೆಲ್ಲ ಭಾರತೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗಿ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿತು. ದಿಲ್ಲಿ, ಝಾಂಸಿ, ಬರಾಕಪುರ, ಬರೇಲಿ ಮತ್ತು ಮೀರತ ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕಿಡಿಗಳು ಹಾರಿದವು. ಝಾಂಸಿಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿ, ನಾನಾಸಾಹೇಬ, ತಾತ್ಯಾಟೋಪಿ ಮತ್ತು ಬಹಾದೂರ ಶಹ ಇವರು ಕ್ರಾಂತಿವೀರರ ಮುಖಂಡರಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಸಾಕುಬೇಕು ಮಾಡಿದರು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನರಗುಂದದ ದೊರೆ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ, ದತ್ತಕ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆ ದೊರೆಯುವ ಕುರಿತು ಕಂಪನಿ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದನು. ಆದರ ದಾರಿಯನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ದಿನ—

(ಮಂಗಲವಾದ್ಯಗಳು ಎಂಟು ಹತ್ತು ಸೆಕೆಂದು ಕೇಳಿದ ನಂತರ ಸಿತಾರು ವಾದನದ ಮಿಡಿತದಿಂದ...)

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ದೇವಿ, ಸತ್ವ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವನ.... ಸ್ವರೂಪ ದರ್ಶನವಾಗುವದೆಂಬ ಮಾತು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ ನೋಡು....!

ಸಾವಿತ್ರಿ— ಏನು ಮಾತು ಪ್ರಭು.... ?

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಈ ದತ್ತಕ ಪ್ರಕರಣವು ಪರ್ಯಾಯದಿಂದ ನಮ್ಮ ಸತ್ವ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿರುವದು. ಹದ್ದು ಎರಗುವಂದದಿ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಸಂಕಟಗಳು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಎರಗುತ್ತಿರುವವು. ಒಂದನ್ನು ಎದುರಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೆ ಇನ್ನೊಂದು.... ತನ್ನ ಕರಾಳ ಹಸ್ತದ ಕಪ್ಪು ಛಾಯೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಕೆಡವುತ್ತಿರುವದು. ಘಟನೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಜೋಡನೆಯಾಗದ್ದರಿಂದ ಕೈಕಾಲು ಹೋದಲ್ಲಿ ಅಪಯಶದ ಅಂಜಿಕೆ ನಮಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುವದು.

ಸಾವಿತ್ರಿ— ಸ್ವಾಮಿ, ಇದಕ್ಕೆ ತಾವು ಇಷ್ಟೊಂದು ಹೆದರಿರುವಿರೇಕೆ ? ನೊಂದುಕೊಂಡಿರುವಿರೇಕೆ ?

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ದೇವಿ, ಎಂತಹ ಮಾತು ಆಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ ? ಶತ್ರುಗಳು ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಂಚು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವಾಗ ಏನಾದೀತೆಂಬುದನ್ನು ನಿಶ್ಚಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಂದಲೂ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬರದಂತಾಗಿರುವದು. ನಾನಾಸಾಹೇಬ ಪೇಶವೆ ಇವರಿಂದಲೂ ಸುದ್ದಿ—ಸೂಚನೆಗಳು ಬರದಂತಾಗಿವೆ. ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರ ರಕ್ತಮಾಂಸದಿಂದ ಬೆಳೆದ ಸಂತಾನವೆ ಈಗ ಭರತಖಂಡದ

ಹೆಸರನ್ನು ಒರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವದು. ಆ ಹೇಡಿ ಮೆನ್‌ಸನ್ ಇವನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯಿಂದ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ, ತಮ್ಮ ನಾಶವನ್ನು ತಾವೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದರ ಅರಿವು ಅವರಿಗಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಕೊಡಲಿಯ ಕಾವೇ ಕುಲಕ್ಕೆಲ್ಲಿ ಮೂಲವಾಗುವದೋ....ಎಂಬ ಅಂಜಿಕೆ ನನಗೆ ನೋಡು !

ಸಾವಿತ್ರಿ— ರಾಜನೆನ್ನುವವನು ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ಸದಾ ಎದುರಿಸಲೇಬೇಕು ! ಅಂಜಿ ನಡೆದರೆ ಹೇಗೆ ? ತಮ್ಮದು ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಪ್ರೀತಿಯಿದ್ದರೆ....ವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದರೆ....ನಾನು ಹೇಳುವಂತೆ ಮಾಡಿರಿ ! ಅಂದರೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಈ ಸಂಕಟದಲ್ಲಿಂದ ಪಾರಾಗಬಹುದು.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಅದೇನು ಮಾತು ದೇವಿ....?

ಸಾವಿತ್ರಿ— ಏನೂ ಇಲ್ಲ ದೊರೆ ! ಅತ್ತೆಯವರು ಹೇಳುವಂತೆ ಮಾಡಿರಿ.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಅಂದರೆ....

ಸಾವಿತ್ರಿ— ದತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆಂದು........ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ದುಂಬಾಲ ಬೀಳುವದಕ್ಕಿಂತೆ........

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಎರಡನೆಯ ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲೆ ?

ಸಾವಿತ್ರಿ— ಹೌದು.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಇದೇನು ಮಾತು ದೇವಿ ? ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಏನನ್ನೂ.... ಮಾಡಲು ಬರುವಂತಿಲ್ಲವೆ ?

ಸಾವಿತ್ರಿ— ಪ್ರಭು, ಈ ಸಂಕಟದಲ್ಲಿಂದ ಪಾರಾಗುವದಕ್ಕೆ ಇದೊಂದೇ ದಾರಿ ಇರುವದು.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಸಾವಿತ್ರಿ, ರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಂತಾನಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ತೊರೆಯಲೆ ? ಇಲ್ಲ....ಇಲ್ಲ... ದೇವಿ, ಇವೆರಡರ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗದಿದ್ದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ........! ನಿನ್ನನು ನಾನು ತೊರೆಯಲಾರೆ....!

ಸಾವಿತ್ರಿ— ಸಿಂಹಾಸನದ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಾಳು ಕೀಳೆಂದು ನನಗೆ ಅನಿಸುವದು. ರಾಜ್ಯದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ನಾವಿಂದು ಎಂತಹ ತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಲು ಬೇಡವೆ ? ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೌಣ ! ರಾಜಗದ್ದುಗೆ ಮುಖ್ಯ ! ಆದ್ದರಿಂದ....

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಎರಡನೆಯ ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲೆ ?

ಸಾವಿತ್ರಿ— ಹೌದು ಪ್ರಭು....! ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇರದಿದ್ದರೂ....ಮನಸ್ಸಿನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಏಕಾಗಲೊಲ್ಲದು....ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕ್ರಮಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವದು.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಎರಡನೆಯ ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ....ದೇವಿ !

ಸಾವಿತ್ರಿ— ಅದೇಕೆ ?

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಶತ್ರುಗಳು ಮನೆಯ ಮುಂಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲೆ ? ಮಂಗಲವಾದ್ಯಗಳು ಮೊಳಗುವದರ ಬದಲು....ರಣವಾದ್ಯಗಳು ಮೊಳಗುವ ಕಾಲ ಬಂದಿರುವದು ! ಸಾತಾರೆಯಿಂದ ರಂಗೋ ಬಾಪೂಜಿ........ ಇವರು ಬರೆದ ಪತ್ರದ ಸುದ್ದಿಯು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತೇಯಿರುವದು. ಶತ್ರುಗಳು ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತಾಗ ನರಗುಂದದ ದೊರೆ....ಎರಡನೆಯ ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡನೆಂದು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಡಬಾರದೆಂದು ನನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನೀನಾಗಲಿ....ನಾನಾಗಲಿ ಅಷ್ಟೇ ಜಬಾಬ್ದಾರರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂಬ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನೇ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.

ಸಾವಿತ್ರಿ— ಸ್ವಾಮಿ....ಸ್ವಾಮಿ...ಇದನ್ನೇನು ನೀವು ಮಾಡಿದಿರಿ ! ನರಗುಂದದ....ರಾಜ್ಯದ ಭದ್ರತೆಗಾಗಿ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ........

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ತಿಲಮಾತ್ರವೂ ಹಿಂಜರಿಯಲಾರೆ.

ಸಾವಿತ್ರಿ— (ಕಂಬನಿ ಮಿಡಿಯುತ್ತ) ಪ್ರಭು....ಪ್ರಭು ರಾಜ್ಯದ ಲೋಭಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯದ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಸಂವರ್ಧನೆಗಳಿಗಾಗಿ ನೀವಿಂದು ಎರಡನೆಯ ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಇದರಿಂದ ರಾಜ್ಯದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಾಗದು....!

ಸಾವಿತ್ರಿ— ಆಗುವುದು.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಬಂದ ಸಂಕಟದ ಕಲ್ಪನೆ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೆ ನೀನು ಹೀಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುವಿ.

ಸಾವಿತ್ರಿ— ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಬಂದ ಸಂಕಟ ಕಲ್ಪನೆಯಿರದಷ್ಟು ನಾನು ಅಪ್ರಬುದ್ಧಳಿಲ್ಲ. ನರಗುಂದದ ಮಹಾರಾಣಿಯಿದ್ದೇನೆ........ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಉಳಿಸುವ ಹೊಣೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನದೂ ಅರ್ಧಪಾಲು ಇರುವದು. ಅದನ್ನು ಶಿರವೇರಿಸದೆ ಹೋದರೆ....ಪ್ರಜೆಗಳೇನೆಂದಾರು ? ಕೃತಘ್ನಳಾಗಿ ಬದುಕುವುದು ನನಗೆ ಬೇಡವಾಗಿರುವದು.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಇಂತಹ ಕಠಿಣ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಸಿದ್ಧವಿಲ್ಲ. ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಐಷಾರಾಮದಲ್ಲಿ....ದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುವ ಸಮಯವಿದಲ್ಲ—

ಸಾವಿತ್ರಿ— ಪ್ರಭು, ಪ್ರಸಂಗದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕಲ್ಪನೆ ನನಗಿರುವದು ನಿಮ್ಮಂಥ ರಾಜಕಾರಣ ಧುರಂಧರರ ಪತ್ನಿಯಾಗುವ ಭಾಗ್ಯ ನನಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದುದು ನನ್ನ ಸುಕೃತದ ಫಲವೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ—ರಾಣಿಯೋರ್ವಳೆ ವೀರ ಮಹಿಳೆಯಾಗಿ ಈಗ ನಡೆಯುವಂತಿಲ್ಲ! ಪ್ರತಿ ಯೋರ್ವ ಹಿಂದೂ ಮಹಿಳೆ.... ಝಾಂಸೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ....! ವೀರಮಹಿಳೆಯರ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಫಿರಂಗಿಗಳು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಕಾಲ್ಕಿತ್ತೆಯುವರು. ಫಿರಂಗಿಗಳು ಎಲ್ಲ ಬದಿಯಿಂದಲೂ ಮುತ್ತಿದ್ದಾರೆ! ಎಲ್ಲ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ನುಂಗಿ ನೀರು ಕುಡಿದಂತೆ........ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ ಹಾಳು ಮಾಡುವ ಹವಣಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಹೇಳು ದೇವಿ....ಇಂತಹ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲೆ? ಎಲ್ಲರ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ನಿಂತ ನಾನೇ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿದರೆ..........ಎರಡನೆಯವರ ಪಾಡೇನು?

ಸಾವಿತ್ರಿ— ಪ್ರಭು....

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಹೌದು ದೇವಿ, ಈಗಿನ ಕಠಿಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಕಲ್ಪನೆಯು ಆಗುವುದು ಕಠಿಣ. ಯಾವ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ.... ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂಬುದೇ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು! ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ, ಬುದ್ಧಿಯು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದಂತಾಗಿದೆ....

ಸಾವಿತ್ರಿ— ನೀವೊಬ್ಬರೆ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ನಾಡಿನ ಜನರಿಗೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡಿರಿ! ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿರಿ!

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೂ ನಡೆದಿರುವವು! ನಮ್ಮ ಪರಿಯಿಂದ ನಡೆಯಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿರುತ್ತೇನೆ.

ಸಾವಿತ್ರಿ— ನಮ್ಮ ಪರಿಯಿಂದ ನಾವೂ ಸಿದ್ಧರಿದ್ದೇವೆ. ನರಗುಂದದ ಮಹಿಳೆಯರು....ಫಿರಂಗಿಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಕೈಯನ್ನು ತೋರಿಸಿಯೇ ತೀರುತ್ತೇವೆ. ಇಂದೇ ಆ ರೀತಿಯ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಸಿದ್ಧರಿದ್ದರೆ ತೀರದು. ಪ್ರಸಂಗೋಪಾತ್ ಅಗ್ನಿಗೆ ಆಲಿಂಗನ ಕೊಡುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದರೂ ಹಿಂಜರಿಯ ಕೂಡದು.

ಸಾವಿತ್ರಿ— ಪ್ರಭು, ನೀವು ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿರಿ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕಲ್ಪನೆ ನನಗಿರುವದು. ನೀವು ಹೇಳದ ಮುನ್ನವೆ ಎಲ್ಲ ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ. ಸದ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಕಲ್ಪನೆ ನಮಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವದು.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ದೇವಿ, ಧನ-ದೌಲತ್ತಿಗಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ಲಾಲಸೆಗಾಗಿ ಬಾಂಧವರ ರುಂಡಗಳನ್ನು ಚೆಂಡಾಡಿಬಿಡುವ ದ್ರೋಹಿಗಳು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಪಂಜಾಬ ಪ್ರಾಂತವು ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ. ದೇಶದ್ರೋಹಿಗಳು ಮನೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ....! ಈ ದೇಶದ್ರೋಹಿಗಳಿಗಾಗಿ ನಾವು ಅಂಜಬೇಕಾಗಿರುವದು. ಈ ಫಿರಂಗಿಗಳಿಗೆ ನಾವೆಂದಿಗೂ ಅಂಜಿಲ್ಲ.......! ಎಂದಿಗೂ ಅಂಜುವುದಿಲ್ಲ....! ತಕ್ಕಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳವರು! ತಿರುಗಿ ತಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಇಂದಿಲ್ಲ ನಾಳೆ ಅವರು ಹೋಗಲೆ ಬೇಕು. ಇವರೇನು ಬಲ್ಲರು ಯುದ್ಧ....?

ಸಾವಿತ್ರಿ— ಈಗ ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಡಿಯಿಲ್ಲ! ಖಡ್ಗವಿದೆ!

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಕೊಟ್ಟವರು ನಾವು! ನಾವು ಕೊಟ್ಟ ಖಡ್ಗದಿಂದಲೆ ನಮ್ಮ ದೇಶಬಾಂಧವರ ರುಂಡಗಳನ್ನು ಚಂಡಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ! ಭಾರತೀಯರ ವಿಶಾಲ ಅಂತಃಕರಣ ಪರೋಪಕಾರ ಗುಣ.... ಈ ನರಪಶುಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಯುವದು ಕಠಿಣ. ಎಂದಿಗೂ ತಿಳಿಯದು!

ಸಾವಿತ್ರಿ— ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡಬೇಕು.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಪ್ರಸಂಗವೆ ಬಂದಿರುವದು. ಆದರೆ ಯಾರ ಬಲದ ಮೇಲೆ....

ಸಾವಿತ್ರಿ— ಯಾರ ಬಲದ ಮೇಲೆ ಅಂದರೆ....ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಜನರ ಬಲದ ಮೇಲೆ....

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಆ ಬಲವೀಗ ನಮ್ಮ ಬಲವಾಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಅವರದಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿರುವದು. ಶತ್ರುಗಳಾರು? ಮಿತ್ರರಾರು? ಎಂಬುವುದನ್ನು ಊಹಿಸುವುದೇ ಕಠಿಣವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವದು. ಮಿತ್ರರೇ ಈಗ ಕಂಟಕ ಪ್ರಾಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ!

ಸಾವಿತ್ರಿ— ಇಂತಹ ದ್ರೋಹಿಗಳ ಚಂಡುಗಳನ್ನು ಅವರ ದೇಹಗಳನ್ನು ಹದ್ದು ಕಾಗೆಗಳಿಗೆ ಮಿಷ್ಟಾನ್ನವಾಗಿ ಕೊಡಿರಿ!

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಒಮ್ಮೆಲೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಬರದು! ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಬಹಳ ನಾಜೂಕಾಗಿರುವದು.

ಸಾವಿತ್ರಿ— ಇಂತಹ ಕಠಿಣತಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಂದ ಪಾರಾಗುವದಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಬೇಡವೇ ?

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯಕ್ಕೆಂದೆ ಕೆಲವೊಂದು ವಿಶ್ವಾಸಿಕ ಜನರನ್ನು ಇಂದು ವಾಡೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆಕಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅವರ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ....ಸಂಗತಿಯ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ನನಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಹೊರಗಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದೋ........ಅಮಾತ್ಯರು ಬಂದರು. ನೀನಿನ್ನು ಒಳಗೆ ಹೋಗು—

ಸಾವಿತ್ರಿ—ಒಳ್ಳೇದು. (ಸಾವಿತ್ರಿ ಒಳಗೆ ಹೋಗುವಳು)
(ಸಂಮಿಶ್ರವಾದ್ಯದ ಮೊಳಗು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ನಂತರ)

ರಾಮರಾಯ— ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಶುಭವಾಗಲಿ........

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಬನ್ನಿರಿ....ಬನ್ನಿರಿ....ನಿಮಗಾಗಿಯೆ ಕಾದುಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೆ....ನಾನು ! ವಿಷ್ಣು ಇತ್ತ ಕಡೆಗೆ ಬಾ.... !

ರಾಮರಾಯ—ಪ್ರಭು....

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಅಮಾತ್ಯರೆ—ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಆರತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಅದು ಶಾಂತವಾದ್ದರಿಂದ.... ಅದೇಕೋ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶಾಂತಿಯಿಲ್ಲವಾಗಿರುವದು.

ರಾಮರಾಯ— ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಗಾಳಿಯ ತೆರೆಯು ಜೋರನೆ ಬೀರಿದುದರಿಂದ....ಮಂಗಲಾರತಿಯು ಆರಿತೇವಿನಾ ನಿಮಗೆ ಯಾವುದೇ ಅಪಶಕುನವಾಗಲಾರದು !

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ನೀವು ಹೇಳುವುದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೊಂದು ಉಪಾಯ ಮಾತ್ರ! ಆದರೆ ಅದು....ಅದು....ಅಪಶಕುನವೆಂದೇ ನನ್ನ....ಮನಸ್ಸಿನ ಖಾತ್ರಿಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವದು. ನಮ್ಮ ದತ್ತಕ ಪ್ರಕರಣದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ....

ರಾಮರಾಯ— ಕಂಪನಿ ಸರಕಾರದಿಂದ ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರಬಹುದು. ಮೊನ್ನೆಯೆ ತಮ್ಮ ಸಲಹೆ-ಸೂಚನೆಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಒಂದೋಲೆಯನ್ನು....ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರವೂ ಬರಬಹುದು.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಅಶಕ್ಯ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿಯ ಸಂಗತಿಯಿದು ಪ್ರಧಾನಿಗಳೆ.... ! ಮೆನ್‌ಸನ್‌ನಂತೂ ದತ್ತಕ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು.. ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಹೇಳುವನು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹಗಲಿರುಳು ಆತನ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿದೆ! ನಮ್ಮ ಬೇಹುಗರನ್ನು ಪರ್ಯಾಯದಿಂದ ಆತನು ಬಂಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅಜ್ಞರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುಹಕರ.....ಲೋಭಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಾರ್ಥಿ ಜನರ ತಂಡಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಹತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವರೆಲ್ಲರ ಸಹಾಯದಿಂದ ತನಗೆ ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ..... ! ವಿಷ್ಣು....ನೀನಿದ್ದೆಯಲ್ಲವೆ ಆ ದಿವಸ ?

ವಿಷ್ಣು— ಹೌದು ಮಹಾರಾಜ ! ಆತನ ಉನ್ಮತ್ತತನ, ಅಹಂಭಾವಗಳನ್ನು ಕಂಡು....ನನಗಂತೂ ತುಂಬ ಕೋಪ ಬಂದಿದ್ದಿತು.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಅದರ ಕಲ್ಪನೆ ನನಗಿದ್ದುದರಿಂದಲೆ ಸುಮ್ಮನಿರಲು ಕಣ್ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿದೆ. ವಿದ್ದು, ಆ ಮೆನ್ಸನ್ನನ ಹಿಂದೆ ನೀನು ಯಾವಾಗಲೂ ಇರು ! ಯಾಕಂದರೆ ಅವನು ಯಾವಾಗ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಮುಳ್ಳೇರಿಸಿ ಬಿಡಬಹುದೆಂಬುದು....ತಿಳಿಯದಂತಾಗಿರುವದು.

ವಿಷ್ಣು— ಮಹಾರಾಜ....ನೀವು ಹೇಳದ ಮುನ್ನವೆ ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಾನು....ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆತನ ಚಲನವಲನಗಳು ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಆತನ....ಛಾವಣಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಇರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಆತನಿಂದ ಸುದ್ದಿಗಳು....ಬರುವವು.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ — ವಿಷ್ಣು, ರಾಮರಾಯರಂತಹ ಮತ್ತು ನಿನ್ನಂತಹ ಜನರಿದ್ದುದರಿಂದಲೆ ನರಗುಂದದ ಸಿಂಹಾಸನ ಇದು ವರೆಗೆ ಬಾಳಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವದು. ಮುಂದಾದರೂ ಬದುಕುವದೆಂಬ ಭರವಸೆ ನನಗಿರುವದು. ಅವರ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿಯವರಂತೆ....ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೂ ಗಡಿಬಿಡಿ, ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳ ಚಲ್ಲಾಟ ನಡೆದು ಹೋಗದಂತೆ ನಾವು....ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ವಿಷ್ಣು—ಪ್ರಭು, ಮೆನ್‌ಸನ್ನನಂತೂ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಜನರದೇ ಹೆಚ್ಚು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕೂಡ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು.... ಬೇಹುಗರಿಂದ ಸುದ್ದಿ ಬಂದಿರುವದು.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ—ಅದು ನನ್ನ ಕಿವಿಯ ವರೆಗೂ ಬಂದು ಮುಟ್ಟಿರುವದು.

ರಾಮರಾಯ— ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೆ ಆತನು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಕೂಡ ಮಾಡಬಹುದು.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಅಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ನಾವು........ ಕೈಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ನಾವೂ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕೋಟೆಯನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು....! ಮದ್ದು-ಗುಂಡು ಸಂಗ್ರಹಿಸ

ಬೇಕು.... ಯಾವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದೀತೆಂಬು ದನ್ನು ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಮಾತ್ಯರೆ.......ಇಂದಿನಿಂದ ತೆರೆದ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಗತಿಯ ಕಡೆಗೆ ನಮಗೆ.... ನೋಡಬೇಕು.

ರಾಮರಾಯ— ಮಹಾರಾಜ, ಪ್ರಕೃತ ಹೊರಗಿನ ಶತೃಗಳಿಗಿಂತ ಸ್ವಜನದ್ರೋಹಿಗಳಿಗೇ ಹೆಚ್ಚು ಅಂಜಬೇಕಾಗಿ ರುವದು. ದ್ರೋಹಿಗಳು ಕ್ಷಣಕ್ಕೊಬ್ಬರಂತೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಪುನರಾವೃತ್ತಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ....ಎಲ್ಲಿ ಆಗುವದೋ....ಎಂದು ಅಂಜುತ್ತಿ ದ್ದೇನೆ.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಅಮಾತ್ಯರೆ....

ರಾಮರಾಯ— ಹೌದು ಪ್ರಭು, ಸತ್ಯವಾದುದನ್ನೆ ಆಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಹೊರಗಿನ........ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ತಡೆಯುವದು ಕಠಿಣವಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಪಣಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿ ಅವರೊಡನೆ ನಾವು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಸ್ವಜನ ದ್ರೋಹವನ್ನು ತಡೆಯುವದು ಕಠಿಣವಾಗಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ವಜನ ದ್ರೋಹಕ್ಕೆಂದು ಅಂಜಲೇಬೇಕಾಗಿರುವದು.

ವಿಷ್ಣು— (ಖಡ್ಗದ ಸದ್ದು—) ಪ್ರಧಾನಿಗಳೆ ಅಂತ ಹದು ಆಗಿರುವದಾದರೂ ಏನು ? ಅದನ್ನಾದರೂ ಹೇಳಿರಿ ಈ ಜನರನ್ನು ನಾನೊಂದು ಕೈನೋಡಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ರಾಮರಾಯ—ವಿಷ್ಣು, ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ದುಡುಕಿ ನಡೆದು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಬಿಸಿರಕ್ತವು ರಾಜಕಾರಣಲ್ಲಿ ಉಪ ಯೋಗಕ್ಕೆ ಬೀಳುವದಿಲ್ಲ. ಈಗಿನ ಕಠಿಣ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಲೆ ದುಡುಕುವದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸಾವಧಾನತೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾಗಿರುವದು. ಗೋಡೆಗಳಿಗೂ ಕಿವಿಗಳಿರುವವೆಂದು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಸಾವಿರ ಸಲಕ್ಕೂ....ಸತ್ಯವೆಂದು ನನಗೆ ಅನಿಸುತ್ತಿರುವದು.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಅಂದರೆ....

ರಾಮರಾಯ— ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮಾತಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಿರುವದರಿಂದ......

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ನಾವು ಕೋಪಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದ್ದನ್ನು....ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿರಿ.

ರಾಮರಾಯ— ಅಂದರೆ....ಅಂದರೆ....

ವಿಷ್ಣು — ಅಮಾತ್ಯರೆ....ಅಂದರೆ....ಅಂದರೆ....ಅಂದ ರೇನು ? ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ...ಹೇಳಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.

ರಾಮರಾಯ— ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ಡುವುದುಚಿತವು.... !

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಅದಕ್ಕಾರು ಬೇಡವೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ! ಪಹರೆಯವರಿಗೆ—ಚೌಕೀದಾರರಿಗೆ ಇದೀಗ ರಾಜಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿರಿ.

ರಾಮರಾಯ— ಆದರೆ ಪ್ರಭು,

ವಿಷ್ಣು— ಒಂದು ಬದಿಯಿಂದ ನಿಮ್ಮಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೀರುವುದು ಕೂಡ ನಮಗೆ ಕ್ರಮಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವದು.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ — (ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ) ವಿಷ್ಣು,

ರಾಮರಾಯ— ಹೌದು ಪ್ರಭು, ವಿಷ್ಣು ಸರಿಯಾದು ದನ್ನೆ ಆಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ — ಅಮಾತ್ಯರೆ, ಇಂದಿನ ನಿಮ್ಮ ರೀತಿಯೆ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವದು.

ರಾಮರಾಯ—ಹೌದು ಪ್ರಭು.... ! ಅದನ್ನು ನಾನೂ ಬಲ್ಲೆ.... ! ಕೋಟೆಯ ಭದ್ರತೆಗೆಂದು....

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ :— ಮದ್ದಿನುಗ್ರಾಣದ ಅಧಿಕಾರಿ ಗಳಾದ ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ ಇವರಿಗೆ....ಹೆಚ್ಚು ಜನರನ್ನು ನಿಯ ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೋಟೆಯ ಮೇಲೆ ಇದಾಗಲೆ ಕೆಲಸ ಅರಂಭವಾಗಿರುವದು.

ರಾಮರಾಯ— ತೆರಪಿಲ್ಲದೆ ಜನರು ಬಂದು ಹೋಗು ತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಕೇಳುಗರೆ ಇಲ್ಲ !

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಬಂದರೇನಾಯಿತು ? ಪಹರೆಯ ವರು ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು....ಪಹರೆಮಾಡುವಂತೆ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿರಿ.

ರಾಮರಾಯ— (ಅಂಜಿಕೆ ಮಿಶ್ರಿತ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ) ಆಜ್ಞೆ ಹೊರಡಿಸಿದರೆ ಆಜ್ಞೆಯು ಅವಹೇಳನೆ ಮಾತ್ರ ಆದೀತು. ಜಾರಿ ಯಲ್ಲಿ ಎಂದಿಗೂ ಬರಲಾರದು !

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— (ಕೋಪದಿಂದ) ಪ್ರಧಾನಿಗಳೆ ಏನನ್ನು ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುವಿರಿ ?

ರಾಮರಾಯ— ಸತ್ಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಅರವಿರದೆ ನಿಮಗೆ ಅದರ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅದನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಡ ಬೇಕೆಂಬುದು ತಿಳಿಯದೆ ಹೋಗಿ ನಾನೂ ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿ ದ್ದೇನೆ.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ — ತಮ್ಮಂಥವರು ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿ

ಬೇಳುವ....ಘಟನೆಯಾದರೂ....ಯಾವುದು ?

ವಿಷ್ಣು— ಅದನ್ನು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಮಹಾರಾಜ ! ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ ಮತ್ತು ಬನ್ಯಾಬಾಪು ಇವರಿಬ್ಬರು ಕೂಡಿ.... ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಜನರನ್ನು ....ಕೋಟೆಯ ಮೇಲೆ....ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಕರೆತರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ....! ಏನಾಗುವದೆಂಬ ಅರಿವೇ ಈ ಜನರಿಗಿಲ್ಲ. ಪಹರೆಯುವರು ಏನಾದರೂ ಕೇಳಿದರೆ— ರಾಜಾಜ್ಞೆಯಿದೆ ಯೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಅವರನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂಡ್ರಿಸಿ ಬಿಡು ತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಜನರಲ್ಲಿಯೆ....ಫಿತೂರಿಯ ಬೀಜವು ಬಿತ್ತ ಲ್ಪಡಬಾರದು. ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ ಮತ್ತು ಬನ್ಯಾಬಾಪು ಫ....

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ವಿಷ್ಣು , ಒಮ್ಮೆಲೆ ಹಾಗೆ ಸಂಶಯ ವನ್ನು ತಾಳುವುದು ತಪ್ಪು. ಅವರೂ ರಾಜ್ಯದ ಆಧಾರಸ್ತಂಭ ರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಘಟಕಗಳ ಮೇಲೆ.... ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ....ರಾಜ್ಯವಾಳುವದೂ ಕಠಿಣವಾ ದೀತು. ನೀನು ಏನಾದರೂ ತಪ್ಪು ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿ ರುವಿ.

ರಾಮರಾಯ— ಇಲ್ಲ ಪ್ರಭು, ವಿಷ್ಣುವಾಡಿದ ಮಾತು ಬಹು ಅಂಶದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ.... !

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ-- ಅಂದರೆ....ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ ಮತ್ತು ಬನ್ಯಾಬಾಪು ಇವರು ಫಿತೂರಿಯ ಸಂಚು ಹಾಕುತ್ತಿರುವ ರೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೆ ?

ರಾಮರಾಯ— ಹಾಗೆಂದು ಬಾಯಿಂದ ಆಡುವುದೂ ಕಠಿಣವಾಗಿರುವದು.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಅಮಾತ್ಯರೆ, ಅಧಿಕಾರದ ಕಿಚ್ಚು, ಇಷ್ಟೊಂದು ಸಡಿಲಾಗಿ ಹೋಗಿರುವದೇ ? ಆದರೆ ಫಿತೂರಿಯ ಸಂಶಯ ಬಂದರೆ ಸಾಕು....ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ....ಜನರ ರುಂಡಗಳನ್ನು ಚೆಂಡಾಡಿಸಿ ಬಿಡಿರಿ ! ಕೈಕಾಲು ಕತ್ತರಿಸಿ ಕತ್ತ ಲೆಯ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಸಾಡಿಸಿ ಬಿಡಿರಿ! ಕಿಲ್ಲೆಯ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಗೆ ನೂಕಿಸಿ ಬಿಡಿರಿ. ಅಂಥ ಕೃತ್ಯವೆಸಗಿದ ಜನರ ಮನೆ ಮಾರು ಸುಟ್ಟು....ಹಾಳು ಮಾಡಿರಿ.... ! ಅಮಾ ತ್ಯರೆ....ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಠಿಣತಮ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಿಮ್ಮಿಂದ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಕೊಡಿರಿ.

ವಿಷ್ಣು— ಪ್ರಭು, ಇದರ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಶೀಘ್ರ ವಾಗಿ ಆಗಬೇಕು.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೆ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನು ಕರೆ ಕಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಈಗ ಬರಬಹುದು. ಆದರೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ದ್ರೋಹವನ್ನು ಬಗೆಯಲು ಹೊರಟವರಿಗೆ....ಕಠಿಣ ತಮ ಶಿಕ್ಷೆಯು ವಿಧಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು.

ವಿಷ್ಣು— (ಬನ್ಯಾಬಾಪು, ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತಾದಿಗಳು ಬಂದರು.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ವಿಷ್ಣು, ವ್ಯವಧಾನತೆಯಿಂದ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯಲಿ....

(ಸಮ್ಮಿಶ್ರವಾದ್ಯದ ಮೊಳಗು....ತದನಂತರ....)

ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ, ಬನ್ಯಾಬಾಪು } ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ.......

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಬಂದಿರಿ ! ವೆಂಕಟರಮಣ ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಇದ್ದಾನೆಂದೇ ಹೇಳ ಬಹುದು. ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿರಿ....ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿರಿ....ಅಮಾತ್ಯರೆ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯ ಸಾಂಗವಾಗಲಿ....

ರಾಮರಾಯ— ನರಗುಂದಾಧಿಪತಿಗಳೆ ಮತ್ತು ಸನ್ ಮಾನ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೆ....ಇಂದು ನಾವು....ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿ ಕುರಿತು....ವಿಚಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ್ದೇವೆ. ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಿಚಿತ್ರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯುಂಟಾಗಿರುವದು ತಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ವಿಷಯವೆ ಆಗಿರುವದು. ಇದಾಗಲೆ ಉತ್ತರ ಭಾರ ತದ ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಮರವು ಆರಂಭವಾಗಿ ಶಾಂತವೂ ಆಗಿರುವದು. ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನ ವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವದೇಶ ಮತ್ತು ಸ್ವಧರ್ಮದ ರಕ್ಷಣೆಯ ಭಾರವೂ....ಪರ್ಯಾಯದಿಂದ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ....ಬಂದಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಚಾರದ ನಂತರವೆ ಒಂದು ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಬರಬೇಕಾಗಿರುವದು. ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಮುಂಡಿಸುವ ದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೂ ಆತಂಕವಿಲ್ಲ. ಮಹಾರಾಜರು ಇದೇ ಸಂಗತಿ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಮಾನ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೆ, ಮಂತ್ರಿ ವರ್ಯರು ಇವಾಗಲೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡಿಗರ ತಾಳ್ಮೆಯ ಮತ್ತು....ಸಹನಶೀಲ ತೆಯ ಲಾಭವನ್ನು ಈ ಫಿರಂಗಿಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜನೆಂದರೆ ಉಪಭೋಗಶೂನ್ಯ ಸ್ವಾಮಿನಿ! ರಾಜ ಪ್ರಮುಖನಲ್ಲ ! ರಾಜಗದ್ದುಗೆ ಮುಖ್ಯ ! ಇಂಥ ಗದ್ದುಗೆ ಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ....ಸಾವಿರಾರು ವೀರರು ರಣರಂಗ ದಲ್ಲಿ ರಕ್ತದ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿ, ತಮ್ಮ ದೇಹಗಳ ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಕಿ ಗದ್ದುಗೆಯೆಂಬ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿ ದ್ದಾರೆ. ಅಂಥ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಭಾರವು ಪರ್ಯಾಯ ದಿಂದ ಇಂದು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಬಂದಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ದ್ವೇಷಾಸೂಯೆಗಳನ್ನು ಬದಿಗಿರಿಸಿ, ಜಾತಿ—ಕುಲ— ಬಂಧುಗಳನ್ನು ಮರೆತು, ರಾಜ್ಯದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರು

ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವದು. ರಾಮದುರ್ಗದ ಅಧಿಪತಿಗಳು ನಮ್ಮ ರಕ್ತ-ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಕೂಡಿದವರಾಗಿದ್ದರೂ........ಅವರಿಂದು ನಮಗೆ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡದೆ—ಫಿರಂಗಿಗಳಿಗೆ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ದುರ್ದೈವದ ಸಂಗತಿ! ರಾಜ್ಯದ ಲೋಭಕ್ಕಾಗಿ ನರಗುಂದಾಧಿಪತಿಯು ಫಿರಂಗಿಗಳೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿದನೆಂದು....ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಬರೆದಿಡಬಾರದೆಂದು ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆ! ರಾಜ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸ್ವದೇಶ-ಸ್ವಧರ್ಮದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಫಿರಂಗಿಗಳೊಡನೆ ಕಡೆಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಬಂದ ಗಂಡಾಂತರ ಮೊದಲು ದೂರಾಗಲಿ ಆಮೇಲೆ....ನಮ್ಮ ಒಳಜಗಳವನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ....| ರಾಜ್ಯದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸೋಣ!

ರಾಮರಾಯ—ಪ್ರಕೃತ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಲ್ಲರ ಎದುರು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದ್ದರೂ ದತ್ತಕ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆಯೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಿಂದು ಆಗಬೇಕಾಗಿರುವದು ಫಿರಂಗಿಗಳು ನಿಯಮ-ನೋಂಪಿಗಳನ್ನು ಮುಂದೊಡ್ಡಿ....ಒಂದೊಂದೇ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಝಾಂಸಿ, ಸಾತಾರಾ ರಾಜ್ಯಗಳ ಭಗ್ನ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದೂರುಮಾಡಿ ನಡೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಅಧಿಕಾರಲಾಲಸೆ, ಕಲಹಗಳ ರುದ್ರ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದೂರುಮಾಡಿ ನಡೆಯುವಂತಿಲ್ಲ—! ಇದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಅತ್ಯಾಚಾರ. ಕುಹಕತನ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಲಾಲಸೆ ಇವುಗಳನ್ನು ನಾವು ತೆರೆದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತ ಮುಂದ್ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡಬೇಕಾಗಿರುವದು. ಜಾಸವೂರು, ಬರೇಲಿ ಈ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮಾಡಿದ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಎಂದಿಗೂ ಮರೆಯದಂತಹದಿರುವದು.

ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ—ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೆ ಅಮಾತ್ಯರ ಮಾತು ಅಸಂಜಸವಾಗಿ ತೋರುವದು. ದತ್ತಕ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದರ ಸಲುವಾಗಿಯೆ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದಾಗ ಅದರ ನಿರ್ಧಾರ ಮೊದಲು ಆಗುವುದು ಒಳಿತು.

ರಾಮರಾವ— ಮೊದಲು ರಾಜ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಮುಖ್ಯ! ಆಮೇಲೆ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸೋಣವಂತೆ!

ಬನ್ನ್ಯಾಬಾವು— ಅಮಾತ್ಯರು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು. ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನಾವು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರೂ ಅದನ್ನು ಕೊನೆಗೆ ನಿರ್ಧರಿಸುವರು....ಕಂಪನಿ ಸರಕಾರವಲ್ಲವೇ? ಅವರ ನಿರ್ಧಾರವೆ ಕೊನೆಯ ನಿರ್ಧಾರ! ಅಂದಮೇಲೆ....

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— (ಉದ್ವೇಗ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ)ಮುದ್ದಿನುಗ್ರಾಣದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೆ ಇದನ್ನಾರು ನಿಮಗೆ ಹೇಳಿದರು? ನಾವು ನಮ್ಮ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ದತ್ತಕ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದರ ಇಲ್ಲವೆ ಬಿಡುವ ನಿರ್ಧಾರ ಈ ಮೊದಲೇ ಆಗಿರುವದು. ಕೇವಲ ತೋರಿಕೆಗೆಂದು ಕಂಪನಿ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದಾಗಿದೆ. ಮೇಲಾಗಿ ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ ಮತ್ತು ನೀವು ದತ್ತಕ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ವಹಿಸಿದ ಆಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಂಡು ನಮಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸುವದು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಕಂಪನಿ ಸರಕಾರದ ಬಾಲ ಬಡಿಯುವ ನಿಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಖೇದವೆನಿಸುವದು.

ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ— ಮಹಾರಾಜರು ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು....

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಭಾವಿಸಿಲ್ಲ—

ಬನ್ನ್ಯಾಬಾವು— ರಾಜ್ಯದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿಂದಲೆ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿದ್ದೇವೆ.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಅಧಿಕಾರಿಗಳೆ, ಪಟ್ಟಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಪಟ್ಟ ದೊರೆಯಬೇಕೆಂದು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬರುವ ಅಧಿಕಾರಿಯಲ್ಲಿ ಗದ್ದಿಗೆಯನ್ನೇರುವುದಕ್ಕೆ ಇರಬೇಕಾದ ಗುಣಗಳಿದ್ದರಾಯಿತು. ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ ರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪಟ್ಟಾಧಿಕಾರಿಗಳು; ಪಟ್ಟಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯವಲ್ಲ—! ಆದ್ದರಿಂದ ಮೊದಲು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುವದು. ಬನ್ನ್ಯಾಬಾವು, ಹೀಗೇಕೆ ಕುತೂಹಲಗಳಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ನಿಮಗೇನಾದರೂ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿರುವದೆ?

ಬನ್ನ್ಯಾಬಾವು— ಮಹಾರಾಜ ಬಗಲಲ್ಲಿ ಮಗುವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮನೆಮನೆ ಮಗುವಿಗಾಗಿ ತಿರುಗುವ ಮಾತೆಯಂತೆ ನಮ್ಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿರುವದೆಂದು ನನಗೆ.... ಅನಿಸುವದು.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಅಂದರೆ....

ಬನ್ನ್ಯಾಬಾವು— ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯೆ ಉದ್ಭವಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ ಮುದ್ದಿನುಗ್ರಾಣದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮಗ.... ಸರ್ವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಅರ್ಹನಿದ್ದಾನೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಶೂರ-ಧೀರನಿರುವದು ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ವಿದಿತವಾದ ಸಂಗತಿಯೆ ಆಗಿರುವದು.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಯಾರು? ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತನ ಮಗನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುವಿರೇನು?

ಬನ್ನ್ಯಾಬಾವು— ಹೌದು ಪ್ರಭು....!

ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ— ಅನೇಕ ಸಾರೆ ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೂ ಆತ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.

ರಾಮರಾಯ— ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತರೆ, ಪಟ್ಟವೇರುವುದಕ್ಕೆ ಶೂರತನವೊಂದಿದ್ದರೆ ಸಾಲದು. ಅದರೊಂದಿಗೆ ಯೋಗ್ಯತೆ ಬೇಕು. ಧೈರ್ಯ-ಸಾಹಸಗಳು ಬೇಕು ! ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುವ ಕುಶಲ-ಜಾಣತನಗಳು ಬೇಕು. ಈ ಗುಣಗಳ ಅಭಾವ ಮುದ್ದಿನುಗ್ರಾಣದ....ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮಗನಲ್ಲಿರುವದು ತಾವ ರಿತ ಸಂಗತಿಯೆ ಆಗಿರುವದು.

ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ— ಮಹಾರಾಜರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ...... ಬನ್ಯಾಬಾಪು ತನ್ನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಯಾರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಬಂದರೇನು ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಸೇವೆ ಮಾಡುವದು ನಮ್ಮಗಳ ಕರ್ತವ್ಯ !

ಬನ್ಯಾಬಾಪು—ಅಮಾತ್ಯರು ಹೀಗೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಮಾತಾಡಿ ಅಸಂತೋಷದ ಜನಕರಾಗಬಾರದು.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ—ಅಧಿಕಾರಿಗಳೆ.... ಜಗಳಾಡಬೇಡಿರಿ! ಜಗಳಾಡಿ ಮನಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿರಿ.

ರಾಮರಾಯ— ಬನ್ಯಾಬಾಪು, ನನಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿಂದ ತೆಗೆದು ಹಾಕಿರಿ. ಮುದ್ದಿನುಗ್ರಾಣದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮಗನ ಬಗ್ಗೆ ನೀವೇಕೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಆಸ್ಥೆ ವಹಿಸಿದ್ದೀರಿ. ರಾಜ್ಯದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಏನಾದರೂ ಮಾತಾಡಿರಿ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಾರಾಜರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕರೆಕಳುಹಿದ್ದಾರೆ.

ಬನ್ಯಾಬಾಪು— ಅಮಾತ್ಯರು ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು....

ರಾಮರಾಯ— ವಿಪರೀತವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ತಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ— ಅಮಾತ್ಯರು.... ಸಣ್ಣ ಸಂಗತಿಗಾಗಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಕೋಪಗೊಳ್ಳಬಾರದು. ಬನ್ಯಾಬಾಪು... ತನ್ನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಿದ ಇಷ್ಟೇ ! ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆತನನ್ನು ಖಡ್ಗದ ಧಾರೆಯ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿದಂತೆ ಮಾಡಿ—ಮಾತಾಡುವದು ಸಮಂಜಸವೆಂದು....ನನಗಂತೂ ಅನಿಸುವದಿಲ್ಲ.

ರಾಮರಾಯ— ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ ನಾನು ಮಾತಾಡುವದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಚಾರದ ನಂತರವೆ ಮಾತಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಮಗನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೀಗೆ ಮಾತಾಡಿದ್ದುದರಿಂದ ನೀವು ಸಹ ಕೋಪಗೊಂಡಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೆ ಹಾಗಿರುವದರಿಂದ ಮಾತಾಡುವದು ಕ್ರಮಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವದು.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಜಗಳಾಡಬೇಡಿರಿ ! ಜಗಳಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವಿಲ್ಲಿ ಒಂದೆಡೆಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಕುಲಸ್ವಾಮಿನಿಯಾದ ವೆಂಕಟೇಶನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸದ್ಬುದ್ಧಿಯನು ದಯಪಾಲಿಸಲಿ. ದತ್ತಕ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕುರಿತು ಹಿಂದಿನಿಂದ ವಿಚಾರ ಮಾಡೋಣ....!

ರಾಮರಾಯ— ಮಹಾರಾಜ....ದತ್ತಕ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ತಾವು ಗಡಬಡಿಯನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಯಾಕಂದರೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಬಹಳ ನಾಜೂಕಾಗಿರುವದು. ಒಂದೆಡೆಗೆ ಕ್ರಾಂತಿಯು ಬೇಗೆಯು ಭುಗಿಲೆಂದು ಧುಮುಕ್ಕಿಕ್ಕಿದರೆ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಗೆ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಇದುವರೆಗೆ ಬೆಳೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ....ನಮ್ಮ ಕಾಲವೀಗ ಕೊಡಲಿಯನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ನಿಂತಂತಾಗಿರುವದು. ದತ್ತಕ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವರ ಕುಲಗೋತ್ರ ಒಳ್ಳೆಯವಾಗಿರಬೇಕು. ಶೌರ್ಯ-ಧೈರ್ಯದ ಮೇಲೆ ದತ್ತಕ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಈ ಸೇವಕನ ನಮ್ರ ವಿನಂತಿಯಿದೆ.

ಬನ್ಯಾಬಾಪು— ಮಹಾಪ್ರಭು ಅಮಾತ್ಯರು ರಾಜಗದ್ದುಗೆಯ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ರಾಜನಿಷ್ಠ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯನಿಷ್ಠ ಸೇವಕರೋರ್ವನ ಅಪಮಾನವನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಬಾರದು.

ರಾಮರಾಯ— ಬನ್ಯಾಬಾಪು ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯು ಚುರುಕಾಗಿರುವದನ್ನು ಕಂಡು ನನಗೆ ಮಹಾನಂದವಾಗುತ್ತಿರುವದು. ಆದರೆ ಈ ಬುದ್ಧಿಯ ಚುರುಕು, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಆಗಲಿ....ಅಂದರಾಯಿತು.

ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ— ಅಮಾತ್ಯರು ಓರ್ವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಅಪಮಾನವನ್ನು ಮಾಡುವದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನಾಡಿನ ಜನರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮ ಸಂದೇಹವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ......

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ — (ಕ್ರೋಧದಿಂದ) ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ, ಅಮಾತ್ಯರು ಸ್ವಾರ್ಥದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಇಲ್ಲವೆ ಅಧಿಕಾರದ ಲಾಲಸೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದವರಾಗಿ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿಲ್ಲವೆಂದು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಖಾತ್ರಿಯಿದೆ. ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯೆದುರು....ರಾಜ್ಯದ ಕಲ್ಯಾಣವೊಂದೇ ಇರುವದು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದೆ....ಬನ್ಯಾಬಾಪು ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತರು ಹೀಗೆ ಮಾತಾಡುವದು ತಪ್ಪೆಂದು ನಮಗೆ ಅನಿಸುವದು. ನಮ್ಮಂತೆಯೆ ಉಳಿದ ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗಕ್ಕೂ ಅನಿಸುವದೆಂದು

ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಖಾತ್ರಿಯಿರುವದು. ಅಧಿಕಾರಿಗಳೇ, ನೀವೆ ಹೀಗೆ ಜಗಳಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದರೆ ಶತ್ರುಗಳ ಜೊತೆ ಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುವ ಬಗೆಯೆಂತು ? ಶತ್ರು ಗಳು ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿ ದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಅರಿವು ಕೆಲವೊಂದು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲ ವಾಗಿ ತೋರುವದು. ಒಂದೇ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಒಂದೇ ತಾಯಿಯ ಮೊಲೆಯುಂಡು ಬೆಳೆದ ನಾವು.... ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಜಗಳಾಡುವದು ಒಳಿತಲ್ಲ ! ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಜನರಲ್ಲಿದ್ದ........ ಅವಗುಣದ ಆಧಾರದ ಮೇಲಿಂದ.... ಫಿರಂಗಿಗಳು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಧರ್ಮ-ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಜಗಳ ಜಾತಿ-ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ಸರ, ಅಧಿಕಾರ ಲಾಲಸೆ ಉಚ್ಚ-ನೀಚ ಗಳ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಅವರು........ ಸೆರೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹುಲಿಯಂತಿದ್ದ ಭಾರತೀಯ ರಿಂದು ಇಲಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಬನ್ಯಾಬಾಪು – ಮಹಾರಾಜರು ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸ ಬೇಕು. ಸೇವಕನ ಸಂಶಯ....ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಕೃತಜ್ಞರಾಗುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ ಬನ್ಯಾಬಾಪು ! ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು....ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ !

ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ— ಮಹಾರಾಜ, ಸಮಯದ ಮಹತ್ವ ವನ್ನರಿತು ಅಮಾತ್ಯ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾತಾಡಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ....

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— (ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ) ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ ಅಮಾತ್ಯರು ಯಾವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ನೀವು ತಪ್ಪು ಭಾವಿಸಿರುವಿರಿ. ನೀವೂ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಆಧಾರಸ್ತಂಭರಾಗಿರುವಿರಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂತಹ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಂತೆ ನೀವೂ ಎಚ್ಚರಾಗಿರುವದುಚಿತವು. ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಿರತೆಗೆ.... ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸಹಾಯ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಆಗಬೇಕಾಗಿರುವದು. ಇದಲ್ಲದೆ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಬರಹೋ ಗುವ ಜನರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀವು ತುಂಬ ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸ ಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲಿರುವದು.

ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ— ಇದು ವರೆಗೆ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತಿಲ ಮಾತ್ರವೂ ಕಡಿಮೆ ಬೀಳದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ರಾಜನಿಷ್ಠೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ....

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ನಮಗೆ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ ! ಸಂಶಯವನ್ನು ತಾಳುವುದೂ ತಪ್ಪು ! ಸಂಶಯ ಬಂದರೆ ಒಂದು ಹೊಡೆತ ಎರಡು ತುಂಡು ! ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ, ಅರ ಸೊತ್ತಿಗೆ ರಾಜನೊಬ್ಬನ ಸೊತ್ತಲ್ಲ ! ಎಲ್ಲ ಪ್ರಜೆಗಳ ಸೊತ್ತದು....! ಅದು ಹಾಳಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುವದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಮತ್ತು ನೀವು ಕೂಡಿಯೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕಾಗಿರುವದು. ಇದ ಲ್ಲದೆ ನಿಮ್ಮಂತಹ ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಠರ ನಿಷ್ಠೆಯೆ ನರಗುಂದದ ಸಿಂಹಾಸನದ ತಳಹದಿಯಾಗಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಯಾರಿಗೂ ಹೆದರುವಂತಿಲ್ಲ.

ರಾಮರಾಯ— ಮಹಾರಾಜ, ಅಧಿಕಾರದ ಆಡಂಬರ ಕ್ಕಿಂತಲೂ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಹೊಣೆಯಲ್ಲಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಪಾರು ಮಾಡಿರಿ....! ಮೊದಲಿನ ಮಹಾರಾಜರು ನನ್ನಲ್ಲಿಯ ಯಾವ ಗುಣವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ, ನನ್ನನ್ನು ಮಂತ್ರಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೊ ಇದೇ ತಿಳಿಯದಂತಾಗಿರುವದು. ಹೊಣೆ ಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಹೊತ್ತು ನನಗೆ ಸಾಕಾಗಿರುವದು.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ನಿಮ್ಮಂತಹ ಜನರಿಂದಲೆ ಈ ರಾಜ್ಯ ಇದು ವರಿಗೆ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವದು. ಆಧಾರ ಸ್ತಂಭಗಳೆ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಕಳಚಿಕೊಂಡು ಬೀಳುವದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದರೆ ರಾಜ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೇನಾದೀತು ? ನರಗುಂದದ ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕಾಗಿ ಗಂಧದ ಕೊರಡಿನಂತೆ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ದೇಹ ವನ್ನು ಸವಿಸಿದುದರ ಕಲ್ಪನೆ ಇನ್ನಿತರಿಗೆ ಇರದಿದ್ದರೂ ನಮಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವದು. ಆಂ....ಇದೇನು.... ದೂತನೇಕೆ ಇತ್ತಕಡೆಗೆ ಲಗುಬಗೆಯಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ?

(ನಡುವೆ ಸೇವಕ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ)

ಸೇವಕ— ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ. ಕಂಪನಿ ಸರಕಾರದಿಂದ ಒಬ್ಬ ದೂತ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಆತನನ್ನು ಬೇಗನೆ ಒಳಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿ ಕೊಡು (ಸೇವಕ ಹೋಗುವನು) ಅಮಾತ್ಯರೆ....

ರಾಮರಾಯ— ಪ್ರಭು....

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಅಧಿಕಾರಿಗಳೆ.... ರಾಜ್ಯದ ಉತ್ತ ರಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಯೊಂದು....ಪ್ರಕೃತ ಬಗೆಹರಿದಂತಾ ಯಿತು. ಆಂ....ಇದೇನು....? ಕೆಂಪು.... ಸಾಹೇಬನೆ ದೂತ ನಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾನಲ್ಲ.... ?

(ದೂತ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ)

ದೂತ— ನಮಸ್ಕಾರ....ಬಾಬಾಸಾಹೇಬರಿಗೆ ನಮ ಸ್ಕಾರ....(ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಕನ್ನಡ ಮಾತಾಡುವಂತೆ—)

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ನೀನು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೆ ?

ದೂತ— ಕುರುಂಡವಾಡದಿಂದ....

ರಾಮರಾಯ— ಕುರುಂದವಾಡದಿಂದಲೆ....

ದೂತ— ಹೌದು.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಮೇನ್‌ಸನ್ ದೊರೆಗಳು ಕ್ಷೇಮವಾಗಿದ್ದಾರೆಯೆ ?

ದೂತ— ಇದಾರೆ.... ಇದಾರೆ....

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಈಗ ಯಾವ ಊರಿನಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ?

ದೂತ— ಕುರುಂಡವಾಡದಲ್ಲಿ....ಆಮೇಲೆ....ಮಿರಜಿಗೆ ಹೋಗಲೇಬೇಕು ಅಂತಾ.... ಅಂತಿದ್ದರು. ಮದು ಈ ಕಾಗದ ನಿಮಗೆ ಕೊಟ್ಟದಾರೆ....

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ—ವಿಷ್ಣು,ದೂತನು ದಣಿದು ಬಂದಂತೆ ತೋರುವದು. ಆತನ ಊಟದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡು ! (ದೂತ ಮತ್ತು ವಿಷ್ಣು ಹೋಗುವರು) ಅಮಾತ್ಯರೆ, ಕಟ್ಟೋಲೆಯನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಓದಿರಿ.

ರಾಮರಾಯ— ನರಗುಂದಾಧಿ ಪತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಭಾಸ್ಕರಪಂತ ಉರ್ಫ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ ಇವರಿಗೆ— ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಗವ್ಹರ್ನರ ಜನರಲ್ಲರಾದ ಡಲ್ಲಹೌಸಿ ಇವರ ಓಲೆಗನುಸಾರವಾಗಿ ನಿಮಗೆ ಕಾಯ್ದೆಶೀರ ದತ್ತಕ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕೆ ವಿಷಾದವೆನಿಸುವದು. ಝಾಂಸಿ, ಸಾತಾರಾ ರಾಜ್ಯಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರ ತಾಳಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ತಾಳಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಮೇಜರ್ ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ಮೇನ್‌ಸನ್.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— (ಖಡ್ಗದ ಸದ್ದು) ಹರಾಮಖೋರ ದಗಲ್‌ಬಾಜ ! ಕೊನೆಗೆ ವಿಶ್ವಾಸಘಾತ ಮಾಡಿದೆಯಲ್ಲವೆ ? ನರಗುಂದದ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬನ—ಕೃತಘ್ನನಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿದೆಯಲ್ಲವೆ?

ರಾಮರಾಯ— ಪ್ರಭುಗಳು ಶಾಂತರಾಗಬೇಕು. ಮೇನ್‌ಸನ್‌ನಿಂದ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಓಲೆ ಬರುವುದು ಸಹಜವಿದೆ.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಕಂಪನಿ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯವಿದೆಯೆಂದು ಇದುವರೆಗೆ ನಾನು ಭಾವಿಸಿದ್ದೆ.

ರಾಮರಾಯ— ಅದನ್ನೆ ತಪ್ಪು ಭಾವಿಸಿದ್ದಿರಿ. ಸಮಯ ಇನ್ನೂ ಮಿಂಚಿ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ಶಾಂತತೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮುಂದೊರೆಯಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ—

ವಿಷ್ಣು— ಶಾಂತಿಯಂತೆ ಶಾಂತಿ ! ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯ ಶಾಂತಿ ಅಮಾತ್ಯರೆ ? ಏಳು ಸಾವಿರ ಮೈಲು ದೂರವಿರುವ ದೇಶದಿಂದ ಬಂದ ಈ ಫಿರಂಗಿಗಳಿಗೆ ಅಂಜಿ ನಡೆದು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಭಾರತೀಯರ ಖಡ್ಗದ ಮಿಂಚನ್ನೊಮ್ಮೆ ಈ ದ್ರೋಹಿ ಮೇನ್‌ಸನ್‌ನಿಗೆ ತೋರಿಸೋಣ.

ರಾಮರಾಯ— ಸಾವಧಾನತೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಂದೊರೆಯಿಸಬೇಕಾಗಿರುವದು. ಒಮ್ಮೆಲೆ ದುಡುಕಿದರೆ ಹಾನಿಯೆ ಹೆಚ್ಚು....!

ಬನ್ಯಾಬಾಪು— ಅಮಾತ್ಯರ ಮಾತು ಸತ್ಯ....

ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ— ನಾವು ಎಂತಹ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಶತ್ರು ಪಕ್ಷವು ಬಲಿಷ್ಠವಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆತು ನಡೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತರೆ, ಶತ್ರು ಪಕ್ಷವು ಬಲಿಷ್ಠವಿದೆಯೆಂದು ನಾವು ಕೈಕಾಲು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕೂಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಅಮಾತ್ಯರೆ, ಈ ಮೊದಲೆ ನಿರ್ಧರಿಸಿದಂತೆ ನಾವು ದತ್ತಕ ತೆಗೆದುಕೊಂಡೇ ತೀರುವರೆಂದು ಆ ದ್ರೋಹಿ ಮೇನ್‌ಸನ್‌ನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿರಿ ! ಪ್ರಸಂಗೋಪಾತ್ ಒರೆಯಿಂದ ಖಡ್ಗ ಹಿರಿಯುವದಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ಜನರು ಸಿದ್ಧರಿದ್ದಾರೆಂದು ಅದರಲ್ಲಿ ನಿಮೂದಿಸಿರಿ.

ರಾಮರಾಯ— ಆಗಲಿ ಪ್ರಭು, ಆದರೆ ಡಲ್‌ಹೌಸಿಯ ಆಜ್ಞೆಯು ಕೊನೆಯ ಆಜ್ಞೆಯೆಂದಿಗೂ ಆಗಲಾರದು. ಕೋರ್ಟ ಆಫ್ ಡಾಯರೆಕ್ಟರ್ಸ ಇವರ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಇಡೋಣ....

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ— ಅದರಿಂದ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ನಾನಾಸಾಹೇಬರ ಪೆನ್‌ಶನ್‌ದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಾತಾರೆಯ ಗದ್ದುಗೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೋರ್ಟ ಆಫ್ ಡಾಯರೆಕ್ಟರರು ತಾಳಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇರುವದು. ಅಜಮುಲ್ಲಾಖಾನ, ರಂಗೋಬಾಪೂಜಿ ಇವರು ಇಂಗ್ಲಂಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರಿಗೈಯಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಬೇಕಾದುದು ನಿಮಗೆ ಅರಿಯದ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲ....! ಆದ್ದರಿಂದ ಸೇನಾಪತಿಗಳೇ........ ದಳವಾಯಿಗಳೆ....ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ಜಾಗರೂಕತದಿಂದ ಮಾಡೀ....! ಅಮಾತ್ಯರೆ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯವನ್ನಿಡಿರಿ ! ಬೇಹಿಗರ ತಂಡಗಳನ್ನು ದಶದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಕಳಿಸಿರಿ ! ಮದ್ದು ಗುಂಡುಗಳ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು.... ಹೇರಳವಾಗಿ ಮಾಡಿರಿ ! ತೋಫುಗಳನ್ನು ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಇಡಿರಿ ! ರಣ ವಾದ್ಯಗಳು ಮೊಳಗಲಿಕ್ಕಾರಂಭಿಸಲಿ ! (ನಗಾರೆ, ನೌಬತ್ತು, ಕಹಳೆಗಳ ಸದ್ದು) ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಸಿದ್ಧತೆಯಾದ ಬಳಿಕ ಮಾರಿಗೆ ಔತಣವನ್ನು ಕಳಿಸಿರಿ. ಇಂದು ನಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಯುದ್ಧವು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ನಾಡೆಲ್ಲ ಸಮರ ಭೂಮಿಯಾಗಲಿ. ಜೈ ವೆಂಕಟೇಶ ! ಹರಹರ ಮಹಾದೇವ....! (ನಗಾರೆ, ನೌಬತ್ತು ಮತ್ತು ಕಹಳೆಗಳ ಸದ್ದು ಜೋರಿನಿಂದ ಕೇಳಿಸುವದು—)

ಒಂದು ಹರಟೆ

" ನಮಸ್ಕಾರ ! "

ಹರಟಿದವರು :

ಮು. ಚೆ. ಮುಂಡಾಸನ.

ಏನು ನೀವು ಒಬ್ಬರ ಉಪಕಾರ (ಉಪ್ಪು-ಕಾರ ವಲ್ಲ ಮತ್ತೆ) ಸ್ಮರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆಯೇ ? ಹಿರಿಯರಿಗೆ ವಿನಯ ತೋರಬೇಕಾಗಿದೆಯೇ ? ಬನ್ನಿ, ಹಾಗಾದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ ಮೊದಲು ! ನನ್ನ ಆಶ್ರಯ ನಿಮಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ನೀವು ಎಂತೆಂತಹ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಸುಲಭ ದಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲಿರಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ " ಕಾಲು ಬಿದ್ದು ಕಾಲುಂಗುರವನ್ನೂ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು " ಎನ್ನುವ ಮಾತೇ ! ನಾನು ನಮಸ್ಕಾರ ನನ್ನ ಪ್ರಭಾವ ಶಕ್ತಿ ಅಪಾರ ಹಾಗು ಅಪ್ರತಿಮ. ನನ್ನ ನಾಮ ನಿಮ್ಮ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಹೊರಡುತ್ತಲೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಬಾಗದಿದ್ದ ನಿಮ್ಮ ಜಂಭದ ತಲೆ ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಬಾಗುತ್ತದೆ.

ಶಿರಸಾಷ್ಟಾಂಗ, ದೀರ್ಘ ದಂಡ ಪ್ರಣಾಮ, ಕೈಜೋಡಿಸುವಿಕೆ ಇವೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಮೂಲ ರೂಪಗಳು. ವಿನಯವೇ ನನ್ನ ಪಡಿನೆಳಲು. ನನ್ನ ಒಂದೊಂದು ಮೂಲರೂಪಗಳಲ್ಲೂ ಒಂದೊಂದು ವಿಧದ ವಿನಯ ಧಾರೆ ಅಡಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಶಿರಸಾಷ್ಟಾಂಗ ವೆಂದರೆ— ಶಿರ ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು ಶರೀರದ ಇತರ ಅಷ್ಟಾಂಗಗಳೂ ಮಣಿದು ಭೂಮಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳು ವಂತಹ ನಮಸ್ಕಾರ.

ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ ಹಾಗು ಮಹತ್ತು ಗಳು ನನಗಿದ್ದವು. ಆದರಿಂದು ನನ್ನ ಸ್ಥಿತಿ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ತಾನೇ ನಿಮ್ಮ ಕೈಗೊಂಬೆಯಾಗಿ ಕುಣಿಯುವ ದುರ್ದೈವ ನನ್ನದಾಗಿದೆ. ಇಂದು ನನಗೊದಗಿದ ನವರೂಪಗಳನ್ನು ಕಂಡು ನನಗೇ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ. ಜಂಭದ ಜನರು (ನೀವು ಮಾತ್ರ ಈ ಪದಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಮತ್ತೆ) ನನಗೂ ಹೊಸ ರೂಪಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ಹೇಗೆ ಬೇಕೊ ಹಾಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ನನ್ನನ್ನೂ ಒಂದು ವಿಧದ ' ಫ್ಯಾಶನ್ 'ಗೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. 'ನಮಸ್ಕಾರ' ಎನ್ನುವ ನನ್ನ ಮಹತ್ವ ಪೂರ್ಣ ಹೆಸರೀಗ ನನ್ನಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ಒಂದು ಚಮತ್ಕಾರವೇ ಎನ್ನುವ ಕೀಳುಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಎಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಅವಮಾನವನ್ನೂ ಕಷ್ಟವನ್ನೂ ತಾಳಿ ಕೊಂಡು ಬಾಳಲು ನನಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಜೀವ ರೋಸಿ ಹೋಗಿದೆ. ಸಾಯಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿರು ವೆನು. ಆದರೆ ಸಾಯುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ನಿಮ್ಮೆ ದುರು ನನ್ನ ಹೀನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಕೃತಾರ್ಥ ನಾಗಬೇಕೆಂದಿರುವೆನು.

ಪರಿಚಯಸ್ಥರಾಗಲಿ, ಸಭ್ಯಗೃಹಸ್ಥರಾಗಲಿ ಭೆಟ್ಟಿ ಯಾದಾಗ್ಗೆ ಸ್ನೇಹಪೂರ್ಣ ನಗೆಮುಖ ಬೀರಿ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಎದೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿ, ತಲೆಬಾಗು ವದು ನನ್ನ ಮೊದಲಿನ ರೂಪವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೀಗ ಅಪಾಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ರೆಡ್‌ಸಿಗ್ನಲ್ಲಿನಂತೆ ವೇಗ ವಾಗಿ ಒಂಟಗೈ ಮೇಲೆತ್ತಿ ಒಮ್ಮೆ ಬೀಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ತೀರಿತು ಅದೇ ಇಂದಿನ ಒಂದು ನವರೂಪದ ನಮಸ್ಕಾರ ! ಅದರಲ್ಲಿ ವಿನಯವಿಲ್ಲ; ಸ್ನೇಹಪೂರ್ಣತೆಯಿಲ್ಲ, ಬರಿ ನಿಮಿತ್ತ ಮಾತ್ರದ ಸಂಕೇತ.

ಗುರುಹಿರಿಯರ ಪಾದಕ್ಕೆ ತಲೆಹಚ್ಚಿ ನಮಸ್ಕರಿ ಸುವದೊಂದು ನನ್ನ ಮೂಲರೂಪ. ಆದರೀಗ ಬಹು ಜನ ಹೀಗೆ ಮಾಡಲು ನಾಚಿಕೆ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಕೈಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಗುರು ಹಿರಿಯರೆದುರು ನೆಲಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಅದೇ ಕೈಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಹಣೆಗೊಯ್ದು ಮುಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡರೆಂದರೆ ಆಯಿತು ನಮಸ್ಕಾರ ! ಮಂತ್ರ ಗಾರರಂತೆ ಮಾಡುವ ಈ ಮೂಕ ಸಂಜ್ಞೆ ನಮಸ್ಕಾರವೇ?

ಇನ್ನು ದೇವರೆದುರಿನಲ್ಲಾದರೂ ಅಷ್ಟೇ ! ಒಂದು ಕೈಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಹಣೆಯನ್ನೊಮ್ಮೆ ಹಾಗು ಎದೆಯ ನ್ನೊಮ್ಮೆ ಮುಟ್ಟಿಕೊಂಡರೆಂದರೆ ಆಯಿತು ದೇವರಿಗೆ

ನಮಸ್ಕಾರ! ಇದೇನು ದೇವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವೊ, ಇಲ್ಲವೆ "ನನಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಆಗ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ" ಎನ್ನುವ ಭಾವವೊ? ಇಂತಹ ವಿಕಾರ ರೂಪದ ನಮಸ್ಕಾರ ದೇವರಿಗೆ ಅದೆಂತು ಮುಟ್ಟಬೇಕು?

ಆಂಗ್ಲ ಜನರ ಅನುಕರಣೆಯ ನಮಸ್ಕಾರವೊಂದು ಗಂಟಾಗಿದೆ ನೋಡಿ! ನಾಲ್ಕು ಅಕ್ಷರ ಇಂಗ್ರೇಜಿ ಕಲಿತವರಲ್ಲಿ ಇದರ ಪ್ರಭಾವ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಒಬ್ಬರ ಕೈಯಲ್ಲೊಬ್ಬರು ಕೈಕೊಟ್ಟು ಕರುಣೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹಿಸುಕಿ ಬಿಟ್ಟರೆ, ಹಾಗು ಹಿಸುಕಿಸಿಕೊಂಡರೆ ನಮಸ್ಕಾರವಾಯಿತೇನು? ನಮ್ಮ ಮೂಲ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ ಇದು ತೀರ ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವೆನಿಸೀತು; ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರಣಯ ಜೀವಿಗಳೂ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವೆಂದನ್ನಬೇಕಾದೀತು. ಸಿಕ್ಕ ಸಿಕ್ಕವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಏನೊಂದೂ ಯೋಚಿಸದೆ ಕೈ ಕೊಟ್ಟರೆ "ಇಂದು ಕೈ ಕೊಟ್ಟವನು ನಾಳೆ ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಿಯಾನು" ಎನ್ನುವ ಮಾತಿನಂತಾದೀತು. ಆಂಗ್ಲ ಜನರೇ ನಮ್ಮ ದೇಶ ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿರುವಾಗ ಈ ಅಪದ್ಧ ನಮಸ್ಕಾರದ ಪದ್ಧತಿ ನಿಮ್ಮಲ್ಲೇಕೆ ಉಳಿಯಿತೋ ತಿಳಿಯದು. ವಿದೇಶಿಯರಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿರುವ ಇಂತಹ ಅನೇಕ ರೂಢಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆಗೊಳಿಸಲು ಸರಕಾರವೇಕೆ ಉಗ್ರ ಕಾಯ್ದೆ ಮಾಡಿ ಕ್ರಮ ತಕ್ಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎನ್ನುತ್ತೇನೆ. ಹೋಗಲಿ ಬಿಡಿ, ಸರಕಾರವನ್ನೇ ಕೆಣಕುವ ಬುದ್ಧಿ ಬಡಪಾಯಿಯಾದ ನನಗೇಕೆ?

ನನ್ನ ಪ್ರಭಾವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಎಂತೆಂತಹ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳೂ ತೀರ ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಬಲ್ಲವು. ಇದನ್ನು ನೀವೂ ಬಲ್ಲಿರಿ. ಒಂದೇ ಒಂದು ನಮಸ್ಕಾರದಿಂದ ಅದೆಷ್ಟು ಜನ ಎಂತೆಂತಹ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿಲ್ಲ? ವಿನಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಾನು; ನಾನಿದ್ದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆ! ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಸಕಲವೂ ಉಂಟು. ಎಂದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಆಶ್ರಯ ಜನ ಕೋಟಿಗೆಲ್ಲ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ನೀವೇ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಾನಿಂದು ಇಂತಹ ಕೀಳು ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಕೊರಗುತ್ತಿರುವಾಗ ನೀವು ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ, ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ ಸುಮ್ಮನೇ ಇರುವಿರಾ? ಇದು ನ್ಯಾಯವೇ? ನಾನು ಆತ್ಮಹತ್ಯಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ನೀವು ನನ್ನನ್ನುಳಿಸಿಕೊಂಡು, ನನ್ನ ಕಳೆದು ಹೋದ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸದೆ ಕುಳಿತಿರುವದು ಧರ್ಮವೇ? ನನ್ನ ಸ್ಥಿತಿ ನಿಮಗೇ ಒದಗಿ ನಿಮ್ಮ ಮಾನ ಹೋಗುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಆಗ ನೀವು ಹೀಗೆ ಸುಮ್ಮನೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದಿರಾ? ಇಲ್ಲ ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ನನಗೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತು. ಅಂತೆಯೇ ಏಳಿರೀಗ; ನನ್ನ ಗೌರವವನ್ನು ಕಾಯಲು ಧೀರ ಪಣ ತೊಟ್ಟು ಮುಂದಾಗಿರಿ ನನಗಾಗಿ ಹಾಗು ನನ್ನ ಮರ್ಯಾದೆಗಾಗಿ!

ನನಗೆ ಸಾಯಬೇಕೆಂಬುದರ ಜೊತೆಗೆ ಬದುಕಬೇಕೆಂಬಾಶೆಯೂ ಬಲವಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನನ್ನುಳಿಸಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ಮಹತ್ತನ್ನೂ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನೂ ಅರಿತು, ಇತರರಿಗೂ ತಿಳಿಸಿ ನಿಮ್ಮ ಬಾಳಿನ ಹಿತವನ್ನೂ ಬೇಕಾದರೆ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ! ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ನನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಮೂಲ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿರಲ್ಲವೇ? ಅಷ್ಟು ಮಾಡಿರಿ; ನಾನಿನ್ನು ಬರುವೆ ನಮಸ್ಕಾರ!

ಜ್ಞಾನದೇವಿ ಶಾರದೆಯೆ!

೧

ಸಕಲ ವಿದ್ಯೆಗಳ ನಿಧಿ ಶಾರದೆಯೆ,
  ನಮಿಸುವೆನು ನಿನ್ನಯ ಪೂಜ್ಯಪದಕೆ
ಅನುದಿನವು ಬಿಡದೆನ್ನನು ಪೊರೆಯೆ
  ಜ್ಞಾನವೈಸಿರಿಯು ನೀಡೆನ್ನ ಮನಕೆ

೨

ಕರಗಳಲಿ ವೀಣೆ ವಹಿಗಳ ಪಿಡಿದು
  ಶೋಭಿಸುವ ಮಂಗಳ ರೂಪಿಣಿಯೆ
ಜ್ಞಾನ ನೀಡಿ ಜಗವ ಬೆಳಗುವ
  ನಿನ್ನಯ ಕೀರುತಿಗಾರು ಸರಿಯೆ ?

೩

ಪರರಿಗೊಳಿತು ಬಯಸುವ ಸದ್ಬುದ್ಧಿಯ
  ನೀಡೆನ್ನ ಮನದ ತಿಳುವಿಗೆ
ಸತ್‌ಪಥದ ಆದರ್ಶಗುರಿಯ
  ತೋರೆನ್ನ ಅಜ್ಞಾನ ಬಾಳಿಗೆ
ಸತ್ಕಾರ್ಯ ತತ್ಪರತೆಯೊಳ್
  ಸಂತತವು ಲೀನವಾಗಿ ನಿಲುವ,
ಒಲವು ತೋರುತ ನೀನೆ
  ಸನ್ಮಾರ್ಗವಿಡಿಸೆನ್ನ ಮನವ!

೪

ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದ ನಾಡೇನಿದ್ದರೂನು
  ಕತ್ತಲೆಯ ಹಾಳು ಬೀಡು
ಜ್ಞಾನದ ಹಿರಿಮೆಯನರಿತನಾಡು
  ನಿತ್ಯ ಸಂತಸದ ಬೀಡು

೫

ರವಿಯುದಯವಿಲ್ಲದಲೆ
  ಜಗಬೆಳಗುವುದದೆಂತು ?
ಅಂತೆ ನಿನ್ನಯ ಕೃಪೆಯಿಲ್ಲದಲೆ
  ಮನದ ಜ್ಞಾನ ಕಳೆವುದೆಂತು ?

೬

ಜ್ಞಾನ ದೇವತೆಯೆ, ಸರಸ್ವತಿಯೆ
  ನಮಿಸುವೆನು ನಿನ್ನಡಿಗಳಿಗೆ
ಅನುದಿನವು ಬಿಡದೆನ್ನನು ಪೊರೆಯೆ
  ಜ್ಞಾನದೈಸಿರಿಯ ನೀಡೆನ್ನ ಬಾಳಿಗೆ !

—ಮು. ಜ. ಮುಂಡಾಸದ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

ದೇಶದೇಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರ

ಲೇಖಕಿ:— ಎ. ಬಿ. ಮುಖಾಂಬಿಕೆ.

ಯಾವುದೇ ದೇಶವಾದರು ಅದು ಏಳಿಗೆ ಪಡೆಯುಬೇಕಾದರೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಖನಿಜ ಸಂಪತ್ತು, ವಾಯುಗುಣ ಭೂಮಿಗುಣ ಹಾಗೂ ಮಾರ್ಗಸೌಕರ್ಯಗಳು ಎಷ್ಟು ಅದತ್ಯಕತೆಯೋ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೇಶವು ಏಳಿಗೆ ಪಡೆಯುಬೇಕಾದರೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಜೆಗಳು ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಿರಬೇಕು. ಪ್ರಜೆಗಳೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಗಂಡಸರೆಂದು ಭಾವಿಸಬಾರದು. ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಪುರುಷರು ಮಕ್ಕಳು ಎಲ್ಲರೂ ಸಮಾನ ಪ್ರಜೆಗಳಾಗಿರುವರು. ಆದ ಕಾರಣ ದೇಶದ ಏಳಿಗೆಗೆ ಗಂಡಸರ ಪಾತ್ರ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಮುಖವೋ, ಅಷ್ಟೇ ಹೆಂಗಸರಿಗೂ ದೇಶದ ಏಳಿಗೆಯ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೊಣೆಯಿದೆ. ಪಾಶವೀ ಬಲದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಗಂಡಸು ಹೆಚ್ಚು ಶಕ್ತಿವಂತರಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗ, ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ನೋವುಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿ ಇವುಗಳಿಂದ ಅಳೆದರೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ಬಲಶಾಲಿಯೆಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೆಂಗಸು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊರುವ ಬರಿಯ ಯಂತ್ರವಲ್ಲ! ಆಟದ ಗೊಂಬೆಯಲ್ಲ! ಆಕೆಗೂ ಆತ್ಮವಿದೆ. ಆಕೆ ಪತಿಯ ಗುಲಾಮಳಲ್ಲ! ಆತನ ಸಹಧರ್ಮಿಣಿ ಎಂದು ತಿಳಿದು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದು ಗಂಡಸ ಸಭ್ಯತೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಭೂಷಣ.

ಮಹಿಳೆಯರು ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಪೂಜ್ಯ ಮಹಾಮಾತೆಯರಾದ ಸಾವಿತ್ರಿ, ಸೀತೆಯವರು ಹೋದ ದಾರಿಯನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. ತಮ್ಮ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯಕ್ಕೆ ಭಂಗ ಬರುವ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಆಚರಿಸಕೂಡದು. ಪತಿಸೇವೆಯೇ ಪರಶಿವನ ಸೇವೆ. ಪತಿಯೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದೇವ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಆತನ ಸೇವೆಯಿಂದಲೂ ವಿಧೇಯತೆಯಿಂದಲೂ ಆತನ ದೇವತಾ ಪೂಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿ ಸತಿಗೆ ಪತಿಯೇ ದೈವ. ಪತಿಯೇ ಎಂದು ತಿಳಿದು ನಡೆದು ಇಹದಲ್ಲಿಯೂ ಪರದಲ್ಲಿಯೂ ಶಾಶ್ವತ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೂ—"ಯತ್ರ ನಾರ್ಯಸ್ತು ಪೂಜ್ಯಂತೇ ರಮಂತೇ ತತ್ರ ದೇವತಃ" ಎಂಬುದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯೂ ಯತ್ನಿಸಬೇಕು.

ಹಿಂದೆ ಸೀತೆ, ದ್ರೌಪತಿ, ಅಹಲ್ಯೆ, ಸಾವಿತ್ರಿ ಮತ್ತು ಮಂಡೋದರಿ ಮೊದಲಾದ ಸಾಧ್ವೀಮಣಿಗಳು ಹಾಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಮಹಾ ಬಲಶಾಲಿಯೂ ಶತ್ರುಭಯಂಕರನೂ ಆದ ಭೀಮನು ದ್ರೌಪತಿಯ ಮುಂದೆ ಶಾಂತನಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದನಲ್ಲ! ಮೂರು ಲೋಕವನ್ನು ಜಯಿಸಿದ ರಾವಣಾಸುರನು ಸೀತೆಯ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯಕ್ಕೆ ಸೋತುಹೋದನಲ್ಲವೆ? ಸಾವಿತ್ರಿಯ ದೃಢವ್ರತಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಯಮದೇವನು ಅವಳ ಮಾಂಗಲ್ಯವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಡಲಿಲ್ಲವೆ? ಕನ್ನಗಿಯ ಪತಿಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಊರ ದೇವತೆ ಅವಳನ್ನು ಅವಳ ಪತಿ ಕೋವಲನ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಿಲ್ಲವೆ? ಇವರುಗಳು ಇದ್ದರೋ ಇಲ್ಲವೋ? ಅವರು ಪೂಜೆಗೆ ಅರ್ಹರೋ ಅಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಸಂಶಯ ಹಿಂದಿನ ಸಂಗತಿಗಳಾದ ಕಾರಣ ನಿಮಗೆ ಬರಬಹುದು. ಆ ಪೂಜ್ಯ ಮಹಾಮಾತೆಯರನ್ನು ನಂಬದಿದ್ದರೆ ಬೇಡ ಭಾರತಾಂಬೆಯ ರತ್ನಪುತ್ರಿಯರಾದ—ವೀರರಾಣಿ ಝಾಂಸಿ ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿ, ಸ್ವಾತಂತ್ರಪ್ರೇಮಿ ಸರೋಜಿನಿ ನಾಯ್ಡು, ಪ್ರಜಾಪ್ರೇಮಿ ಅಹಲ್ಯಾಬಾಯಿ, ದೇವಭಕ್ತೆ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ಕನ್ನಡ ಕವಿತ್ರಿ ಕಂತಿ, ಕಾವ್ಯಪ್ರೇಮಿ ಹೊನ್ನಮ್ಮ, ಕಷ್ಟಸಹಿಷ್ಣೆ ಮೈಸೂರು ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿ ಇವರುಗಳನ್ನು ನಂಬೇನಂಬುವಿರಲ್ಲವೇ?

ಅಸಹಕಾರ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತೋರಿಸಿದ ಅಸಮಸಹಾಸ, ಅಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಗಗಳಿಂದ ಪ್ರಬಲರಾದ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಪರಾಜಿತರಾಗಲಿಲ್ಲವೆ? ರಾಷ್ಟ್ರದ ಕರೆ ಬಂದಾಗ ಸ್ವಗೃಹಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಪತಿಪುತ್ರರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಕಾರಾಗೃಹಗಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಲಿಲ್ಲವೇ? ವಿದೇಶಿ ಬಟ್ಟೆ ಅಂಗಡಿಗಳ ಮುಂದೆ ಹಗಲೆನ್ನದೆ ರಾತ್ರಿಯೆನ್ನದೆ ಶಾಂತರೀತಿಯಿಂದ ತಡೆ ಕಾವಲು ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲವೆ? ಕಡೆಗೆ ತಮ್ಮ ಕೋಮಲ ದೇಹಗಳನ್ನು ಕಠಿಣವಾದ ಲಾಠಿ ಪೆಟ್ಟುಗಳಿಗೂ ಈಡುಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆ?

ಇಂಗ್ಲಿಷರೆ ತಮ್ಮ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗೆ ನಾಚಿ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿದ್ದು ನಿಮಗೆ ಗೋಚರಿಸಿದಿಯೇ ?

"ಪಿತಾ ರಕ್ಷತಿ ಕೌಮಾರೇ ಭರ್ತಾ ರಕ್ಷತಿ ಯೌವನೇ ।
ಪುತ್ರೋ ರಕ್ಷತಿ ವಾರ್ಧಿಕ್ಯೇನಸ್ತ್ರೀಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಮರ್ಹತಿ"

ಎಂಬುದು ೧೦೦ಕ್ಕೆ ೧೦೦ ಭಾಗ ನಿಜ. ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಜನನದಿಂದ ಮರಣದ ವರೆಗೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ವಿದ್ಯಾವತಿಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ತಮಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲದೇಇರುವದರಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ ತರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಕೊರಗುವವರು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಹು ಮಂದಿ ಇದ್ದಾರೆ.

"ತೊಟ್ಟಿಲು ತೂಗುವವಳ ಕೈ
ಜಗವ ತೂಗುವುದು"

ಎಂಬುದು ಸತ್ಯವಾದ ಸಂಗತಿ. ಆದ ಕಾರಣ ತೊಟ್ಟಿಲು ತೂಗುವವಳು ಅಂದರೆ ಕುಟುಂಬದ ಯಜಮಾನಿಯ ಪಾತ್ರ ದೇಶದೇಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮವಾದುದು ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿಯೂ ತಾಯಿಯಾದವಳೇ ಇದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರಲೇಬೇಕು. ಆಗಲೇ ದೇಶವು ಉನ್ನತಮಟ್ಟಕ್ಕೇರಲು ಸಹಾಯವಾಗುವುದು.

ಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಥಮ ಪಾಠಶಾಲೆ ನಡೆಯುವುದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ. ಮಾತ್ರವೋ ಮಕ್ಕಳ ಮೊದಲನೆ ಉಪಾಧ್ಯಾಯಿನಿ, ಆದಕಾರಣ ಆ ಉಪಾಧ್ಯಾಯಿನಿ ಹಾಕಿಕೊಡುವ ಅಡಿಪಾಯ ಬಲವಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿರಬೇಕು. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ತಾನೆ ಮುಂದೆ ದೊಡ್ಡ ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಲು ಕಾರಣವಾಗುವುದು. ಆ ವಿದ್ಯಾವಂತರಾದ ಮಕ್ಕಳೆ ಮುಂದಿನ ಸುಪ್ರಜೆಗಳಾಗಿ ದೇಶವು ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟಕ್ಕೇರಲು ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂದಿನ ಮಕ್ಕಳೆ ಮುಂದಿನ ಸುಪ್ರಜೆಗಳು ಎಂಬುದು ತಾಯಂದಿರಿಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕಾದ ಅಂಶ.

ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಆಯುಧಗಳ ಆಸೆ, ಶೌರ್ಯೋತ್ಸಾಹಗಳ ಹುಟ್ಟುಗುಣಕ್ಕೆ ಅವನ ತಾಯಿ ಸುಭದ್ರೆಯೇ ಕಾರಣ. ಸುಭದ್ರೆ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದಾಗ ಯಾವುದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಳೋ ಅದೇ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿದ್ದ ಶಿಶುವಿನ ಗುಣದಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತು.

ಶಿವಾಜಿ,ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಅವನ ತಾಯಿ ಜೀಜಾಬಾಯಿ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಹೇಳುತಿದ್ದದ್ದೇ ಕಾರಣ.

ಮಹಾದೇವಿ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಬೇರೂರಲು ಅವಳ ತಂದೆತಾಯಿಗಳಾದ ಸುಮತಿ ನಿರ್ಮಲರೇ ಕಾರಣ. ಆದಕಾರಣ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಯಾವಾಗಲೂ ಒಳ್ಳೆಯದ್ದೇ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನೇ ಕೇಳುತ್ತಾ, ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನೇ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದರೆ ಹುಟ್ಟುವ ಮಕ್ಕಳು ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣವುಳ್ಳವರು ಹುಟ್ಟಿ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರು ತರುತ್ತಾರೆ.

ತಾಯಿಯಂತೆ ಮಕ್ಕಳು—ದಾರದಂತೆ ಸೀರೆ.

ಮಾತೃವಿನ ಶೀಲ,ನಡತೆ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅದೇ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬರುವುದು ಸಹಜವಲ್ಲವೆ ?

ತಾಯಿಯಾದವಳಿಗೆ ತಾಳ್ಮೆ ಹೆಚ್ಚಿರಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳು ಯಾವುದಾದರು ಸಿನೀಮಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಥವಾ ಯಾರಾದರೂ ಹೇಳುವ ಹಾಡನ್ನು ಕೇಳಿ ಅದರಂತೆ ಹೇಳಲು ಹೋಗಿ ಅಪಸ್ವರದಿಂದ ಕಿರಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಬಹುದು. ಆಗ ಮಗುವಿನ ಮಾತೃ ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಮೃದು ಮಾತಿನಿಂದ ಸರಿಯಾಗಿ ತಿದ್ದಿ ಹೇಳಬೇಕು; ಹಾಗೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡಬೇಕು. ಆ ಮಗು ಮುಂದೆ ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡವನಾದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಸಂಗೀತಗಾರನಾಗಬಹುದು.

ಸೀಮೇ ಸುಣ್ಣವನ್ನೋ; ಇದ್ದಲಿಯನ್ನೋ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ, ನೆಲದ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಆನೆ ಮೊದಲಾದುವೆಂದು ಹೇಳಿ ಗೀಚಬಹುದು. ಆಗ ತಾಯಿಯಾದವಳು ಸಿಡುಕದೆ ಮಗುವಿಗೆ ಸ್ಲೇಟನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅದರಲ್ಲೇ ಬರೆಯಲು ಹೇಳಬೇಕು. ಮತ್ತು ಆನೆ ಮೊದಲಾದುವೆಂದು ಹೇಳಿ ಹಾಗಲಕಾಯಿ ಹಾಕಿ ಬರೆದಿದ್ದರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು. ಆ ಮಗು ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಿ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಚಿತ್ರಗಾರನಾಗಬಹುದು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಗುರುವಾದ ತಾಯಿಯ ಪಾತ್ರ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ತಾಯಿಯಾದವಳು, ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದೇವಭಕ್ತಿ; ಗುರುಹಿರಿಯರಲ್ಲಿ ಗೌರವ, ಶುಚಿತ್ವದಿಂದಾಗುವ ಉಪಯೋಗ ಹಸೆಬರೆಯುವದು,ಚರಕದಿಂದ ನೂಲುತೆಗೆಯುವುದು ಹೊಲಿಗೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡಬೇಕು.

"ಮಾತೃ ದೇವೋ ಭವ" ಎಂದರೆ ತಾಯಿಯೇ ದೇವರು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುವ ಪುರಾತನ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಸತ್ಯಪಡಿಸಲು ಮಾತೆಯಾದವಳು ಹೃತ್ಪೂರಕವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು.

ಹೆಂಗಸರು ಹೆಚ್ಚು ಓದಿದರೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಕೆಟ್ಟ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹೊಂದಿ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಯುವಕರು ಕೈಹಿಡಿಯಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಶೀಲಕ್ಕೂ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೂ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ನಾಗರೀಕ ಯುವಕರು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದ ವಚನಕಾರರಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನು—

" ತಾ ಮಾಡಿದ ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ತಲೆಯ ನೇರಿತ್ತು,
ತಾ ಮಾಡಿದ ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ತೊಡೆಯನೇರಿತ್ತು;
ತಾ ಮಾಡಿದ ಹೆಣ್ಣು ಬ್ರಹ್ಮನ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನೇರಿತ್ತು
ತಾ ಮಾಡಿದ ಹೆಣ್ಣು ನಾರಾಯಣನ ಎದೆಯನ್ನೇರಿತ್ತು
ಅದು ಕಾರಣ ಹೆಣ್ಣು ಹೆಣ್ಣಲ್ಲ! ಹೆಣ್ಣು ರಾಕ್ಷಸಿಯಲ್ಲ!
ಹೆಣ್ಣು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಪಿಲ ಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ನೋಡಾ"

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸಲ್ಲ ಬೇಕಾದ ಗೌರವ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿರುವನು. ನೂತನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಈ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು.

ಭೂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ಷಟ್ಕೇನ ಕಾಶಿಯಾತ್ರಾ
ಯುಕೇನ ಚ ||
ಸೇತು ಸ್ನಾನ ಕದೈರ್ಸಶ್ಚ ಕಿತ್ಫಲಂ
ಮಾತೃವಂದನೆ ||

ಆರುಸಾರಿ ಭೂಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಯಾವ ಫಲ ಉಂಟಾಗುವುದೋ; ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಸಾರಿ ಕಾಶಿ ಯಾತ್ರೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಯಾವ ಫಲ ಉಂಟಾಗುವುದೋ ನೂರುಸಾರಿ ಸೇತು ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಯಾವ ಫಲವುಂಟಾಗುವುದೋ ಅವೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ಸಾರಿ ತಾಯಿಗ ಪ್ರದಕ್ಷಣ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಯೋಗ್ಯತೆ ತಿಳಿದು ಹಿಂದಿನ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಈಗೀಗ ಸರ್ಕಾರವೂ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೂ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ಪೌರಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಪರೇಷರ್ನ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಳದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿದ್ದಾರೆ.

ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರಿನ ಉಪಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಲೀಲಾವತಿ ಮಾಗಡಿಯವರು ಗ್ರೇಸ್ ಟಕ್ಕರ್‌ರವರು ಇರುವುದು ದೇಶದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿಯವರು ಇರುವುದು ನಮಗೆಲ್ಲಾ ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯ.

ಶೇಕಡಾ ಐವತ್ತರಷ್ಟು ಮಂಧಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರೆ ದೇಶವು ಬಹುಬೇಗ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟಕ್ಕೇರುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಅಗ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಬಲೆಯರೆಲ್ಲ ಸಬಲೆಯರು ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ.

(ದಿನಾಂಕ ೧೦-೫-೬೯ರಂದು ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣದ ಸಾರಾಂಶ)

ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮನೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೊರಗಡೆ ಹೇಳದಿರಲು ಕಲಿಸಿರಿ

ಬರೆದವರು— **ಎಸ್. ಜಿ. ಉಳಿಗೆರೆ.**

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ತಾಯಂದಿರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ನಾಗರೀಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲಾ ತಾಯಂದಿರೂ ಆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮನೆಯ ಯಾವ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಹೊರಗಡೆಯವರಲ್ಲಿ ಹೇಳದಿರುವಂತೆ ಕಲಿಸಲು ಮರೆತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಅಪಾರ ಅಪಮಾನ ಅನರ್ಥಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಪುಸ್ತಕಗಳ ಮುಖೇನವೂ ಕಲಿಸಬರುವುದಿಲ್ಲ. ತಾಯಂದಿರೇ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲಿಸಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳು ಮನೆಯ ಬೀಗದ ಕೈ ಇದ್ದಂತೆ. ನಾವು ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಗೌಪ್ಯವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಸಮರ್ಥರೋ ಅಷ್ಟು ಗೌರವದ ಬಾಳ್ವೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ. ಒಂದೊಂದು ಸಲ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳೇ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬೇರೆಯವರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟು ನಮ್ಮ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಕುಂದು ತರುವದುಂಟು. ಆದಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮನೆಯ ಯಾವ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಬೇರೆಯವರಲ್ಲಿ ಹೇಳದಿರಲು ಕಲಿಸಬೇಕು. “ಮಕ್ಕಳೇ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಯಾವ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಬೇರೆಯವರಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಾರದು. ಆದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಗೌರವ ಘನತೆಗೆ ಕುಂದು ಬರುತ್ತದೆ. ಮನೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಬೇರೆಯವರಲ್ಲಿ ಹೇಳುವವರನ್ನು ದೇವರು ಮೆಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ”ವೆಂದು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಕೊಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳಿರುವಾಗಲೇ ಈ ಬಗೆಯ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಸದಿದ್ದರೆ ಮುಂದೆ ದೊಡ್ಡವರಾದ ಮೇಲೆ ಕಲಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಅವಮಾನವನ್ನೂ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದ ಎರಡು ಸ್ವಾನುಭವ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಇಂತಿವೆ.

ನನ್ನ ಅಕ್ಕನೊಬ್ಬಳ ಪತಿ ತುಂಬಾ ಜೂಜಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಒಂದು ದಿನ ಅವರು ಜೂಜಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಪೋಲೀಸರು ಬಂದು ಹಿಡಿದು ಬಿಟ್ಟರು. ಅವರ ಈ ಒಂದು ಚಟ ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದೆಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಸಂಭಾವಿತರು. ಅಕ್ಕನವರಾದರೂ ತುಂಬಾ ಸುಗುಣಾನ್ವಿತಳು ಆಗಿದ್ದಳು. ಮರುದಿನ ಅವರ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವರೊಬ್ಬರನ್ನು ಕಾಣಲು ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಆಕಸ್ಮಾತ್ ಅಕ್ಕನೂ ಅವಳ ಮಗನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ನಾನು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಹುಡುಗನ ಹತ್ತಿರ “ಅಪ್ಪ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆಯೋ ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಹುಡುಗ ಹಿಂದಿನ ದಿನದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಸರಾಗವಾಗಿ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟ. ಪಾಪ, ಅಕ್ಕನಿಗೆ ಮುಖ ಎತ್ತಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಹಾಗೆಯೇ ಮನೆ ದಾರಿ ಹಿಡಿದಳು. ಅಕ್ಕನಿಗೆ ಆ ಪುಟ್ಟ ಕಂದನ ಮಾತಿನಿಂದಾದ ನೋವನ್ನು ವಾಚಕರೇ ಊಹಿಸಬೇಕು. ಇದೇ ಬಗೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ--

ಒಂದು ದಿನ ನನ್ನ ಮಿತ್ರನೊಬ್ಬನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಮಿತ್ರ ಮನೆಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ತಂದೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮಿತ್ರನ ಕಿರಿಯ ತಮ್ಮ ಹೊರ ಜಗುಲಿಯಲ್ಲಿ ಕೇರಂಬೋರ್ಡ ಆಡುತ್ತಿದ್ದ. ನಾನು ಆ ಹುಡುಗನೊಡನೆ— “ಅಣ್ಣ ಇಲ್ವೆನೋ” ಅಂದೆ. ಆದಕ್ಕವನು ಇಲ್ಲ ಎಂದ. ಅಪ್ಪ ಇಲ್ವೇನೋ ಎಂದೆ. ಸರಿ ಹುಡುಗ ಶುರು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟ. “ಸೀಮೆ ಎಣ್ಣೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಕ್ಕಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಮ್ಮ ಎರಡು ದಿನಗಳಿಂದ ಹೇಳ್ತಾ ಇದ್ದಳು. ಅಪ್ಪ ತರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಮ್ಮ ನಿನ್ನೆ ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಜೋರು ಮಾಡಿದಳು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನೆ ಹೋದವನು ಇನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲ” ಎಂದನು. ಅವನ ತಾಯಿ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಒಳಗಿನಿಂದಲೇ ಕೇಳಿರಬೇಕು. ನಾನು ತಕ್ಷಣ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟೆ. ತಾಯಿ ಹುಡುಗನನ್ನು ಈ ವಿಷಯಕ್ಕಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಥಳಿಸಿದಳೆಂದು ಹಿಂದಿನಿಂದ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಪಾಪ, ಇಲ್ಲಿ ಯಾರದು ತಪ್ಪು

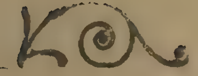
ಎಂದು ನಮಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹುಡುಗ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ನಡೆದದ್ದನ್ನು ಹೇಳಿದ. ಅದು ಅವನ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ತಾಯಿ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಮನೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಬೇರೆಯವರಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಾರದೆಂದು ಕಲಿಸಿದ್ದರೆ, ಅವನು ಬೇರಾವುದೋ ಕಾರಣ ಕೊಟ್ಟು ಜಾರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನಿಗೆ ವಿವೇಚಿಸುವ ಬುದ್ಧಿ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಗೌರವದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು.

"ಮನೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಹತ್ತಿರ ಕೇಳು ಊರ ವಿಷಯ ದಾಸಪ್ಪನ ಹತ್ತಿರ ಕೇಳು'' ಎನ್ನುವ ಗಾದೆ ಮಾತು ಬಹುಶಃ ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇರಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಮನೆಯ ವಸ್ತು ಒಡವೆ ಹಣಗಳ ಚೋರಿಯಾದ ಉದಾಹರಣೆಗಳೂ ಉಂಟು. ಕಳ್ಳರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳೂ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸಹಾಯಕರು. ನಿನ್ನ ತಂದೆಯವರು ಯಾವಾಗ್ಗೆ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ, ಬೀಗದ ಕೈಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಿಡುತ್ತಾರೆ. ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಳವು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳಂತೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅಪ್ಪ ನನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನುಹೊಡೆದನು, ತಾಯಿ ಸಿನೀಮಾಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣವೆಂದಾಗ ಅಪ್ಪ ಹಣವಿಲ್ಲ ಎಂದ, ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಫಿ ಇಲ್ಲದೆ ಎರಡು ದಿನವಾಯಿತು, ಮುಂತಾದ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ಹರಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಇವು ಚಿಕ್ಕ ವಿಷಯಗಳಾದರೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಕುಂದು ಇದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಘಟನೆಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿಯೂ ನಡೆಯುವದೆಂದು ಆ ಮಕ್ಕಳಿಗೇನುಗೊತ್ತು.

ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಈ ಒಂದು ನಡೆಕೆಯನ್ನು ತಿದ್ದದಿದ್ದರೆ, ಅವರಲ್ಲಿ ಅದೇ ಅಭ್ಯಾಸ ನಿಂತುಬಿಡುತ್ತದೆ. ಇಂದಿನ ಮಕ್ಕಳೇ ಮುಂದಿನ ನಾಗರಿಕರು. ಅವರನ್ನು ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ನಾಗರಿಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ತಾಯಂದಿರೂ ಹಿಂದುಳಿಯಬಾರದು. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಬಗೆಯ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ ? ಎಂದುಬಿಟ್ಟರೆ ಆ ಮಕ್ಕಳು ಮುಂದೆ ಗೌರವದ ಜೀವನ ನಡೆಸುವಲ್ಲಿ ಜಾರಿಬೀಳುವುದುಂಟು. ಅವರು ಇಂದು ಮನೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಬೇರೆಯವರಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಾಳೆ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಗಹನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪರರಾಷ್ಟ್ರದವರಿಗೆ ಹೇಳಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಹುಟ್ಟುಗುಣ ಘಟ್ಟ ಹತ್ತಿದರೂ ಬಿಡದು. ಮಿತ್ರನ ವಿಷಯವನ್ನು ಬೇರೆ ಅವನಿಗೆ ಆಗದವನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ವೈರ ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬನಿಂದ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಚಾಡಿಹೇಳಿ ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಒಬ್ಬನಿಂದ ಲಾಭ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗೆ ಶತ್ರುವಾಗಬಹುದು. ಸಮಾಜ ಈ ಬಗೆಯ ಒಂದೆರಡು ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸಬಹುದು. ಕೊನೆಗಂಥವರನ್ನು ಚಾಡಿಕೋರ, ದಗಾಕೋರ, ಎಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದಿಂದ ವಿಕೃಷ್ಟ ಹೊಂದಿದವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದೀನಭಾವ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ತನ್ನತನದಲ್ಲಿ ಹೀನತೆ ಕಂಡವನ ಜೀವನ ಅಂಧ ಜೀವನದತ್ತ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ದೀನಭಾವ ಪೀಡಿತರು ಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೆ ಅಪರಾಧ ಮಾಡಬಹುದು. ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತಿದ್ದದೆ ಹೋದರೆ, ಮಕ್ಕಳು ಸುಶೀಲಸಂಪನ್ನರಾಗುವುದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಕ್ಕಂದಿರೇ— ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ನಾಗರೀಕರಾಗಿ ಬಾಳಲು, ಸಭ್ಯ ಸರಲ ಸಹನಶೀಲರಾಗಲು, ಗೌರವದ ರಾಜರುಜು ಬಾಳುವೆಯನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು, ದಿನದಲ್ಲಿ ಒಂದರ್ಧತಾಸು ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ತಾಯಂದಿರ ಕರ್ತವ್ಯ.

ಭಾವನೆಯನಳಿದಾಗ

ಅ. ಕ. ಬೆಳಬಂಗಿ.

೧

ಜೊಂಡು ನೀರಿನ ಹೊಂಡ ಹಸಿರು ಹುಲ್ಲನು ಕಂಡು
ಹಸಿವು ನೀರಡಿಕೆ ಎಂದೆ।
ಹಸಿರು ಹುಲ್ಲನು ತಿಂದೆ ಜೊಂಡು ನೀರನೆ ಕುಡಿದೆ
"ಅಮೃತವು" ಎಂದೆ ಓ! ನನ್ನ ತಂದೆ।
ಎಮ್ಮೆ ಆಕಳು ತಿನ್ನಲೆಂದು ಬಂದವು ಹಸುರು
ಒಂದಕ್ಕೂ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ 'ನನ್ನ'ದೆಂದೆ!
ಬೆಂದ ಹೃದಯಗಳೆಷ್ಟೋ 'ತ್ರಾಹಿ ತ್ರಾಹಿ'ಯುಸುರೆ।
ಆದರೆಂ 'ಗಂಡ' ನನ ಮಾತು ಒಂದೆ।

ನೀಲಿ ಆಗಸದಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದ ತಾಯೊಡಲು ರವಿ
ಬಂದಿತಾಗ ಹೆಣ್ಣು ಹಸುವೊಂದು ಹುಲ್ಲು ಮೇಯಲೆಂದು
ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ನೋಡಿದೆ ಮನ ತಣಿಯಲಿಲ್ಲ।
ಅವಳ ಸುಂದರತೆಗೆ ಮೈ ಮರೆತ್ಹೋಯಿತು।
ಅವಳ ಇಂಪಾದ ಖುರನಾದಕೆ ಶರಣಾದೆ।
'ಇದು ನನ್ನ ಹೊಲ' ಎಂಬುದನು ಮರೆತೆ।
ಆದರೆಂ 'ತಾಯ' ಭಾವ ಇರಲಿಲ್ಲ।
ಏನೋ ಇಚ್ಛೆ! ಬಾ ರಮಣಿ ಮೆಯ್ಯಿ ಇಲ್ಲಿ ಎಂದೆ!

೨

ತಿಂದು ತೇಗಿತು ಹಸು ಹಸುರು ಹುಲ್ಲನು।
'ಹೋಗಿ ಬರುವೆನಣ್ಣಾ!' ಎಂದಳು ಕೃತಜ್ಞತೆಯ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ
"ನಿಲ್ಲು ನಲ್ಲೆ! ಹೋಗುವದು ಎಲ್ಲಿಗೆ? ನಾನಿಲ್ಲೆ ಇಲ್ಲಿ?"
"ಇಲ್ಲೇ ಇರುವಣ್ಣ! ನಾಳೆ ಬರುವೆ. ತಾಯ್
ದಾರಿ ನೋಡುವಳು ತಂದೆ ಅನ್ನ ಮುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲ,
ಏಕಾಂಕಿ ಮಗಳು ಲಗ್ನವಾಯಿತು ಮೊನ್ನೆ।
ಗಂಡ ಬರುವವನಿದ್ದ ಬಂದಿರಬಹುದು ಇಂದು।
ಹೋಗಿ ಬರುವೆ, ಬರುವೆನಣ್ಣಾ! ನಾಳೆ ಬರುವೆ।

ನನ್ನ ಅನ್ನಕೆ ಕೃತಜ್ಞತೆ ! ನಿತ್ಯ ನಿತ್ಯವು ಬರುವೆ
ಒಪ್ಪಿಗೆಯೆ ಅಣ್ಣ ?"
ಒಪ್ಪಿಗೆಯನಿತ್ತೆ ಅಡ್ಡದಾರಿಗೆ ನಿಂತೆ
ನನ್ನವಳು ಇಂದೊಂದು ದಿನ ಎಂದೆ ।
ಅನ್ನದಾನಕೆ ಪ್ರತಿಫಲವೆ ಅಣ್ಣ !
ಏನಾದರಾಗಲಿ ಬಿಡಲಾರೆ ನಾನು
ಆಜ್ಞೆಯು ಸಿಡಿಲಿತ್ತು ಎನ್ನ ದನಿಯಲ್ಲಿ
ಸಿಡಿಲಿನೇಟಿಗೆ ಕಣ್ಣೀರು ಉಕ್ಕಿದವು ಬಾಲೆಗೆ
ಸೌಂದರ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿತು, ಸು ಕುಸುಮವಾದಳು ।
ತುಂಬಿ ಯಾದೆ ನಾ । ಹಿಂಡಿದೆ ಮಧುರಸ ।
ಹೊರಟು ಹೋದಳು ಬಾಲೆ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತ ।
ನೆನೆಸುತ್ತಿದ್ದಳು ಏನೋ ಮೆಲಕು ಹಾಕುತ್ತ ।
ಮುಂದು ಮುಂದಕೆ ಹೋದಳು ನನ್ನತ್ತ ನೋಡುತ್ತ ।
ವಿಷವಲ್ಲ ಕನಿಕರದ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬೀರುತ್ತ ।
ಹೋದಳ್ಹೋದಳು ಬಾಲೆ ಕಣ್ಮರೆಯು ಆಗುತ್ತ ।

೩

ದಿನಗಳುರುಳಿದವು ವರ್ಷಗಳೆನಿತೊ ಹೋದವು ।
ಹಸಿರು ಹುಲ್ಲೆಲ್ಲ ಒಣಗಿ ಹೋಯಿತು ನೀರೆಲ್ಲ ಬತ್ತಿಹೋದವು
ಹಸಿವು ನೀರಡಿಕೆ ಎಂದೆ ನುತ್ತೆ ನಾ ಕತ್ತೆ ।
ಅಲೆದೆ ಎಲ್ಲೆಡೆಗು ಅಂಗಲಾಚಿದೆ ಎಲ್ಲರಗು ।
ಸ್ವಾರ್ಥಿ ದ್ರೋಹಿ ವಂಚಕ ಎನಗೆ ದೊರೆತ ಇನಾಮು ।
ಕಾಲು ಜೋಡುಗಳಿಂದ ಆದವು ಎನಗೆ ಸಲಾಮು ।
ಕೆಳಗೆ ಇಳಿಯಿತು ಪಿತ್ತ ದೂರ ನೋಡಿದೆ ಕರೆಯುತಿತ್ತು ।
ಅಣಕ ಅದರಲ್ಲಿಲ್ಲ, ಸಹಾನುಭೂತಿಯ ಅನುಕಂಪವಿತ್ತು ।
ಬಾ ಮಗುವೆ ! ಆದದ್ದು ಆಗ್ಹೋಯಿತು ಎಂದಿತು ।

೪

ಪೂರ್ವ ಸುರಬಾಲೆ ಕೂಗಿ ಕರೆದಿರೆ ರವಿಯು ।
ಇರುಳು ಕತ್ತಲ ಕಪ್ಪು ಕವಿಯುತಿರೆ ಇಳೆಯ ।
ಕಣ್ಣು ಕಾಣದ ಮುದುಕ ಕುಂಟುತ್ತ ಬಂದೆ ಗದ್ದೆಯೆಡೆಗೆ ।

ನೋಡಿ ಬೆರಗಾದೆ ಶಿರ ಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿದೆ ।
ಅದೇ ಹೆಣ್ಣು ಹಸು ಕರೆಯುತಿದೆ ಇಂದು ಮುಂದೆ ಬಂದು ।
ಏನಣ್ಣ ! ಇಲ್ಲಿಗೇಕೆ ? ಏನಾದರೂ ಬೇಕೆ ?
ಕಣ್ಣೀರದೇಕೆ ? ಮೊದಲಿನಾ ಪಾಪಕೆ ?
ಮರೆತು ಬಿಡು ಅದಣ್ಣ ! ಹಾಲು ಜೇನುಂಡು
ಈ ಜಗದಿ ವಿಷವೂ ಉಂಟು ।
ವಿಷವು ಉಂಡುದುದಾಯಿತು ಹಾಲು ಜೇನುಣ್ಣು ಇನ್ನು
ಕಣ್ಣಿನೊಳಗಿರುವ ಮಣ್ಣು ಹೊರಹೋಯಿತು ।
ತಿಳಿಗಣ್ಣಿನಿಂದೀಕ್ಷಿಸಿದೆ ತಾಯಾಗಿ ಕಂಡಳವಳು ।
ಮಗುವಾಗಿ ಯಾಚಿಸಿದೆ! ತಾಯೆ ಬಂದಿಹೆ ನಾನು
ಮಗುವಾಗಿ
ದಾರಿ ತಪ್ಪಿದ ನಾನು ನಿನ್ನ ಕಂದ! ಎದೆ ತೆರೆದು ಕರೆದುಕೋ
ಕೈಯ ಬಿಡಬೇಡಮ್ಮ ಶಾಂತಮ್ಮ, ಶಿವಮ್ಮ, ಸುಂದರಮ್ಮ

ವಿಧವೆ (ನೀಳ್ಗತೆ)

ಲೇಖಕ: **ಕೃ. ನಾರಾಯಣರಾವ್**, ಅಧ್ಯಾಪಕ, ಬಾಲಮಂದಿರ,
ಬೇಸಿಕ್ ಟ್ರೇನಿಂಗ ಕಾಲೇಜ, ದೊಡ್ಡ ಬಳ್ಳಾಪುರ

(ಮೇ ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಮುಂದುವರಿದುದು)

೪

ಪಾರ್ವತಿಯ ಆಗಮನದಿಂದ ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತವೆನಿಸಿದ್ದ ದೀನದಯಾಲನ ಬಡತನದ ಮನೆಯು ಸುವರ್ಣ ಗೃಹವೆನಿಸಿತು. ಅವನ ಬಾಲಕನು, ಯಾರು ದಾರಿದ್ರ್ಯದ ದೆಸೆಯಿಂದ ಅಶಿಕ್ಷಕನಾಗಿದ್ದನೋ, ಪಾತತ್ತೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಓದತೊಡಗಿದನು. ಹಿರಿಯ ಮಗಳಾದ ಶಾಂತಿಯು ಪಾತತ್ತೆಯಿಂದ ಓದುಬರೆಹದ ಜೊತೆಗೆ ಕಸೂತಿ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಕಲಿಯತೊಡಗಿದಳು. ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಪಾರ್ವತಿ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಯ ಕಸೂತಿ ಕಲೆಯ ಪ್ರಭಾವವು ದಿನಪ್ರತಿ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಸಂಪಾದನೆಯನ್ನೂ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು. ಪಾರ್ವತಿಯ ಮಾತಿನಂತೆ ದೀನದಯಾಲನು ಒಂದು ಹಸುವನ್ನು ಕೊಂಡನು. ಈಗ ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವವೂ ತುಂಬಿದಂತಾಯಿತು. ವಿದ್ಯೆ ಇತ್ತು, ಹಣವಿತ್ತು, ಹಾಲಿತ್ತು. ದೀನದಯಾಲನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ದೇವಕಿಯು,ಪಾರ್ವತಿಯು ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವ ಸಮೃದ್ಧಿಗೂ ಕಾರಣಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿದಳು. ಪ್ರಾತಃಕಾಲವೆದ್ದು ಅವಳ ಪಾದಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮನೆಯ ಪ್ರತಿಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಅವಳ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಒಂದು ವರ್ಷ ಉರುಳಿತು. ಪಾರ್ವತಿಯು ಈಗ ಮಿಡಲ್‌ಸ್ಕೂಲಿನ ಅಧ್ಯಾಪಕೆಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಐವತ್ತು ರೂಪಾಯಿಯ ಮಾಸಿಕ ವೇತನವೂ ದೊರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಈಗ ದೀನದಯಾಲನ ಬಾಲಕನು ಪೋಲಿಯಂತೆ ಅಲೆಯದೆ ಶುಭ್ರಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಬಾಲಕರಂತೆ ಶಾಲೆಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಶಾಂತಿಯು ಪಾರ್ವತಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ತನ್ನ ಸೋದರಿಯ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ದೀನದಯಾಲನು ಹಿರಿಹಿರಿ ಹಿಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಕ್ರಮೇಣ ತನ್ನ ನೌಕರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಚಿಲ್ಲರೆ ಅಂಗಡಿಯನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಮನೆಯೂ ಸಹ ಈಗ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಬಾಲಿಕಾ ಪಾಠಶಾಲೆಯಂತಾಗಿದೆ. ಆ ಊರಿನ ಶಾಲೆಯ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೂ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗುವಾಗ ಕಸೂತಿಯನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿದ್ಯಾದಾನದ ಮುಖೇಣ ಪಾರ್ವತಿಯ ಪ್ರತಿಭೆಯು ಪುರದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಕಾಶಿಸಲಾರಂಭಿಸಿತು.

*   *   *   *

ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳು ಮತ್ತೆ ಉರುಳಿದವು. ಪಾರ್ವತಿಯು ಪ್ರೈವೇಟ್‌ನಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಬಿ. ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದಿದಳು. ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಧಾನಾಧ್ಯಾಪಕಿಯವರೇ ತಮ್ಮ ಸ್ವಹಸ್ತದಿಂದ ಪಾರ್ವತಿಯ ಶ್ವೇತ ಸೀರೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ-ಸೂಚಕ ಮೆಡಲ್ ಒಂದನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಅವಳನ್ನೂ ಅಂದಿನಿಂದ ತಮ್ಮ ಕಾಲೇಜಿನ ಸಹಾಧ್ಯಾಪಕೆಯಾಗಿ ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡರು. ಕ್ರಮೇಣ ಪಾರ್ವತಿಯೇ ಆ ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಧಾನಾಧ್ಯಾಪಕೆಯ ಹುದ್ದೆಯನ್ನೂ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಳು. ವೇತನವೂ ಸಹ ೨೫೦ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೇರಿತು.

೫

ಭಾನುವಾರದ ದಿನ ಕಾಲೇಜಿನ ಸಭಾಭುವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರಿಣಿ ಸಮಿತಿಯ ಸಭ್ಯರ ಅಂತರಂಗ ಸಭೆಸೇರಿತ್ತು. ಮಹಿಳಾ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿದ್ದರು. ಕಾಲೇಜಿನ ಗೌರವಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗಿದ್ದ ರಾವ್ ಬಹದ್ದೂರರ ಪತ್ನಿ ಪ್ರೇಮಾವತಿಯವರೂ ಹಾಜರಿದ್ದರು. ಅವರು ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಲವಾರು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚೆಗೆ ತರುತ್ತಿದ್ದರು ಅವರೇ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದರು—"ಈ ದಿನ ನಾನು ಇಂದಿನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೊನೆಯ ವಿಷಯವಾದ ಜವಾನರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲು ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಜವಾನನನ್ನೂ ಸ್ವಂತ ಪರಿಗಣಿಸದೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅನುಚಿತವೆನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಜವಾನನು ವೃದ್ಧನಿರಬಹುದು. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಕಲಹಪ್ರಿಯನೂ ಕಾರ್ಯವಂಚಕನೂ ಆಗಿರಬಾರದು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಮನಗಂಡ ಹೊರತು

...ನೂ ಮಾಡಲಾಗದು. ಈಗ ನಾನು ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಹಾಗೂ ಅಕ್ಕನವರು (Lady Principal) ಹೇಗೆ ಸಮ್ಮತಿಸುವಿರೋ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುವೆನು.

ಹಾಜರಿದ್ದ ಇತರ ಮೂವರು ಮಹಿಳೆಯರೂ ಒಂದೇ ಕಂಠದಿಂದ ಹೇಳಿದರು— "ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕನವರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕಾಯುವುದು ಸೂಕ್ತವೆನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಜವಾನರನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವರ ಆಡಳಿತ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೇ ಆಗಿದೆ.

ಪಾರ್ವತಿಯು ತನ್ನ ಪ್ರಶಾಂತ ಹಾಗೂ ಪ್ರಭಾಪೂರ್ಣ ಮುಖಕಮಲವನ್ನು ಅರಳಿಸುತ್ತಾ ಹೀಗೆಂದಳು—" ನಾನು ರಾಯ್ ಬಹದ್ದೂರರ ಪತ್ನಿಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಯಾವ ಜವಾನನನ್ನೂ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿಯೇ ನಿಯಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸೂಕ್ತ ಸಲಹೆಯಾಗಿದೆ. ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ನಾವು ಅವನ ಹಲವಾರು ಗುಣದೋಷಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಬಹುದು. ಆ ದಿನ "ರೈಶನಲ್ ಥಾಟ್" ನಲ್ಲಿ ಅರಂಡೇಲ್‌ರವರ ವಿಷಯವನ್ನು ನೀವು ಓದಲಿಲ್ಲವೇ ?

ರಾಯ್‌ಬಹದ್ದೂರರ ಪತ್ನಿ ಹೇಳಿದರು—" ಓದೇನೋ ಇದ್ದೆ, ಆದರೆ ತಿಳಿದಿರುವುದು ಅತಿ ಕಡಿಮೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ತಿ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯು ವಿಧವಾಶ್ರಮದ ಸ್ಥಾಪನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಿನಿಯೋಗವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಾವು ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ತಮಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ವಿರಾಮ ದೊರೆತಲ್ಲಿ ತಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಆಂಗ್ಲ-ಇತಿಹಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಿ ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಈ ಕುಂದನ್ನೂ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಪಾರ್ವತಿಯು ನಸುನಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿದಳು—" ಧನ್ಯವಾದಗಳು, ತಮ್ಮ ಸಹಾಯ ಮತ್ತು ಈಶ್ವರನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಈ ಕಾರ್ಯವು ಪೂರ್ತಿಯಾಗುವುದು. ನಮ್ಮ ಪ್ರಜಾನುರಾಗಿಗಳಾದ ಭಾಸ್ಕರಾಚಾರ್ಯರು ಹದಿನೈದು ಎಕರೆಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಚಂದಾಹಣವೂ ಒಂದು ಲಕ್ಷದಷ್ಟು ಆಗಿದೆ. ಈಶ್ವರನ ಕೃಪೆಯಾದರೆ ಈಗ ಈ ಕಾರ್ಯವು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಪೂರ್ಣವಾಗುವುದು.

ಸತ್ಯವತಿಯುವರು ಹರ್ಷೋದ್ಗಾರದಿಂದ ಹೇಳಿದರು— ಈಗ ಕಾರ್ಯವು ಪೂರ್ಣವಾಗಲು ಯಾವ ಸಂದೇಹವೂ ಇಲ್ಲ. ಯಾವ ದಿನ ತಾವು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನೇ ತ್ಯಾಗಮಾಡಲು ಟೊಂಕಕಟ್ಟಿದರೋ ಅಂದೇ ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಒತ್ತೆಗಳಿಗೂ ತಮ್ಮ ಹಿರಿಯಾಸೆಯು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಈಡೇರಬಹುದೆಂಬ ಭರವಸೆಯ ಅಭಯವುಂಟಾಯಿತು.

ಪಾರ್ವತಿಯು ಸರಳ ಭಾವದಿಂದ ಹೇಳಿದಳು— "ಸಹೋದರಿಯರೇ, ಧನ್ಯವಾದ, ಹೌದು ನಿಮ್ಮ ಆಂಗ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯವು ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದಿರುತ್ತದೆ. ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿವೇದನೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಸತ್ಯವತಿಯರಿಂದ ತಿಳಿಯಿರಿ. ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗಾಗಿ ಪತಿಗಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾದ ಶಿಕ್ಷಕರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಬಾಲಕರಿಗೆ ತಾಯಿ ತಂದೆ, ಅಥವಾ ಶಿಕ್ಷಕರು ಓದಿಸುತ್ತಾರೆ ಆದರೆ ಪ್ರೌಢಸ್ತ್ರೀಯರ ಪರಮಗುರು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರು ಪತಿಯೇ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನನ್ನು ಈ ಒಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಬಂದುದಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ಷಮಿಸುವಿರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ಸತ್ಯವತಿಯು ಸೌಜನ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನರ್ಪಿಸಿ ಅಂದಿನ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿದಳು.

೬

ದಿಕ್ಕೆಟ್ಟ ಭಾರತದ ಕಲ್ಪಿತ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಈಗಲೂ ಅನೇಕ ಪರದೇಶೀಯರು ಬೆಕ್ಕಸ ಬೆರಗಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಯಾರು ಭಾರತದ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡಿದ್ದಾರೋ, ಒಂಟಿ ವಸ್ತ್ರವನ್ನುಟ್ಟು ಕೃಶಕಾಯರಾದ ಭಾರತ ಬಡ ರೈತರನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಾರೋ ಅವರು ಭಾರತ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತಿರುತ್ತಾರೆ.

ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಕಾವಲುಗಾರನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಮಂದಿ ಬರುವರೆಂದು ಯಾರೂ ಎಣಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ವೃದ್ಧರು ಸಾಲುಗಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ರಾಯಬಹದ್ದೂರರ ಪತ್ನಿ ಸತ್ಯವತಿ ಮತ್ತು ಸಹಾಯಾಧ್ಯಾಪಕಿ ಸುಶೀಲಾದೇವಿಯವರು ಆ ಗುಂಪಿನಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿಯನ್ನು ಆರಿಸಿ ತಂದರು. ಈ ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿಯಲ್ಲೊಬ್ಬರನ್ನು ಪ್ರಧಾನಾಧ್ಯಾಪಕಿಯವರು ಆರಿಸುವರು. ಹಿಂದೂ ಗರ್ಲ್ಸ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪರದೆ ಮತ್ತು ಸದಾಚಾರದ ಕಡೆ ವಿಶೇಷ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಕಾಲೇಜಿನ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಕೆಲವರು ಗಂಡಾಳುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಮಿಕ್ಕೆಲ್ಲ ಆಡಳಿತ ಸಹಕಾರಕ್ಕೂ ಹೆಂಗಸರನ್ನೇ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕಾಲೇಜಿನ ಗೋಪುರದ ಗಡಿಯಾರವು ಹತ್ತು ಘಂಟೆ ಹೊಡೆಯುವ ವೇಳೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಪ್ರಧಾನಾಧ್ಯಾಪಕಿಯವರು ಗಾಡಿಯಿಂದ ಇಳಿದು ಕಾಲೇಜಿನ ಪೋರ್ಟಿಕೋವನ್ನು ಸೇರಿದರು. ವಿಭಿನ್ನ ವರ್ಗದ ವಿಭಿನ್ನ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ

ಕುಮಾರಿಯರು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಪ್ರಧಾನಾಧ್ಯಾಪಕಿಯವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದವರು. ಪೋರ್ಟಿಕೋನಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಅವರು ಆಫೀಸು ಸೇರಿದರು. ರಾಯಬಹದ್ದೂರರ ಪತ್ನಿ ಸತ್ಯವತಿಯವರು ಮೊದಲೇ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿದ್ದರು. ಪ್ರಾಧಾನಾಧ್ಯಾಪಕೆಯರ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಪರಿಚಾರಿಕೆಯು ಸರದಿಯಂತೆ ನಾಲ್ಕು ಜನರನ್ನೂ ಕರೆತಂದಳು.

ಮೊದಲನೆಯ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಪಾರ್ವತಿಯು ವಿಸ್ಮಯ ಪೂರ್ಣಳಾದಳು. ಅವನು ಮತ್ಯಾರೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿರ್ಭಾಗ್ಯನಾದ ಮಹಾಪತಿ, ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಪಂಡಿತೆ ಪಾರ್ವತಿಯ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಣಕಾಲ ಲಜ್ಜೆ ಅಂಕುರಿಸಿತು, ಕೂಡಲೇ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿಗಿ ಹಿಡಿದಳು.

ನೂರು ಮೈಲಿನ ದೂರದಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ರೂಪಾಯಿಯ ಕಾವಲುಗಾರನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಇವನೇಕೆ ಬಂದ ? ಇವನ ಮನೆ ಮಠಗಳೇನಾದುವು ? ಇವನ ಮಲಿನ ಮುಖವನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ ಕರುಣ ಹೃದಯ ಪಾರ್ವತಿಯ ಮನದ ಅಂತಸ್ಥಳವೂ ಅಲ್ಲಾಡ ತೊಡಗಿತು. ಬೇರೆಯ ಕಡೆ ಮುಖತಿರುಗಿಸಿ ಅನ್ಯಮನಸ್ಕಳಂತೆ ಕೇಳಿದಳು.—

" ತಮ್ಮ ಹೆಸರು ?"

" ಮಹಾಪತಿ ವೈಶ್ರೇಯ "

" ಮನೆ ?"

" ಪಾಂಡವಪುರ "

" ಇಷ್ಟು ದೂರ ನೌಕರಿಗಾಗಿ ಏಕೆ ಬಂದಿರಿ ?"

" ಉದರ ಪೋಷಣೆಗಾಗಿ "

" ಊರಿನಲ್ಲಿ ಹೊಲ ಗದ್ದೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲವೇ ?"

" ತಾಯಿ, ಎಲ್ಲವೂ ಇತ್ತು, ಹೊಲವೇ ಏನು, ಜಮೀನದಾರಿಯೇ ಇತ್ತು."

" ಅದೇನಾಯಿತು ?"

" ಅದನ್ನು ಸಾಲಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಾಯಿತು."

" ಸಾಲ ಏಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಿರಿ ?"

" ತಾಯಿ, ಅದೊಂದು ದುಃಖದ ಕಥೆ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿ.''

" ಇರಲಿ, ಹೇಳಿ ನೋಡೋಣ.''

'' ನನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಮಗನ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕೋಸ್ಕರ.''

'' ಇನ್ನೇತಕ್ಕಾಗಿ "

'' ಇನ್ನೇತಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲ.''

'' ಮಗಳ ಮದುವೆಗೇನೂ ಖರ್ಚಾಗಲಿಲ್ಲವೇ ?"

ಮುದುಕನ ಮುಖಕಾಂತಿಯು ಇನ್ನೂ ಕುಂದಿತು. ಅವನು ಪಾರ್ವತಿಯ ಮುಖದತ್ತ ಈ ವರೆವಿಗೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಈಕ್ಷಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗಾದರೋ ವಿದ್ಯೆ, ಮಾನ, ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ದೀಪ್ತಿಗಳೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿವೆ. ಸತ್ಯವತಿಯೂ ಈ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಳು.

'' ಅಮ್ಮಾ, ನೀವು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ದೇವತೆ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನನ್ನ ಮಗಳ ಮದುವೆಗೆ ಹಣವೆಲ್ಲಾ ಖರ್ಚಾಯಿತು.

" ಹಾಗಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನ ಮಗನ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣ ಖರ್ಚಾಗಿರಬೇಕಲ್ಲವೇ ?''

" ಹೌದಮ್ಮಾ , ಕೇವಲ ನೂರೈವತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳು.'

ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅವನ ಕಂಠವು ಗದ್ಗದಿತವಾಯಿತು ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಅಶ್ರುಧಾರೆಯು ಹರಿಯಿತು.

" ಒಳ್ಳೇಯದು, ತಾವು ಹೊರಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ.''

'' ಮಿಕ್ಕ ಮೂರು ಜನರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರನ್ನು ಆರಿಸಲಾಯಿತು. ಮುದುಕನಾದ ಮಹಾಪತಿಯನ್ನು ಪಾರ್ವತಿಯ ಮನೆಗೆ ರವಾನಿಸಲಾಯಿತು.

ಕಾವಲುಗಾರನ ಹುದ್ದೆಗೆಂದು ಬಂದ ಮಹಾಪತಿಯನ್ನು ಮನೆಯ ನೌಕರರು ಆದೇ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನಂತೆ ಗೌರವಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಅವನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು.

ಸಂಜೆ ಊಟದನಂತರ ಪಾರ್ವತಿ ಕೇಳಿದಳು—ತಾವು ನನ್ನನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಲ್ಲಿರಾ ?"

" ಅಮ್ಮಾ ತಾವು ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಾಧಾನಾಧ್ಯಾಪಕೆ."

" ನಾನು ತಮ್ಮ ಅಣ್ಣನ ಮಗನ ಅಭಾಗಿನಿಯಾದ ಪತ್ನಿ, ಪಾರ್ವತಿ. "

ಮುದುಕನ ನಿದ್ರಾವಸ್ಥೆಯು ಮುಗಿಯಿತು. ಕಣ್ಣರಳಿ ಹಾಗೆಯೇ ಮೂರ್ಛೆ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಮುದುಕನನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದರು.

ಪಾರ್ವತಿಯು ತನ್ನ ಮಾವನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲು ಬಹುವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದಳು. ಆದರೆ ಅವನು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಆತ್ಮಗ್ಲಾನಿಯ ತೀವ್ರಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಅವನು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲೇ ದಹಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಕೊನೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಪಾರ್ವತಿಯು ಅವನಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಸಾವಿರದ ಎರಡು ನೋಟುಗಳನ್ನು ಕವರಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಮಾವನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೇಳಿದಳು—'' ಈ ಕವರನ್ನು ಅತ್ತೆಯವರಿಗೆ ಕೊಡಿ. ಅಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಬರುವಾಗ್ಗೆ ಅವರನ್ನೂ ಕರೆತನ್ನಿ.''

(ಹಿಂದಿ ಕಥೆಯ ಆಧಾರ)

ವಧೂವರ ಪರೀಕ್ಷೆ

(ನಗೆ-ಹನಿ)

ಲೇಖಕ : ಉಮಾಬಾಯಿ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ನವಲಗುಂದ

ಬೆಳಗಿನ ಯಾಮ, ನಿತ್ಯದಂತೆ ನಾನು ದೇವರ ಮನೆಗೆ ಕಾಕಡಾರತಿಗೆಂದು ಹೋದೆನು. ಆರತಿ ಎತ್ತಿದರು. ಗಣಪತಿಗೆ ಗಡ್ಡ ಬಂದಂತೆ ಕಂಡೆ. ನಾನು, ಏನೋ ಗಣಪಾ ಅಂತ ಅಂದೆ. ಅವನು ಬಹು ಬುದ್ಧಿವಂತನು. ಚಕ್ಕನೆ "ಲಗ್ನವಾಗಲು ಬಿಟ್ಟಿರುವೆನು" ಅಂದ. ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟ ಮರದಿನವೇ ಭಕ್ತ ತುಂಗವ್ವಾ ಗಣಪನಿಗೆ ಕನ್ಯಾ ತಂದೇ ಬಿಟ್ಟಳು. ಮೊದಲನೇದವಳು "ಮಾಲತಿ" ಬಲು ಚೆಲುವೆ. ಮಾತನ್ನು ಕೂಡಾ ಆಡದೆ ಮೋತಿಯನ್ನು ತಿರುವಿ ನೋಡಿ ಹೊರಟುಹೋದಳು. ಮತ್ತೆ ಎರಡನೇ ಕನ್ಯಾ "ಯಶೋದೆ" ಬಂದಳು. ಕಾಲೇಜದ ಹುಡುಗಿ. ಝೋಕು ಹೊಡೆಯುತ್ತ ಕಾಲಲ್ಲಿ ಬೂಟ್ಸ, ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಪರ್ಸ ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡೆ, ಒಳಗೆ ಲುಂಗಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪಿನ್ನುಗಳಿಂದ ಹೆಣೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಆರು ಮೊಳದ ಶೀರೆಯನ್ನು ಮೇಲೆ ಉಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಲೆಕ್ಕಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ ನಮ್ಮ ಗಣಿತಜ್ಞ ಗಣಪಾ. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಾರದೇ ನಕ್ಕು ನಡೆದುಬಿಟ್ಟಳು ಯಶೋದಾ. ಮೂರನೇ ದಿನದ ಕನ್ಯಾ ಅರುಂಧತಿ.ಗುಣವಂತಿ,ಮನೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣೆ. ನೀರಲಹಣ್ಣಿನಂತೆ ಬಣ್ಣ, ಹಳೆಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಉಡುಪು. ಬಾಲರವಿಯಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಆಕೆಯ ಕುಂಕುಮ. ಮೋತಿಯ ಮೇಲೆ ನೀತಿಯ ಕಳೆಯು ತುಂಬಿ ಸೂಸುತ್ತಿತ್ತು. ತಾಯಿಮಕ್ಕಳು ಜೋಡೀಲೆ ಬಂದರು. ನೋಡಿದೊಡನೆ ಒಲ್ಲೆಂದು ಓಡಿಹೋದನು ಗಣಪಾ. ನಾಲ್ಕನೇ ಕನ್ಯಾ ನಲಿನಿ, ನಲಿದಾಡುತ್ತ ಗೆಳತಿಯರೊಡನೆ ಬಂದಳು. ಗಣಪ್ಪನಿಗೆ ನಾಚಡೆ ನಲಿನೀ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದಳು. ಗಣಪ್ಪಾ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಒಳಗೆ ಎದ್ದು ಹೋದನು. ನಲಿನಿ ನಡದೇಬಿಟ್ಟಳು. ಐದನೇ ಕನ್ಯಾ ಬಂಬುಜಾಕ್ಷಿ ತುಂಬಿದ ತೋಳಿನವಳು. ಬಹು ಚೆಲುವೆ. ಒಕ್ಕಲತನ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಬಹು ಮೇಲು. ಆದರೂ ಒಲ್ಲೆನಂದ ನಮ್ಮ ಗಣಪಾ. ಆರನೇ ಕನ್ಯಾ ವನಜಾ, ವರವನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇನೆ ಅಂದಳು. ಮನಸ್ಸು ಬಾರದೆ ಮರಳಿ ಹೋದಳು ಮನೆಗೆ. ಏಳನೇದವಳು "ಯಲ್ಲು" ಯಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಕಾದ ಹುಡುಗಿ. ಕನ್ನಡ ಕಲಿತು ಹಿಂದೀ ಓದಿ ಗಾಯನದಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಕೊಟ್ಟು ನಂಬರು ಪಡೆದ ಹುಡುಗಿ. ನಾಲ್ಕು ಜನರೊಂದಿಗೆ ಬಂದಳು. ಕನ್ನಡಕ ಕಣ್ಣಿಗಿಟ್ಟ ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳು ನಮ್ಮ ಗಣಪನಿಗೆ ಕಿವಿ ಹೀಗ್ಯಾಕೆ ಆಗಿರುವವೋ ಗಣಪಾ ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಗಣಪಾ ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟ ನಮ್ಮ ಮಾಸ್ತರರು ನಾನು ತಪ್ಪಿದ ಸರ್ತಿಗೊಮ್ಮೆ ಜಗ್ಗಿರುವರು ಅಂದಾ. ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು "ಎಲ್ಲೂ" ಯದ್ದು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಳು. ಎಂಟನೇ ಕನ್ಯಾ ಪಂಟಿನ ಪ್ರಮೀಲಾ ಪರಕಾರ ಕಾಣಿಸುವಂಥ ಪತ್ತಲವನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದಳು "ಪರೀಕ್ಷೆ ಏನು ಆಗಿರುವದೆಂದು" ಸೊಂಡಿಲೆತ್ತಿ ಗಣಪಾನನ್ನು ಕಂಡು ನಕ್ಕಳು. ನಗನಗುತ್ತ ನಡೆದುಬಿಟ್ಟಳು. ಒಂಬತ್ತನೇ ಕನ್ಯಾ ತಂದಳು ತುಂಗವ್ವಾ. ಇದು ಒಂಬತ್ತನೇದಂದು ವತ್ತಿವದರಿದಳು. ಹೆತ್ತ ಕರುಳು ಕರಿಗಿ ಆರತಿ ಬೆಳಗಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಳು ಗೌರವ್ವ. ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದಾ ನಮ್ಮ ಗಣಪಾ. ಅದಕ್ಕೆ "ಗಣಪಾನ ಮದುವೆ ನಾಳೆ ಅನ್ನುವ ರೂಢಿ"

" ಉಡುಗೊರೆ "

ಲೇಖಕಿ:— ಮಾಲತಿ.

— ಪಾತ್ರ ಪರಿಚಯ —

ಮಾಧವ — ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರ ಅಳಿಯದೇವರು.
ಕೃಷ್ಣ — ಮಾಧವನ ಸ್ನೇಹಿತ.
ಕೇಶವ — ರೋಹಿಣಿಯ ಸಹೋದರ
ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು — ರೋಹಿಣಿಯ ತಂದೆ, ಮಾಧವನ ಮಾವ
ರೋಹಿಣಿ — ಮಾಧವರಾಯರ ಅರ್ಧಾಂಗಿ
ಕಮಲಮ್ಮ— ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರ ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ಮಾಧವನ ಅಕ್ಕ

[ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರ ಮನೆ, ರಾಯರೂ ಕಮಲಮ್ಮನವರೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ.]

ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು—ನೋಡು, ಇನ್ನು ೧೫ ದಿನ ಕ್ಕೇನೇ ದೀಪಾವಳಿ ಬರುವದು. ನೆನಪಿದೆಯಲ್ಲವೆ?

ಕಮಲಮ್ಮ—ನನಗೆ ನೆನಪು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಅದೆಲ್ಲಿ ಬಿಡ ತಽದ, ತಾನೇ ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಡುತದ.

ರಾಯರು—ಅದಿರಲಿ. ಈಸಲ ಬರೋದು ಪ್ರಥಮ ದೀಪಾವಳಿ, ನಿನಗಲ್ಲ ಮತ್ತೆ. ನನ್ನ ವ ನಿನ್ನ ಅಳಿಯದೇವರಿಗೆ.

ಕಮಲಮ್ಮ—ಹೌದು. ಅಂದ ಹಾಗೆ ಈ ಸಲ ಮಾಧವ ನನ್ನು ಮತ್ತು ರೋಹಿಣಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆಯಿಸಲೇಬೇಕಃ. ಹೇಗಾದ್ರು ದೀಪಾವಳೀ ಬಂದಿದೆ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರ ಹಾಕ್ರಿ. ಪಾಪ! ಹಾದೀ ಕಾಯತಿರತಾರ.

ರಾಯರು—ಕಾಯದಽ ಏನು ಮಾಡ್ತಾರ. ಖರೇ ಅಂದ್ರ ಈ ದೀಪಾವಳೀ ಒಳಗ, ಆ ಮಾತು " ಜಾಮಾತೋ ದಶಮ ಗ್ರಹ. " ಅನ್ನೋದು ಸಿದ್ಧ ಆಗೋದದ.

ಕಮಲಮ್ಮ—ಸಾಕು ಬಿಡ್ರಿ, ಬರೇ ಇದಽಮಾತು ಆತು. ಹೊಸತಾಗೀ ಮದುವೆ ಮಾಡೀರಿ. ದೀಪಾವಳಿಗೆ ಕರಿಯಿಸ ಲಿಲ್ಲಾ ಅಂದ್ರ ಜನರು ಏನಂದಾರು?

ರಾಯರು--ಅಂದ್ರ ಆ ಮಾತಿಗೆ ಜನರ ಸಾಕ್ಷಿ ಬ್ಯಾರೆ ಬೇಕೇನು?

ಕಮಲಮ್ಮ—ಸಾಕ್ಷಿ-ಗೀಕ್ಷಿ ನನಗ ಗೊತ್ತಾಗೂದಿಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾತಾಡಲಿಕ್ಕೆ ವೇಳೆ ಇಲ್ಲ. ಮನೀ ಕೆಲಸಽ ಒಟ್ಟೇದ.

ರಾಯರು—ಅಳಿಯದೇವರ ಆಗಮನ ಅಂದಮ್ಯಾಲೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರಬೇಕಲ್ಲಽ! ಆದರ ಏನು ಮಾಡೋದುಽ? ಮೂಲ ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟ. ಅಳಿಯ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರೋದರೊಳಗ ನಾನು ನನ್ನ ಮಾವನ ಮನಿಗೆ ಹೋಗ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರ ಇಬ್ಬರೂ ಅಳಿಯಂದಿರು ನಿಮ್ಮಪ್ಪನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋದು ಬ್ಯಾಡಾ ಅಂತ ಬಿಟ್ಟೇನಿ. " ಅಳಿಯನಿಗೂ, ಅಳಿಯನ ಅಳಿಯನಿಗೂ ಸ್ವಾಗತ" ಅಂತ ಅಂದ್ರ ಏನು ಮಾಡೋದು? ಹಾಂಗೇನೂ ಅನ್ನಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲಽ. ಆದರೂ ಹೇಳಿದ.

ಕಮಲಮ್ಮ....ಅದೆಲ್ಲಽ ಇರಲೀ. ಅಳಿಯಗೆ ಏನು ಕೊಡ ಬೇಕಂತ ಮಾಡಿರಿ? ಮೊದಲನೆ ದೀಪಾವಳೀ. ಅದಕ್ಕ ಹೇಳಿದೆ.

ರಾಯರು—ಅಲ್ಲಽ ನೀನಽ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನಿಂತೆಲ್ಲ,ಆ ಮಾತು?

ಕಮಲಮ್ಮ—ನಾಯೇನು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡ್ತೀನಿ? ಅದೆಲ್ಲ ನನಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಮುಂಚೆಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರಾ ಹಾಕ್ರಿ, ರೋಹಿಣೀನ್ನ ಮೊದಲು ಕಳಿಸಿಕೊಡಲಿ.

ರಾಯರು—ಅಳಿಯನ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರೀತೀ ಅಂತೀನಿ! ರೋಹಿಣೀನ್ನ ಒಲ್ಲೆ ಅಂತ ಪಟ್ಟುಹಿಡಿದು ಬಿಟ್ಟ, ಇಷ್ಟಽ ಅಲ್ಲ ಹಾಂಗಂತ ಖಡಾಖಡಿ ಪತ್ರಾನೂ ಬರೆದಽ.

ಕಮಲಮ್ಮ—ಹಿಂದಾಗಡೆ ಹೂಂ ಅನ್ನಲಿಲ್ಲೇನು?

ರಾಯರು—ಹೂಂ ಏನೋ ಅಂದ್ರು. ಯಾಕ ಗೊತ್ತೇನು? ನಿನ್ನ ಮಗಳು ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ ಪಾಸಾದಳು ನೋಡೂಽ. ಆದಕ್ಕ. ಆ " ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ ಹುಡಿಗೆ " ಅಂದ್ರ ಏನಂತ ತಿಳಕೊಂಡಿರೋ ಏನೋ!

ಕಮಲವ್ವ—ಹೌದು; ಬರೇ ನಿಮಗೇನು ಗೊತ್ತು? ಆಂವ ಒಲ್ಲೆ ಅಂತ ಹಟಾ ಹಿಡಿದಿದ್ರ ಗೊತ್ತಾಗ್ತಿತ್ತು, ವರ ಹುಡುಕೋದ ತ್ರಾಸ.

ರಾಯರು—ನೀ ನೋಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಆವಾಗ.

ಕಮಲವ್ವ—ಎಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತದs "ಆಸ್ತಿವಂತ ಹುಡುಗನ್ನ ನೋಡಿದಾಗ ಕೇಶವ ಏನ ಅಂದಾ. ಕೇಳದಿರಿಲ್ಲೋ" ಆಸ್ತಿಗೇನs ಆಕೀನ್ನ ಮದಿವಿ ಮಾಡಿದ್ದು ಅಂದಿದ್ದ.

ರಾಯರು—ಹೋಗಲಿ, ಬಿಡು. ಇಲ್ಲದ್ದs ಯಾಕ ಹಳೇ ಪುರಾಣಾ ಬಿಚ್ಚತಿ?

ಕಮಲವ್ವ—ನಾ ಯಾಕ ಬಿಚ್ಚಲಿ? ನೀವಾಗಿ ಕೆದರಿ ಕೇರು ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡ್ರಿ. ಸುಳ್ಳs ಅನಬಾರದು. ಮಾಧವ ಒಳ್ಳೇ ಹುಡುಗ.

ರಾಯರು—ನನಗ ಗೊತ್ತs ಅದ. ಆತ ನಿನ್ನ ತಮ್ಮ ಅಂತ.

ಕಮಲವ್ವ—ಯಾಕ ಸುಮ್ಮನs ಮಾತಾಡೋದು. ಪತ್ರ ಹಾಕ್ರಿ, ರೋಹಿಣೀನ್ನ ಕಳಿಸಿಕೊಡಲಿ.

(ಕಮಲವ್ವ ಹೋಗುವಳು)

ರಾಯರು—ಕೇಶವಾs ನಿಂದನಪಾs ಎಲ್ಲಾ ಕಾರಸ್ಥಾನ!

ಕೇಶವ—ಏನು ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದ್ರಾ (ಎಂದು ಬರುವನು).

ರಾಯರು—ಹೌದು. ದೇವರು ಬಂದಂಗ ಬಂದೀದಿ ಬಾ. ನಿನ್ನ ಭಾವಗ ಒಂದು ಪತ್ರ ಹಾಕು. ರೋಹಿಣೀನ್ನ ಕಳಿಸಿಕೊಡ್ಲಿ.

ಕೇಶವ—ಒಳ್ಳೇದು ಇವತ್ತsನ ಬರೀತೀನಿ.

ರಾಯರು—ಮರೀಬ್ಯಾಡ ಮತ್ತ, ಇದು ನಾs ಹೇಳಿದ್ದಲ್ಲs ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದಿಂದ ಬಂದ ಸರ್ಕ್ಯೂಲರ.

ಕೇಶವ—ಅದನ್ನ ಅಮಲಿನೊಳಗs ತರಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು ಹೆಂಗಾರ.

ರಾಯರು—ಮರೆತರ ನಡೆಯೂದಿಲ್ಲ. ತಡ ಆದ್ರ ಮತ್ತ "ಪತ್ರ" ಇದ್ದದ್ದು "ತಾರಿ"ನ ರೂಪದೊಳಗ ಬರತದ.

ಕೇಶವ—ಜರೂರ ಜರೂರ ಕಳಸ್ತೇನಿ (ಹೋಗುವನು).

ರಾಯರು—(ಸ್ವಗತ).

ಏನೋ ಏನೋ. ಎಲ್ಲಾ ರಾಣೀಸರ್ಕಾರದ ಅಪ್ಪಣೆ ವಿರೋಧಿ ಪಕ್ಷದ ಗಂಧಾ ಸುದ್ಧಾ ಇಲ್ಲ. ರಶಿಯಾದ ಚುನಾವಣೆ ಆಗೇದ. ಹೇ ಕೃಷ್ಣಾ ನೀನೇ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಕಾಯುವವಾ ನಾಥ! ನೀನಾದರೂ ಏನು ಮಾಡ್ತಿ! ನೀನೂ ಹೆಂಡ್ತಿಕೈಯಾಗನs ಇರಾಂವಾ. ಅದೂ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಮಂದಿ. ಅಂತೂ ಈ ಸಾರೀ ದೀಪಾವಳಿ ಖಡಕ ಆದs.

೨

(ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಧವನ ಮನೆ)

ಮಾಧವ—ರೋಹಿಣೀ ನನ್ನಣ್ಣನ ಪತ್ರ ಬಂದದ ನೋಡು.

ರೋಹಿಣಿ—ಬಂದದs. ದೀಪಾವಳಿ ಪತ್ರ ಬಂದಿದ್ದೀತು. ಅದಕ್ಯಾಕಿಷ್ಟು ಒದರುವದು!

ಮಾಧವ—ಯಾಕೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ತಿರಸ್ಕಾರವೋ ಅಥವಾ ಉದಾಸೀನತೆಯೋ?

ರೋಹಿಣಿ—ಯಾಕೇನು? ದೀಪಾವಳಿಗೆ ಬರ್ರಿ ಅಂತ ಬಂದಿದ್ದೀತು. ತಿರುಗಿ ಮರಗಿ ಅದನ್ನು ಹೇಳೋದುರೊಳಗೆ ಏನು ಅರ್ಥ ಅದ?

ಮಾಧವ—ನನಗ! ದೀಪಾವಳಿಗೆ! ಅದೂ ಬಾs ಅಂತ. ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ ಪರೀಕ್ಷೆ ಪಾಸಾಗಿಯಲ್ಲ ಅದರ ಉಪಯೋಗ ತಗೊಂಡು ಓದಿಕೋ. ಬರೀ ನಿನ್ನ ಕಳಿಸಿಕೊಡು ಅಂತ ಪತ್ರಬಂದದ.

ರೋಹಿಣಿ—ನನ್ನ ಕಳಸಬೇಕಾದ್ರ, ನೀವ್ಯಾಕ ಇಷ್ಟು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದಿರಿ?

ಮಾಧವ—ಹಾಂಗೇನಿಲ್ಲ. ನಾ ಯಾಕ ಸಿಟ್ಟಿಗೇಳಲಿ; ನನಗ ಸಂತೋಷ ಆಗೇದ. ನೀನಂತೂ ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಹೊಂಟೆ ಆತು! ಮೊದಲನೇ ದೀಪಾವಳಿ ಉಡುಗೊರೆ ನೀನೇ ಇಸಕೊಂಡು ಬಾ.

ರೋಹಿಣಿ—ನೀವಿಲ್ಲದ ಹೆಂಗ ಕೊಡ್ತಾರ? ಹೋಗಲಿ ಬಿಡ್ರಿ. ಯಾಕ ಅಷ್ಟು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರಿ!

ಮಾಧವ—ಹೌದು! ನಾನೇ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡೇನಿ! ಮೂಲ ನನ್ನ ತಪ್ಪs ಅದs ಮನೀ ವಳಗಿನ ಹೆಣ್ಣು ಮಾಡಿಕೋಬಾರದಾಗಿತ್ತು.

ರೋಹಿಣಿ—ನಿಮಗ್ಯಾರು ಲಗ್ನ ಆಗಂದ್ರು? "ಒಲ್ಲೆ" ಅಂತ ಹಟ ಹಿಡಿದಿದ್ರಿ ಅಲ್ಲದs ಅಪ್ಪಗ ಖಡಾಖಡೀ ಪತ್ರ ಸುಧಾ ಹಾಕಿದಿರಿ.

ಮಾಧವ—ಮತ್ತ "ನೀ ಮದುವೆಯನ್ನೆ ಒಲ್ಲೆರ ಅಂತ ಅಡ್ಯಾಡ್ತಿದ್ದಂತs ಅದಕ್ಕೆ ಹಾಂಗ ಬರೀಬೇಕಾತು.

ರೋಹಿಣಿ—ಅದರs ಮುಂದ ಒಂದs ವಾರದಾ ನನ್ನ ಪತ್ರೆ ಧಾರವಾಡ ಮಾಳಮಡ್ಡಿಯಿಂದ ಮುಂಬೈ ವಿಲೇಪಾರ್ಲೆಕ್ಕ ಬಂತಲ್ಲ.

ಮಾಧವ— ಲಗ್ನದ ಮಹಿಮಾ ಅಂದ್ರ ಹಂಗ ಅದs.

ರೋಹಿಣಿ— ಅದಕ್ಕs ನೀವs ಕಾರಣ.

ಮಾಧವ— ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಮಾತ್ರ. ಉಳಿದರ್ಧ ನೀನೇ ಕಾರಣ.

ರೋಹಿಣಿ— ಉಳಿದರ್ಧ ನಾನೇ ಕಾರಣ ಆಗಲಿಕ್ಕೂ ನೀವೇ ಕಾರಣ.

ಮಾಧವ— ಕಾರಣ ನೀ ೨ ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ದೀಪಾವಳೀ ಸಲುವಾಗಿ ಹೋಗಬಹುದೂ ಅಂತ ನನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆ.

ರೋಹಿಣಿ— ಯಾವದೇ ಅಪ್ಪಣೆಯಲ್ಲಿ "ಬಹುದು" ಶಬ್ದ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಅಪ್ಪಣೆಯ ಹಿಂದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬೇಕಾಗ್ತದ.

ಮಾಧವ— ಅದು ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಿನಗೆನಿಸಿದರೆ ಅದೆ ಅಂತ ತಿಳಕೋಬೇಕು.

ರೋಹಿಣಿ— ಹಾವಿನ ಹೆಡೆ ಇಳೀತs ಒಮ್ಮೆ.

ಮಾಧವ— ಪುಂಗಿಯ ಮಧುರ ನಿನಾದದ ಎದುರಿಗೆ ಇಳೀಲಿಕ್ಕೆಬೇಕಲ್ಲ.

ರೋಹಿಣಿ— ನಾ ಹೋದ ಕೂಡ್ಲೆ ನಿಮಗ ತಾರು ಮಾಡ್ತಿನಿ. ಬಹುತೇಕ ಗಡಿಬಿಡಿಯೊಳಗ ಅಂವ ಮರೆತಿರ ಬೇಕು. ಹೋಗಲಿ ನನ್ನ ಮ್ಯಾಲರ ವಿಶ್ವಾಸ ಅದನೋ ಇಲ್ಲೋ ?

ಮಾಧವ— ಏನೇನು ಮಾಡ್ತಿ ಮಾಡು. ನಿಮ್ಮಣ್ಣ ಕೇಶವಗೆರ ತಿಳೀಬಾರದs ದೀಪಾವಳಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಪತ್ರ ಹಾಕಬೇಕು ಅನ್ನೋದು!

ರೋಹಿಣಿ— ಬಿಡ್ರಿ ಅವನಿಗೇನು ತಿಳಿತದs ?

ಮಾಧವ— ಅವನಿಗೆ ಅಂತೀಯೇನು ನೀನು! ಸೇರಿಗೆ ಸವ್ವಾಸೇರು, ಅಂತಾರಲ್ಲs ಹಾಂಗ ಇದ್ದಾನ ಅಂವ ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ ಯಾವ ಮಾತೂ ಆಡುವದಿಲ್ಲ. ನಾs ಅಂತ ಹೆಂಗೋ ಇದ್ದೀನಿ.

ರೋಹಿಣಿ— ಅಂವ ನಿಮ್ಮನ್ನ ನೀವು ಅವನ್ನ ಆಡ ಕೊಂಬೋದರೊಳಗನs ವ್ಯಾಳ್ಯಾ ಹೋತು!

ಮಾಧವ— ಇದ್ದದ್ದನ್ನ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿನಿ. ಖರೇ ಅಂದ್ರ ನಿಮ್ಮವ್ವನ್ನ ನೋಡಿದ್ರ ಎಲ್ಲಾ ತರಹದ ಅಳಿಯತನ ಮಾಡಿಸಕೋಬೇಕು ಅನಸ್ತದ. ಆದರ ನಿಮ್ಮಪ್ಪನ ಮೋರೆ ನೋಡಿ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೀನಿ.

ರೋಹಿಣಿ— ನಮ್ಮವ್ವs ಅಂದರ ನಿಮಗ ಅಕ್ಕ ಆಗ ಲಿಲ್ಲೇನರೇ ?

ಮಾಧವ— ಆದ್ರ ಈಗ ಅತ್ತೆ ಆಗ್ಯಾಳ. ಅತ್ತೆ ಅಂದ ಮ್ಯಾಲೆ ಪ್ರಥಮ ದೀಪಾವಳಿಗೆ ಅಳಿಯನಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಉಡುಗೊರೆ ಕೊಡಿಸಬೇಕು.

ರೋಹಿಣಿ—ನಮ್ಮವ್ವ ಅಳಿಯನಿಗೆ ಅತ್ತೆ ಆದರೂ ತಮ್ಮನಿಗೆ ಅಕ್ಕ ಅಲ್ಲೇನು? ಆತು ನಾ ಹೋಗಿ ಬರ್ತೇನಿ. ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಳ್ಯಾ ಇಲ್ಲೇ ಹೋತು. ಹೋದ ಕೂಡಲೇ ನೋಡಿ ತಾರು ಮಾಡ್ತೀನಿ.

ಮಾಧವ— ಯಾರು ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು ಅವರs ಮಾಡಿಲ್ಲ ಅಂದ ಮ್ಯಾಲ ನೀ ಯಾಕ ಮಾಡತೀ ಬಿಡು. ನನಗೇನು ಬ್ಯಾಡಾ.

ರೋಹಿಣಿ—ನಿಮಗ ಬ್ಯಾಡಾದರೂ ನನಗೇ ಬೇಕಲ್ಲ (ಹೋಗುವಳು).

ಮಾಧವ—(ಸ್ವಯಂ) ಇದಕ್ಕ ನಾ ಮನಿ ಒಳಗಿನ ಹೆಣ್ಣು ಮಾಡಿಕೋಬಾರ್ದು ಅನ್ನೋದು. "ಹೋಗಲೇನು?" ಅಂತ ಕೇಳೋದು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿ ಬರ್ತೀನಿ ಅಂತಾಳ. ನನ್ನ ನೆತ್ತೀ ಮ್ಯಾಲ ಸಾಸಿವೆ ಅರೀತಾಳ ದೀಪಾವಳೀ ಬಂದsದಂತ ತಾರು ಮಾಡೋದು ಬಿಟ್ಟು ಪತ್ರ ಹಾಕ್ಯಾರ. ಅದೂ ಆಕೀನ್ನ ಕಳಿಸಿಕೊಡೂ ಅಂತ ನಾ ಅಂದ್ರ ಅವರಪ್ಪನ ಮನೆ ಆಳಂತ ತಿಳಕೊಂಡಾರ. ತಾರ ಬರದs ಹೋಗೋದನs ಇಲ್ಲ. ನಾನೂ ನನ್ನ ಹಟ ತೋರಿಸತೇನಿ. ಏನೋಂತ ತಿಳಕೊಂಡಿದ್ದಾರೋ ನನ್ನ.

* * * *

(ಮಾಧವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ ಓಡಾಡುತ್ತಾ)

ಮಾಧವ—ಇವರು ಪೂರ್ಣ ನನ್ನ ತಲೀ ಕೆಡಿಸಬೇಕಂತ ಮಾಡ್ಯಾರ ಕಾಣತದ.

(ಕೃಷ್ಣರಾಯ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾ)

ಕೃಷ್ಣರಾಯ—ನಿನಗೇನಾತೀಗ ಅಂತೀನಿ.

ಮಾಧವ—ನನಗೇನಾತಂತ ಕೇಳತೀಯಲ್ಲ ಇನ್ನೂ. ಅಳಿಯದೇವರಂದ್ರ ಮನಿ ಆಳು ಅಂತ ತಿಳಕೊಂಡಾರ ಕಾಣಸ್ತದ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯ—ಆದದ್ದಾದರೂ ಏನು?

ಮಾಧವ—ಏನಾಗೋದು ಆತು. ಮೂಲ ನನ್ನ ಹಣೆಬರಹ ನೆಟ್ಟಗಿಲ್ಲ.

ಕೃ·ರಾಯ—ನೆಟ್ಟಗೆ ಹೇಳು. ಯಾಕ ಒಂದsಸವನೆ ಅರಚಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತೀದಿ?

ಮಾಧವ—ಹೌದು. ನಾನs ಒದರತೇನಿ. ಅಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಸುಧಾ ತಿಳೀಬಾರದs ಇವರಿಗೆ?

ಕೃ.ರಾಯ—ಏನು? ಯಾರಿಗೆ? ಏನು ಕಥಿ?

ಮಾಧವ— ಮತ್ತೇನು ಆಗೊಂದು ತಾರ ಬಂದದ.

ಕೃ.ರಾಯ— ಹಾಂ ಎಲ್ಲಿಂದ?

ಮಾಧವ—ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರ್ತದ! ಧಾರವಾಡದಿಂದ ಬಂದದ.

ಕೃ.ರಾಯ—ಯಾತಕ್ಕ ಬಂದದಪ್ಪಾ ಮತ್ತ.

ಮಾಧವ—ದೀಪಾವಳೀ ಸಂಬಂಧ.

ಕೃ.ರಾಯ—(ನಕ್ಕು) ಇಷ್ಟ ಹೌದಲ್ಲೋ ನಾ ಮತ್ತ ಏನೋ ತಿಳಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಅಳಿಯನಿಗೆ ಮಾವನಿಂದ ತಾರು ಬಂದsದ?

ಮಾಧವ—ಹೌದು.

ಕೃ.ರಾಯ-ಇದಕ್ಯಾಕ ಸಿಟ್ಟು ಮಹಾರಾಯಾ ನಕ್ಕೋತ ಇರಬೇಕು.

ಮಾಧವ—ನಗಬೇಕೂ ಅಂತೀಯೇನು ನೀನು ?

ಕೃ.ರಾಯ—ಸ್ವಲ್ಪ ನನ್ನ ಮಾತರ ಕೇಳತೀಯೇನು ?

ಮಾಧವ—ಯಾತರ ಮಾತೂ ಕೇಳೋದಿಲ್ಲ ಈಗ.

ಕೃ.ರಾಯ—ಹೀಂಗ್ಯಾಕ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತೀದಿ?

ಮಾಧವ—ಹೌದು. ನಾನೇ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತೀನಿ.

ಕೃ.ರಾಯ—ಏನಾತೀಗ? ಸ್ಪಷ್ಟ ಹೇಳಲ್ಲ

ಮಾಧವ—ಏನೂ ಆಗಿಲ್ಲ! ಕೈಕೊಟ್ಟಲ್ಲ ಕಡೀಕೂ ಸಹಿತ.

ಕೃ.ರಾಯ—ನಿನಗೆ ಕೈ ಕೊಟ್ಟರೇ?

ಮಾಧವ—ಹೂಂನಪಾ!

ಕೃ.ರಾಯ—ಅದ್ಯಾರಿಗೆಪ್ಪಾ ಅಂಥಾ ಧೈರ್ಯ, ನಿನಗ ಕೈ ಕೊಡೋರು?

ಮಾಧವ—ರೋಹಿಣಿ ಹೀಗೆ ಮಾಡುವಳೆಂದು ನಾನು ಬಗೆದಿರಲಿಲ್ಲ.

ಕೃ.ರಾಯ— ರೋಹಿಣೀ ಅತ್ತಿಗೆ ಕೈಕೊಟ್ಟರೆ? ಬಹುತರ ವಾಗಿ ಕೈಹಿಡಿದ್ದಿಡಿದು ಬೇಸರ ಬಂದಿರಬೇಕು. ನಾ ಯಾರೋ ಅಂದಿದ್ದೆ.

ಮಾಧವ -ಮತ್ತಾರೆಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ ?

ಕೃ.ರಾಯ—ಏನಪ್ಪ ನಿನ್ನ ಗಾದೇಮಾತು ಗೊತ್ತಾಗ ಲಿಲ್ಲ. ಅತ್ತಿಗೆ ಕೈಕೊಡುವಂತಹದನ್ನು ನೀನೇನು ಮಾಡಿದ್ದೆ ?

ಮಾಧವ—ಅವಳನ್ನು ವಿವಾಹವಾದೆ.

ಕೃ.ರಾಯ—ಮುಂದೇನಾಯಿತು ?

ಮಾಧವ—ನಿಮ್ಮ ಕೈ ಎಂದಿಗೂ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ ಎಂದಿದ್ದಳು.

ಕೃ.ರಾಯ—ಯಾವಾಗ ಅಂದಿದ್ರು ?

ಮಾಧವ—ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಮುಂದೆ.

ಕೃ.ರಾಯ—ನಿನ್ನ ಮಾತೇ ಅರ್ಥ ಆಗಲೊಲ್ಲದು. ನೆಟ್ಟಗೆ ಹೇಳು.

ಮಾಧವ—ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಮುಂದೆ ಹೋದ ಕೂಡ್ಲೆ ತಾರು ಮಾಡ್ತೀನಿ " ನನ್ನ ಮ್ಯಾಲೆ ವಿಶ್ವಾಸ ಅದನೋ ಇಲ್ಲೋ " ಅಂತ ಏನೇನೋ ಅಂದಿದ್ದಳು.

ಕೃ.ರಾಯ—ಅಂದಿರಬಹುದು ಮುಂದೆ ?

ಮಾಧವ—ಹಾಂಗ ಅಂದು ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಹೋದಳು.

ಕೃ.ರಾಯ—ಆದರ ಹೇಳಿದಂಗ ತಾರು ಕೊಟ್ಟಾರಲ್ಲ!

ಮಾಧವ—ಕೊಡದೆ ಇದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆಯೇ ? ಇದೆಲ್ಲ ?

ಕೃ.ರಾಯ—ಯಾಕೆ ತಿಕೇಟು ಸಾಕಷ್ಟು ಹಚ್ಚಿಲ್ಲವೇ?

ಮಾಧವ— Extra ಚಾರ್ಜು ಬಿದ್ದರೂ ಹೆದರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ!

ಕೃ.ರಾಯ--ಮತ್ತೇನಾತೀಗ ?

ಮಾಧವ—ತಾರು ಆಕೀ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಕೇಶವನ ಕಡೆಯಿಂದ ಮಾಡಿಸ್ಯಾಳ.

ಕೃ.ರಾಯ—ಅದಕ್ಕs ಸಿಟ್ಟೋ?

ಮಾಧವ—ಹಾಗಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೇನೂ ಅನಿಸಿಲ್ಲ!

ಕೃ.ರಾಯ—ಹಾಗಾದರೆ ಅನಿಸಿದ್ದಾದರೂ ಏನು?

ಮಾಧವ—ತಾರೇನೋ ಬಂದದs ಆದರ....

ಕೃ.ರಾಯ—ಆದರ ಏನು ?

ಮಾಧವ—"Dont come Divali" ಅಂತ ಅದ.

(ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರ ಮನೆ)

ಕೇಶವ—ಭಾವನಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆ ಭಾಳ ಕಾಣತಾವ.

ಮಾಧವ—ಬ್ಯಾಡ ಅಂತ ಬರದ್ರೂ ಬಂದಾನಲ್ಲ ಆತ ಹೀಂಗ.

ಕೇಶವ—(ನಕ್ಕು) Express ಬರಬ್ಯಾಡಂತ ತಾರು ಬಿಟ್ಟದ್ರೂ ಬರತಿದ್ದಿ· ಮೊದಲು ೧೫ ದಿನ ರಜಾ ತಗೊಂಡು ಬಂದೀದಿ; ನೀ ಬಂದೇ ತೀರುವಿ ಎಂದು ಗೊತ್ತಿತ್ತು.

ಮಾಧವ—ಅದ್ಹೆಂಗಪ್ಪಾ ?

ಕೇಶವ—ರೋಹಿಣೀನ ಮೊದಲ ಕರೆಸಿದ್ದು ಯಾತಕ್ಕಂತ ತಿಳಕೊಂಡಿ ಮಾತ್ತ ?

ಮಾಧವ—ಅಂತೂ ನಿಂದೂ ದೊಡ್ಡ ಧೈರ್ಯ?

ಕೇಶವ—ಕಳ್ಳನ ಹೆಜ್ಜೆ ಕಳ್ಳನೇ ಬಲ್ಲ, ಇರಲಿ ಇದು ಪ್ರಥಮ ದೀಪಾವಳಿ ಅಲ್ಲಪಾ?

ಮಾಧವ—ಹೌದಪ್ಪಾ!

ಕೇಶವ—ನಮ್ಮ ಕಡೆಯಿಂದ ಏನಾದರೂ ತಪ್ಪಾಗಿದ್ದರೆ ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ.

ಮಾಧವ—ಹಾಗೇನಾಗಿಲ್ಲವಲ್ಲ!

ಕೇಶವ—ಅಂದ ಹಾಗೆ ಇದು ನನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಉಡುಗೊರೆ, ತೆಗೆದುಕೋ.

ಮಾಧವ—ಇದೇನೋ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಇದೆಯಲ್ಲ!

ಕೇಶವ—ಬಟ್ಟೆ ನೋಡು.

ಮಾಧವ—(ಬಿಚ್ಚಹತ್ತುವನು).

ಕೇಶವ—(ಎಲ್ಲರೂ ಬನ್ನಿರಿ ಎಂದು ಸನ್ನೆ ಮಾಡುವನು)

ರೋಹಿಣಿ—ಇವೇನಣ್ಣಾ ಬರೇ ಕಾಗದ ಸುರಳೀನs ಅವ ಅಲ್ಲಾ!

ಕಮಲಮ್ಮ—ಇದೇನೋ ಕೇಶಿ ಬರೀ ಹತ್ತಿಯನ್ನೇ ತುಂಬಿರುವೆಯಲ್ಲ.

(ಮಾಧವ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಿಚ್ಚುವನು. ಉಡುಗೊರೆ ನೋಡಿದವನೇ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವನು. ಹೀಗಾಗಿ ಉಡುಗೊರೆಯು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮುಕ್ತಾಯ. ಎಲ್ಲರೂ ಹೋದಾಗ ಮಾಧವನೂ ರೋಹಿಣಿಯೂ ಉಳಿಯುವರು.)

ರೋಹಿಣಿ—ಅದೇನು ಹಾಂಗ ಮುಚ್ಚಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ್ರಿ?

ಮಾಧವ—ಆದು ನಿಮ್ಮಣ್ಣನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಉಡುಗೊರೆ.

ರೋಹಿಣಿ—ಅದು ನನಗ ಗೊತ್ತದs ಆದರ ಹೆಸರೇನು?

ಮಾಧವ—ಹೆಸರು ತಗೊಂಡು ನೀ ಯೇನು ಮಾಡ್ತಿ? ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಖರೆ,ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಆ ಉಡುಗೊರೆ ಕೊಟ್ಟಾನ.

ರೋಹಿಣಿ—ಇದೇನಿದು? ಮುದ್ದಣ-ಮನೋರಮೆ ಕಥೆ ಆಯ್ತಲ್ಲ.

ಮಾಧವ—ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದು?

ರೋಹಿಣಿ—ಅದೇನು ಹಾಗಾದರೆ.

ಮಾಧವ—ಅದನ್ನು ನೋಡಲೇಬೇಕೆ?

ರೋಹಿಣಿ—ಅಹುದು.

ಮಾಧವ ಈಗಲೇ ನೋಡುವಿಯಾ?

ರೋಹಿಣಿ—ಹೂಂ.

ಮಾಧವ—ಹಾಗೆ ಬೇಡ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಅವನ ನನ್ನ ಮೈತ್ರಿಯ ದ್ಯೋತಕ ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಉಡುಗರೆಹೆಸರು ಹೇಳಿಕೋತ ಬಾ!

ರೋಹಿಣಿ—ಬಂಗಾರ ಚೈನೆ?

ಮಾಧವ—ಅಲ್ಲ.

ರೋಹಿಣಿ—ಗಡಿಯಾರವೇ?

ಮಾಧವ—ಅಲ್ಲ.

ರೋಹಿಣಿ—ನನಗ-ಹೆಚ್ಚಿಗೆ (ಕಾದು ಕಾದು)ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಮಾಧವ—ನಿನ್ನ ತಾಳ್ಮೆಪರೀಕ್ಷೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತು.

ರೋಹಿಣಿ—ಆತು, ನಾನು ಸೋತೆ. ಈಗಾದರೂ ತೋರಿಸಿ.

ಮಾಧವ—ಇದು ನೋಡು (ಎಂದು ಕಾರ್ಡೊಂದನ್ನು ಅವಳ ಕೈಗಿಡುವನು) ಅದೇ ಕಾರ್ಡಿನಲ್ಲಿಯೇ ಆತ ರೋಹಿಣಿಯನ್ನು ಒಲ್ಲೆನೆಂದು ಬರೆದಿದ್ದ.

ರೋಹಿಣಿ—ಇದೇ ಕಾರ್ಡು ಏನು?

ಮಾಧವ—ಹೌದು. ಅದು ಅವನ ಕಾಣಿಕೆ. ನೀವೆಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟ ಕಾಣಿಕೆಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಅತ್ಯಧಿಕ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳದ್ದು.

ರೋಹಿಣಿ—ಸಾಕು! ಸಾಕು! ಏಳಿರಿ.

ಕೇಶವ—(ಬಂದು) ಬಾವಯ್ಯ ನೀರು ಕಾದಿವೆ.

ಮಾಧವ—ಕೇಶವ, ನೀನು ಹೊತ್ತಿನಿಂದ..............

ಕೇಶವ—ಲೋ ನಾನು ಉಪದೇಶದ ಮಂತ್ರ ಅಲ್ಲ. ಏಳೇಳು (ಎನ್ನುತ್ತ ಎಬ್ಬಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವನು. ರೋಹಿಣಿ ಹಾಗೆಯೇ ನಿಂತಿರುವಾಗ ತೆರೆ ಬೀಳುವದು).

ಹಳೆಯ ನೆನಹಿನ ಆ.......

“ ಹಂಪೆ ”

೧

ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿಯ ತೋಳಿನಾ ತೆಕ್ಕೆಯಲಿ
ಕಾಡು ಕಣಿವೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಹೊದಿಕೆಯಲಿ
ಬೆಟ್ಟ ತೊರೆಗಳ ನಡುವೆ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರಿಸುವಂತೆ
ಕಾಣುತಿದೆ ಹಂಪೆಯದು ಪುಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರ

೨

ಪ್ರಕೃತಿ ಮಾತೆಯ ಸೊಗಸು ಸೂಸುತಿದೆ ಇಲ್ಲಿಲ್ಲಿ
ಕಾಣುತಿದೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಜನರ ಓಡಾಟ
ಬಿತ್ತರದ ಬಾನಿನೊಳು ಎತ್ತಣದ ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳು
ತಂಗಿರುವದಾ ಹಂಪೆ ಸೊಗದ ಬೀಡಾಗಿ

೩

ಕುಸುರಿನಲಿ ಹೆಸರಾಗಿ ಸಿರಿಯ ತವರ್ಮನೆಯಾಗಿ
ಬೆಳಗಿದಾ ಹಂಪೆಯದು ಸಿರಿಯನೆಲೆವೀಡು
ಹುಕ್ಕಬುಕ್ಕರ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯರ ವಿಜಯ—
ಕವಿರತ್ನ ಹರಿಹರನು ಬೆಳಗಿದಾಹಂಪೆ

೪

ಕನಕ ವೃಷ್ಟಿಯ ಸುರಿಸಿ ಜನರ ಜಾಗ್ರತಗೊಳಿಸಿ
ಹರಿಸಿದಾ ಯೋಗಿವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು
ಮೆರೆದ ಜ್ಞಾನದಲಿ, ಮೌನದಲಿ, ಭಕ್ತಿಪರವಶದಲ್ಲಿ
ಹಂಪೆಯ ಭೂಮಿಯದು ದೇವಗೂಡು

೫

ಎತ್ತ ನೋಡಿದೊಡತ್ತ ಗುಡಿ ವೀರಗಲ್ಲುಗಳು
ಕೆತ್ತನೆಯೆ ಪೆತ್ತಂತೆ ಕಾಂಬುತಿಹವು
ವಜ್ರದುಂಡಿಯ ಹಾಗೆ ಕಂಗೊಳಿಪ ಕಲ್ಗಳಲಿ
ಕಟೆದಿಹರು ಮೂರ್ತಿಗಳ ಭವ್ಯವಾಗಿ

೬

ಒಂದಲ್ಲ ಎರಡಲ್ಲ ನೂರಾರು ಕೃತಿಗಳನು
ಗುಡ್ಡದಾ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಶಿಲ್ಪಿಸಿಟ್ಟಿಹರು
ಏನು ಈ ಭವ್ಯ ಕೃತಿ, ಏನು ಆ ಸೃಷ್ಟಿಮತಿ
ತಳೆದಿಹವು ಜಗದಲ್ಲಿ ಆ ಮೌನಾಕೃತಿಯ

೭

ರಾಜಂಗೆ ಮಹಲುಗಳು ವೀರಂಗೆ ಗರುಡಿ ಮನೆಶಸ್ತ್ರ
ಗಜಶಾಲೆ ಹಯಶಾಲೆ,
ಇರತೆಹವು ಈ ಜಗದಿ ಮೌನ ತಳೆದಿಹವೆಲ್ಲ
ಏಕೊ ಏನೋ ಎನಗೆ ಅರಿಯದಲ್ಲಾ !

೮

ಹಂಪೆಯಾ ವಿರುಪಾಕ್ಷ ವಿಜಯ ವಿಠ್ಠಲದೇವ
ವೀರ್ತ ಉಗ್ರದಿ ಇರುವ ನರಸಿಂಹ ಮೂರ್ತಿ
ಸಾಸುವೆಯಷ್ಟು ಕಡಲೆ ಶಿಲೆಯ ಗಣಪಗಳೆರಡು
ನೋಟಕರ ಮನವನ್ನು ಭೀತಿಗೊಳಿಸುವವು

೯

ತುಂಗಭದ್ರೆಯ ಧಡದಿ ಇರುತಿರುವ ಈ ಊರು
ವಿಜಯನಗರವು ಎಂದು ಸಾರುತಿತ್ತು
ಇಂಥ ಆ ಸಿರಿಸೊಬಗು ಇಂಥ ಆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ
ಹೋಗಿ ಕಲ್ಲಂತಾಯ್ತು ಏಕೋ ಮುನಿದು

೧೦

ಈ ಎಲ್ಲ ಸಿರಿ ಎಲ್ಲ ಹೋಗಿಹುದು ಭುವಿಯಲ್ಲಿ
ಎಂದದನು ನಾವಿನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕು
ಹಾಳು ಮಾಡಿದ ಪರ-ಸ್ಮರಣೆಯನು ತಾರದೆಯೆ
ಹಾಳು ಹಂಪೆಯ ಕಂಡು ತಣ್ಣಿಯಬೇಕು

ಶ್ರೀ. ತುಕಾರಾಮ ಜಾಲೀಹಾಳ.

ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಧ್ವಜಾರೋಹಣೆ

ರಚಿಸಿದವರು : ಡಾ. ಆರ್. ಕೆ. ಹಾನಗಲ್ಲ. (ಪ್ರಕೃತಿ ಭಾವದಲ್ಲಿ)

ಭಾರತಮಾತೆಯ ವೀರ ಪುತ್ರಿಯರೆ
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಧ್ವಜವೇರಿಸುವಾ ॥ ಪ ॥
ಪಾರತಂತ್ರ್ಯದೀ ಮೂಢ ರೂಢಿಯನು
ಮೀರಲಿಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸುವಾ ॥ಅ.ಪ॥
ಸತ್ಯ ಶ್ರದ್ಧೆ ವಿದ್ಯೆಗಳ ಪಡೆದು ಸ- ।
ರ್ವಾರ್ಥ ಕಾಮ ಫಲ ದೊರಕಿಸುವಾ ।
ಸ್ವಾರ್ಥ ಭೋಗಕೆಡೆಗೊಡದಲೆ ಸಂತಾ-।
ನಾರ್ಥವಾಗಿ ತನುಸಲ್ಲಿಸುವಾ ॥ ೧ ॥
ವೀರಮಾತೆ ನಾವಲ್ಲದೆ ಪುರುಷರ ।
ಸಾರ ಸುಖದ ಯಂತ್ರಗಳಲ್ಲ ॥
ನಾರಿ ಸರ್ವಕಾಧಾರಿಯಿರಲು ಕೈ ।
ಜೋರಿಗಂಜಿ ಬಾಳುವದಲ್ಲ ॥ ೨ ॥
ಕಾಮ ಕಾಂಚನದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಯವಿದು ।
ಕಾಮಿನಿಯರ ಜನ್ಮದ ಹಕ್ಕು ॥
ಪ್ರೇಮ ಬಂಧನವದಲ್ಲದೆ ರೂಢಿಯ ।
ನೇಮಕಂಜಿ ಬಿಡುವರೆ ದಿಕ್ಕು ॥ ೩ ॥
ಪ್ರೇಮವಿಲ್ಲದಿಹ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯದ ।
ನೇಮದಿಂದ ದುಷ್ಫಲ ನಮಗೆ ।
ಕಾಮ ಭೋಗಕೆಂದಾಗುವ ಲಗ್ನವು ।
ನಾಮ ಮಾರ್ಗವಿಡಿಸುವುದೆಮಗೆ ॥ ೪ ॥
ವಿದ್ಯಬುದ್ಧಿಯೊಳು ಮುಂದುವರಿದು ಪರಿ ।
ಶುದ್ಧ ಚರಿತ್ರೆಯರೆನ್ನಿಸುವಾ ॥
ತಿದ್ದಿ ರೂಢಿಯನು ನಿಜಪಾವಿತ್ರ್ಯದೊ-।
ಳಿದ್ದು ನಮ್ಮ ಧ್ವಜ ಮೆರೆಯಿಸುವಾ ॥ ೫ ॥

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ-ಜನ್ಮ

(ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕ)

ಬರೆದವರು

ಡಾ. ಆರ್. ಕೆ. ಹಾಸಗಲ್ಲ.

– ಪಾತ್ರಗಳು –

೧. ಬ್ರಹ್ಮದೇವ	೭. ರೋಹಿಣಿ
೨. ನಾರಾಯಣ	೮. ನಂದಗೋಪ
೩. ಶಂಕರ	೯. ನಾರದ
೪. ದೇವೇಂದ್ರ	೧೦. ಶೆರೆಮನೆಯ ಕಾವಲುಗಾರ
೫. ಕಂಸ	೧೧. ವಸುದೇವ
೬. ದೇವಕಿ	೧೨. ಯಶೋಧೆ

ಸಂದರ್ಭ— ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಸುರರ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ. ಜನರ ಕೋಲಾಹಲ. ಭೂಮಾತೆಯು ಗೋರೂಪದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕ್ಷೀರಸಾಗರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾಳೆ ಕ್ಷೀರ ಸಾಗರದೆಡೆ.

ನಾಂದೀಶ್ಲೋಕ

" ಶಾಂತಾಕಾರಂ ಭುಜಗ ಶಯನಂ ಪದ್ಮನಾಭಂ
ಸುರೇಶಂ ।
ವಿಶ್ವಾಧಾರಂ ಗಗನ ಸದೃಶಂ ಮೇಘವರ್ಣಂ
ಶುಭಾಂಗಂ ॥
ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತಂ ಕಮಲ ನಯನಂ ಯೋಗಿಭಿ
ರ್ಧ್ಯಾನಗಮ್ಯಂ ।
ವಂದೇ ವಿಷ್ಣುಂ ಭವಭಯಹರಂ ಸರ್ವ
ಲೋಕೈಕನಾಥಂ ॥

ಬ್ರಹ್ಮದೇವ— ಪ್ರಭೋ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣಾ ! ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಭೂವೈಕುಂಠವಾದ ಪವಿತ್ರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಐಶ್ವರ್ಯ ಮದಾಂಧರಾದ ಕಂಸಾದಿಗಳು, ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಬಲರಾಗಿ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳ ವಿಚಾರವಿಲ್ಲದೆ ಜನರನ್ನು ಬಹುಪರಿಯಾಗಿ ಪೀಡಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಇದು ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ನಿನಗೆ ಅರಿಯದ್ದಿಲ್ಲ.

" ಪರಿತ್ರಾಣಾಯ ಸಾಧೂನಾಂ ವಿನಾಶಾಯಚ
ದುಷ್ಕೃತಾಂ ।
ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾಪನಾರ್ಥಾಯ, ಸಂಭವಾಮಿ
ಯುಗೇಯುಗೇ ॥

ಎಂಬ ನಿನ್ನ ಅಭಯ ವಚನವನ್ನು ನೆನಪುಗೊಟ್ಟು ದುಷ್ಟ ನಿಗ್ರಹ ಶಿಷ್ಟ ಪರಿಪಾಲನಾರ್ಥವಾಗಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಬೇಕೆಂದು ಶಂಕರ ದೇವೇಂದ್ರಾದಿ ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳೊಡನೆ ಭೂಮಾತೆಯು ಗೋರೂಪದಿಂದ ಬಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಅನುಗ್ರಹಿಸು.

ನಾರಾಯಣ— ಬ್ರಹ್ಮದೇವಾ ಕಂಸಾದಿ ರಾಜರು ಉನ್ಮತ್ತರಾಗಿ ಪ್ರಜಾ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಅತ್ಯಂತ ಅಧರ್ಮದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅವರ ಶಾಸನಕ್ಕಾಗಿ ವಸುದೇವ ದೇವಕಿಯರ ಎಂಟನೇ ಗರ್ಭದಿಂದ ಕೃಷ್ಣಾವತಾರವನ್ನು ನಾನು ಮಾಡಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕಾರಣ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ಯಾದವರಾಗಿಯೂ, ದೇವಾಂಗನೆಯರು ಗೋಪಿಕಾ ಸ್ತ್ರೀಯರಾಗಿಯೂ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿರಿ. ಈ ಅಭಯವನ್ನು ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ತಿಳಿಸು.

ಬ್ರಹ್ಮದೇವ— ತಥಾಸ್ತು (ಎಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು—)

ಮ॥ ವೃ॥ ತಿಳಿದಿರ್ಪಂ ಸಿರಿದೇವ ನೀ ಭುವನಕೈದಾ
ಸಂಕಟವ್ರಾತಮಂ ।
ತಳೆವಂ ಸೂರ ಮಹೀಶನೋಳ್ ಜನುಮಮಂ
ಕೃಷ್ಣಾವತಾರಾಖ್ಯದಿಂ ॥
ಇಳೆಯೋಳ್ ಯಾದವರಾಗಿ ಕೈಗುಡುವುದಾ
ತಂಗೀಗಳೀದೇವ ಸಂ- ।
ಕುಳಮೆಲ್ಲಂ ಸುಮನಾಂಶದಿಂ ಕುಜನರಂ
ಕೋಲ್ವೀ ಮಹಾಕಾರ್ಯದೊಳ್॥

ಚಂ॥ ವೃ॥ ಜನಿಸುವುದೀ ಸುರಾಂಗನೆಯರೆಲ್ಲರುಮಾ
ಧರೆಯೋಳ್ ನಿಜಾಂಶದಿಂ ।
ವನಿತೆಯರಾಗಿ ಗೋಕುಲದೊಳಿರ್ಪುದು ಸತ್ಯ
ಹಿತಾರ್ಥದಿಂದ ಮೇ-।
ದಿನಿಗನುರೂಪವಾಗಿ ಸದುವರ್ತನದೋಳ್
ನಡೆದಾ ಶರೀರವಂ ।
ಘನಮಹಿಮಂಗೆ ಸನ್ಮನದೊಳರ್ಪಿಸಿ ಬರ್ಪ್ಪುವ
ದೀಸುರರ್ಕರೊಳ್ ॥

ದೇವತೆಗಳೇ ಪರಮಾತ್ಮನು ಭೂಭಾರವನ್ನಿಳುಹಲು ವಸುದೇವ ದೇವಕಿಯರ ಎಂಟನೇ ಗರ್ಭದಿಂದ ಕೃಷ್ಣಾವತಾರವನ್ನು ತಾಳುವನು. ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ಯಾದವರಾಗಿಯೂ ದೇವಾಂಗನೆಯರು ಗೋಪಿಕಾ ಸ್ತ್ರೀಯರಾಗಿಯೂ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿರಿ. (ಪರಮಾತ್ಮನ ಅಭಯ ವಚನಕ್ಕೆ ಸರ್ವರೂ ಆನಂದಭರಿತರಾಗಿ ಚಪ್ಪಾಳೆಯನ್ನು ಹೊಡೆಯುವರು) ದೇವಾ! ನಿನ್ನ ಅಭಯದಿಂದ ಸರ್ವರಿಗೂ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ತೊಡಗಲು ಆಜ್ಞೆಯಾಗಬೇಕು.

ನಾರಾಯಣ—ತಥಾಸ್ತು (ಎಲ್ಲರೂ ಕ್ಷೀರಸಾಗರದಿಂದ ಹೊರಡುವರು. ಇತ್ತ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಸುದೇವ ದೇವಕಿಯರ ವಿವಾಹ ಮಹೋತ್ಸವವು ನಡೆದಿರುವದು. ಇದನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಿಳಿದು).

ಬ್ರಹ್ಮದೇವ—ಸುರಶ್ರೇಷ್ಠರೇ, ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಉನ್ಮತ್ತನಾದ ಕಂಸನು ತಂಗಿಯಾದ ದೇವಕೀದೇವಿಯ ವಿವಾಹವನ್ನು ಸೂರ ದೇಶಾಧಿಪನಾದ ವಸುದೇವನೊಡನೆ, ಅತ್ಯಂತ ವೈಭವದಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ಇದೀಗ ಮೆರವಣಿಗೆಯ ಸಮಯ. ರತ್ನಖಚಿತವಾದ ಸುವರ್ಣ ರಥದಲ್ಲಿ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ತಾನೇ ಸಾರಥ್ಯಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ರಾಜಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟಿದ್ದಾನೆ. ಈ ದಂಪತಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಪರಮಾತ್ಮನು ಜನ್ಮ ತಾಳುವನು. ರಾಜ್ಯವೈಭವ ಮದಾಂಧನಾದ ಈ ಕಂಸನ ಸಂಹಾರವೇ ಪರಮಾತ್ಮನ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನ ಮುಂದಿನ ಭವಿತವ್ಯವನ್ನು ಅಶರೀರ ವಾಣಿಯಿಂದ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಬಿಡೋಣವೇ ?

ಶಂಕರ—ಬ್ರಹ್ಮದೇವಾ, ಸರಿಯಾದ ಯೋಚನೆ. ಮರಣಮೂಲವಾದ ಭಯಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತಲು ಸಮಯ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆ ಭಯದಿಂದ ಅವನು ಮಾಡುವ ಕುಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಅವನ ಪುರಾಕೃತ ಪುಣ್ಯವು ನಾಶವಾಗುವದು. ಪರಮಾತ್ಮನು ತೀವ್ರ ಅವತರಿಸಲು ಸಹಾಯವಾಗುವದು.

ದೇವೇಂದ್ರ—ನಿಜ. ಆ ಹೃದ್ರೋಗದಿಂದ ಅವನ ಶಕ್ತಿಯೇ ಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತ ನಡೆಯುವದು. ವಿಲಂಬ ಮಾಡದೆ ಅಶರೀರ ವಾಣಿಯಿಂದ ತಿಳಿಸಿಬಿಡೋಣ. (ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೆರವಣಿಗೆಯ ಸಮಯ. ದೊಡ್ಡ ಗುಡುಗಿನ ಸಪ್ಪಳ.)

ಅಶರೀರವಾಣಿ—ಎಲೋ ಐಶ್ವರ್ಯಮದದಿಂದ ಮುಂದು ಗಾಣದ ಕಂಸನೇ! ಈ ದಂಪತಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವ ಎಂಟನೇ ಗರ್ಭದಿಂದಲೇ ನಿನಗೆ ಮರಣವಾಗುತ್ತಿರಲು ಈ ಎಲ್ಲ ಮಂಗಲೋತ್ಸವಗಳು ವ್ಯರ್ಥವಾದವುಗಳೇ! ಏಕೆ ವೃಥಾಯಾಸ ಪಡುತ್ತಿರುವೆ ? (ಮಂಗಲವಾದ್ಯಗಳು ನಿಮಿಷಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವವು. ಕಂಸನು ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರ ದಿಂಗ್ಮೂಢನಾಗಿ ಆಕಾಶದ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ, ಅತ್ಯಂತ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಹಿರಿದು).

ಕಂಸ—ಏನು ನನಗೆ ಮರಣವೇ ? ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ತಂಗಿಯ ಆನೇ ಮಗುವಿನಿಂದ ಸೋದರಮಾವನಾದ ನನ್ನ ಮರಣವೇ ? ಆತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯ! ಇದರ ಸತ್ಯಾಸತ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಯಾವ ಆಧಾರಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೊಂದು ವೈಭವದಿಂದ ಮಾಡಿದ ತಂಗಿಯ ಕಲ್ಯಾಣವೇ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಾಹುತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತೇ? ಅಶರೀರವಾಣಿಯು ಅಸತ್ಯವನ್ನು ನುಡಿಯಲಾರದು. ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ದಿನ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿ, ನಿವಾರಣೋಪಾಯವನ್ನು ಮಾಡಲು, ನನ್ನ ಸುದೈವವೇ ಅಶರೀರವಾಣಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಾನು ನಿರಾಕರಿಸುವದು ವಿಹಿತವಲ್ಲ.

ವಸುದೇವ—ಮಹಾರಾಜರೇ ! ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಮೆರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ರಾಜಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಶಾಂತರೀತಿಯಿಂದ ವಿಚಾರಿಸೋಣವಂತೆ!

ಕಂಸ—ಮೂರ್ಖಾ ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆ. ನನ್ನ ಮರಣವನ್ನು ನಾನು ಕಿವಿಯಿಂದ ಕೇಳಿ, ಶತ್ರುವು ನನ್ನ ಹಸ್ತಗತ

ವಿರುವಾಗ ನಾನು ಸಮಾಧಾನವನು ಪಡೆದು ಸುಮ್ಮನಿರಲೇ? ಎಂಥ ಮರುಳನಿಗೆ ಇದು ಸಮಂಜಸವಾಗಬಹುದು. ದುರ್ಬೀಜವು ಮೊಳೆಯುತ್ತಲೇ ಕಿತ್ತುಹಾಕುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಮರವಾದ ಮೇಲೆ ಕಿತ್ತಲು ಆಯಾಸಪಡುವದೇ? ಸರಿ, ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿದು ನಿಲ್ಲು. ಸಂತಾನ ಮೂಲವಾದ ಈ ಸಹೋದರಿಯನ್ನೇ ತುಂಡರಿಸಿ ಚೆಲ್ಲುವೆ. (ಎಂದು ಅವಳ ಮುಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಜಗ್ಗಿ ರಥದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ತರುವನು. ದೇವಕಿಯು ಅತ್ಯಂತ ಗಾಬರಿಯಿಂದಲೂ ದುಃಖದಿಂದಲೂ).

ದೇವಕಿ—ಅಣ್ಣಾ! ಅಣ್ಣಾ!! ದಯವಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಉಣಿಸಿ ತಿನಿಸಿ ಬೆಳಸಿದ ನಿನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನು ಇಂಥ ಅಮಂಗಲ ಪಾಪಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಎತ್ತಬೇಡ.

ಕಂಸ—ಎಲ್ಲಿಯ ಪಾಪ! ನನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ನಾನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ, ಅದೇ ಮಹತ್ತರವಾದ ಪಾಪ! ಯಾರ ಭಯದಿಂದ ನಾನು ವಿಲಂಬ ಮಾಡಬೇಕು. ವಿಲಂಬದಿಂದ ಮತ್ತೇನು ವಿಘ್ನಗಳು ಬರುತ್ತವೆಯೋ ಏನೋ (ಎಂದು ಖಡ್ಗವನ್ನು ಎತ್ತುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಾರದರ ಪ್ರವೇಶ).

ಪದ ರಾಗ— ಬಿಭಾಸ ತಾಳ—ಧುಮಾಳಿ

ನಾರದ—

ಬಿಡು ರಾಯ ಬಿಡು ರಾಯ |
ಒಡಹುಟ್ಟಿದವಳ ಪಿಡದೀ ಮುಡಿಯನು ರಾಯ ||ಪ||
ತುಂಗವಿಕ್ರಮನೆ ಮಂಗಳೋತ್ಸವದಿ |
ತಂಗಿಯಂಗವನು ಭಂಗಪಡಿಸದಿರು ||೧||
ಇವಳುದರದಿ ಸಂಭವಿಸಿದೆಂಟನೆಯ |
ಕುವರನಹಿತನಿನಗಿವಳಲ್ಲರಿಯೈ ||೨||
ಅಪ್ಪವು ಶಿಶುವದು ಪುಟ್ಟಿದೊಡನೆ ತಂ |
ದಿಟ್ಟು ಪೋಗುವೆನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡೀಕೆಯ ||೩||

ವೀರಾಗ್ರಣಿಯಾದ ನೀನು ಸಹೋದರಿಯವಧೆಗೆ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗಬಹುದೇ? ಅಪಾರವಾದ ನಿನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಕಲಂಕವನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ಇವಳ ಎಂಟನೇ ಗರ್ಭದಿಂದ ನಿನಗೆ ಮರಣವಾಗುವಂತಿದ್ದರೆ, ಇವಳ ತಪ್ಪೇನು!

ಕಂಸ—ನಾರದರೆ ದೇವತೆಗಳ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಪೂರ್ಣ ನಂಬಿಗೆಯಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಗರ್ಭದಿಂದ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರೆಂಬದನ್ನು ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲ.

ಮ|| ವೃ|| ಕುಶಲರ್ ಕಾರ್ಯವಿಸಾಧಕರ್ ಸುರರಿಗಂದಾ-
ದೈತ್ಯರಂ ಮೋಸಗೋ-|
ಳ್ಳಿಸಿ ಪಿಯೂಷವನಿತ್ತನಾ ಹರಿಯುತಾಂ ದಿವ್ಯಾಂಗನಾ
ರೂಪದಿಂ ||
ದಶಕಂಠಂಗುರೆ ಮೋಸ ಮಾಡೆ, ಭವನಿತ್ತಾ ಪ್ರಾಣ-
ಲಿಂಗಾಂಗಮಂ |
ವಸುಧಾ ಮಂಡಲಕಿಟ್ಟನಾ ದಶಶಿರಂ ಖೂಳರ್
ಸುರರ್ ಸತ್ಯದಿಂ ||

ನಾರದ—ನಿಜ! ನಿನ್ನ ಸಂದೇಹವು ಯತಾರ್ಥವಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಬಲವಾದ ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಅವರ ಎಲ್ಲ ಶಿಶುಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿ ನೀನು ಭಯಮುಕ್ತನಾಗು.

ಕಂಸ—ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಗರ್ಭದ ಮೂಲವಾದ ಇವಳನ್ನೇ ಸಂಹರಿಸಿ ಬಿಡುವದು ವಿಹಿತವಲ್ಲವೇ?

ನಾರದ—ಅಲ್ಲ. ಸರ್ವಥಾ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಡ! ನಿರಪರಾಧಿಯಾದ ಸ್ತ್ರೀವಧೆಯು ಅತ್ಯಂತ ಪಾಪಕರವು. ಇಂತಹ ಪಾಪಕರ್ಮಕ್ಕೆ ನೀನು ಕೈಹಾಕಿದರೆ, ಹಿರಣ್ಯಕಶ್ಯಪನ ವಧೆಗಾಗಿ ಕಂಬದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟನಾದಂತೆ ಪರಮಾತ್ಮನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಕಟನಾಗಿ ನಿನ್ನ ಸಂಹಾರ ಮಾಡಬಹುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನು ಧಾವಿಸಿ ನಿನ್ನೆಡೆಗೆ ಬಂದೆ. ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಬೇಡ.

ಕಂಸ—ಆಗಲಿ. ನಿಮ್ಮ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಇವರನ್ನು ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಶಿಶುಗಳು ಜನಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ನಾಶಪಡಿಸಿ ಬಿಡುವೆ. ವಸುದೇವನೇ ಇವಳೊಡನೆ ನೀನು ದಾಂಪತ್ಯ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವದಿದ್ದರೆ, ನಾರದರ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿದ್ದು ಹುಟ್ಟಿದ ಎಲ್ಲ ಶಿಶುಗಳನ್ನೂ ನನ್ನ ವಶಪಡಿಸು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ನಿಮ್ಮ ದಾಂಪತ್ಯವಿಚ್ಛೇದನವು ಈಗಲೇ ಮುಗಿದುಹೋಗಲಿ.

ವಸುದೇವ—ಅಗ್ನಿಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಕೈಪಿಡಿದ ಇವಳನ್ನು ನಾನು ಎಂದಿಗೂ ಅಗಲಲಾರೆ. ತಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಿದ್ಧನಿರುವೆ.

ಕಂಸ—ಆಗಲಿ, ಹಾಗಾದರೆ ಕಾರಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಮ್ಮ ಜೀವಿತವನ್ನು ಕಳೆಯಿರಿ. (ಎಂದು ಅವರೀರ್ವರನ್ನೂ ಕಾರಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಕಳಿಸುವನು. ನಾರದರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೋಗುವನು ನಾರದರೂ ಹೋಗುವರು.)

—(ಪ್ರವೇಶ ೨)—

(ವರುಷ ವರುಷಗಳು ಕಳೆದು ದೇವಕಿಯ ಆರು ಗರ್ಭಗಳು ನಾಶವಾಗುವವು. ಕಂಸನ ಸಭಾ ಮಂದಿರ. ನಾರದರ ಪ್ರವೇಶ.)

ನಾರದ— ವಿಜಯೋಸ್ತು ರಾಜಾ ! ಸರ್ವವೂ ಸಮಾಧಾನಕರವೇ ?

ಕಂಸ— ಬನ್ನಿ ನಾರದರೇ ! ನಿಮ್ಮ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಯಾಗಿದೆ.

ನಾರದ— ವಸುದೇವ ದೇವಕಿಯರು ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಕುಶಲರಾಗಿ ನಿನ್ನ ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿರುವರಷ್ಟೇ ?

ಕಂಸ— ನನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯೆಂದರೆ ಯಮ ಶಾಸನವೇ. ಅಂಕಿತರಾಗಿರುವದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನು ? ಈಗ ಆರು ಶಿಶುಗಳು ಜನನವಾಗಿ ನನ್ನ ಕೋಪಾಟೋಪಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದವು. ಏಳನೇ ಗರ್ಭವು ನಿಂತಿದೆ. ನಾಲ್ಕೈದು ತಿಂಗಳು ಬಯಕೆಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೃಶಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ.

ನಾರದ— ಧನ್ಯ ! ಧನ್ಯ !! ನಿನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮದ ಮುಂದೆ ಅವುಗಳ ಆಟವೇನು ? ಮನಸ್ಸು ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗುತ್ತಿರುವದಷ್ಟೇ ?

ಕಂಸ— ಎಂಟು ಗರ್ಭಗಳೂ ನಾಶವಾಗದ ವಿನಾ, ಅದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಆ ದೇವತೆಗಳ ಮೋಸಗಾರಿಕೆಯು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ವ್ಯಗ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರ ಪರಾಕ್ರಮವೇನೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹದಲ್ಲ.

ಕಂ॥ ಹರಿ ಬಹು ಶೂರನೆ ಭಸ್ಮಾ-।
ಸುರನಂ ಕೊಲ್ಲಲ್ಕೆ ಪೆಣ್ಮಣಿಯ ರೂಪವ ತಾ।
ಧರಿಸಿ ಕಡು ಮೋಸದಿಂ ಸಂ-।
ಹರಿಸಿದುದನುಚಿತಮದಲ್ಲದೊಡೆ ಪೌರುಷವೇ ॥
ಭಟನೆ, ತಿರಿದುಣ್ಣುತಾನೆಯ।
ಶಟೆದೊಗಲಂ ಪೊತ್ತು ರಜತ ನಗದೋಳ್ ಸ್ತ್ರೀಲಂ-।
ಪಟನಾಗಿ ವಾಸಿಪಾ ಧೂ-।
ರ್ಜಟಿ ಶೌರ್ಯಮದೆಂತು ಕಂಗೊಳಿಪುದೆಮಗೀಗಳ್ ॥

ನಾರದ— ಸತ್ಯವಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಎಲ್ಲ ಶಿಶುಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಲು ನಿನಗೆ ಸೂಚಿಸಿದೆ.

ಶೆರೆಮನೆ ಕಾವಲುಗಾರ— ಪ್ರಭೋ ವಸುದೇವ ದೇವಕಿಯರ ಭೆಟ್ಟಿಗೆಂದು ಒಂದೆರಡು ಸಲ ಬಂದ, ರೋಹಿಣೀ ದೇವಿಯರು ಮತ್ತೆ ಅವರ ಭೆಟ್ಟಿಗೆಂದು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಒಳಗೆ ಬಿಡಲು ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಬೇಕು.

ಕಂಸ— ಆಗಲಿ, ಹೀಗೆ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಬರಬಾರದೆಂದು ನೀನೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೆದರಿಸಿ ಇದೊಂದು ಸಲ ಬಿಡು. ಪತಿ ಪತ್ನಿಯರ ಭೆಟ್ಟಿಗೆ ಆತಂಕ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಒಂದೆರಡು ಸಲ ಕರುಣೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆ. ಅದರ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದು ಕಾರಾಗ್ರಹ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗುವದು. ಇದನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿಹೇಳು.

ನಾರದ— ರೋಹಿಣಿ ದೇವಿಯೆಂದರೆ ವಸುದೇವನ ಬೇರೊಬ್ಬ ಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲವೇ ?

ಕಂಸ— ಹೌದು.

ನಾರದ— ಆಗಲಿ ಮಹಾಸಾಧ್ವಿ ಶಿರೋಮಣಿಯು ನಿರಪರಾಧಿಗೆ ನಿರ್ಬಂಧತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದು ನಿನಗೆ ಭೂಷಣಾಸ್ಪದವೇ ಆಗಿದೆ. ರಾಜಾ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡು, ಶರೀರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕಾಯ್ದುಕೊ. ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಶರೀರ ಬಲವು ಈಗ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಚಿಂತೆಗೊಳಗಾಗಬೇಡ.

ಕಂಸ— ಹೇಗೆ ಉಳಿಯಬೇಕು ನಾರದರೇ ! ನಾನು ಎಷ್ಟು ರೀತಿಯಿಂದ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ, “ ಅಶರೀರವಾಣಿಯು ಅಸತ್ಯವನ್ನು ನುಡಿಯಲಾರದು ” ಎಂಬ ಗಂಟೆಯೇ ನನ್ನ ಹೃದಯ ದೇಗುಲದಲ್ಲಿ ಒಂದೇಸವನೆ ಮೊಳಗುತ್ತಿದೆ. ಚಿತ್ರ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಸ್ವಪ್ನಗಳು ಬಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

ನಾರದ— ಅದೇನು ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರವಾದ ಸ್ವಪ್ನ ?

ಕಂಸ— ೧-೨ ವರುಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಆವಿಷ್ಣುವಿನ ಅವತಾರಗಳೆಂದು ಪುರಾಣ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಮಚ್ಛ, ಕೂರ್ಮ, ವರಹ, ನರಸಿಂಹ, ವಾಮನ ಪರಶುರಾಮ ರಾಮಾದಿಗಳು, ಒಂದೊಂದೇ ರೂಪದಿಂದ ಬಂದು, ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಆ ಭಯದಿಂದ ಅಬ್ಬರಿಸಿ ಎದ್ದು, ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತಿರುವೆನಂತೆ. ಮುಂದೆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಎಚ್ಚರ !

ನಾರದ— ಹೀಗೋ ಇದೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ವಿಕಾರ, ತೆಗೆದುಕೋ ಈ ರಕ್ಷಾ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಇದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಈ ತೆರದ ಸ್ವಪ್ನಗಳು ಬೀಳುವದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಪಥ್ಯವೆಂದರೆ ಅಶುಚಿಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟದಿರುವದು.

ಕಂಸ— ಅಂತಹ ಪ್ರಸಂಗವೇನೂ ಬರುವದೇ ಇಲ್ಲ.

ನಾರದ— ಆಗಲಿ ನಾನು ಬರುವೆ.

ಕಂಸ— ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಾರದ— ವಿಜಯೀ ಭವ (ಎಂದು ಹೋಗುವರು.)

— ೩ನೇ ಪ್ರವೇಶ —

(ಮೂರನೇ ದಿನ ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಯೋಗ ಮಾಯೆಯಿಂದ ದೇವಕಿಯ ಏಳನೇ ಗರ್ಭವು ಶ್ರಾವವಾಗಿ ರೋಹಿಣಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಡುವದು. ಕಾವಲುಗಾರನು ಗರ್ಭಶ್ರಾವದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕಂಸನಿಗೆ ಹೇಳಲು ಬರುವನು.)

ಕಾವಲುಗಾರ— ಪ್ರಭೋ ದೇವಕೀ ದೇವಿಯರ ೭ನೇ ಗರ್ಭವು ಶ್ರಾವವಾಯಿತು. ನಾಲ್ಕು ತುಂಬಿ ಐದನೇ ತಿಂಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತಂತೆ. ತಮಗೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ರೋಹಿಣೀ ದೇವಿಯರು ಶುಶ್ರೂಷೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕಂಸ— ಆಗಲಿ, ನೆಟ್ಟಗಾಯಿತು. ಒಂದು ಶಿಶು ಸಂಹಾರದ ಶ್ರಮವು ಉಳಿದಂತಾಯಿತು. ರೋಹಿಣೀ ದೇವಿಗೆ ಆರೆಂಟು ದಿವಸ ಇದ್ದು, ಆರೈಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಹೋಗಲು ತಿಳಿಸು. ಗಂಡನೊಡನೆ ಅವಳೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾರಾಗೃಹದ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿ.

ಕಾವಲುಗಾರ—ಆಜ್ಞೆ ಮಹಾಪ್ರಭೋ (ಎಂದು ಹೋಗುವನು. ೮ ದಿವಸಗಳ ನಂತರ ಕಾರಾಗ್ರಹದಲ್ಲಿ)

ವಸುದೇವ—ಸಾಧ್ವೀ ರಾಜಾಜ್ಞೆಯಂತೆ, ೮ ದಿವಸ ಶುಶ್ರೂಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ನೀನು ಹೋಗಿ ಸುಖವಾಗಿರು. ಅವನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಿಕ್ಕಿ ಹೆಚ್ಚು ದಿವಸ ಇಲ್ಲಿ ಇರುವದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ.

ರೋಹಿಣಿ—ನಾಥ ತಮ್ಮನ್ನು ಅಗಲಿ ಹೋಗುವದು ಈ ಸಲ ಏಕೋ ನನಗೆ ದುಸ್ತರವಾಗಿ ತೋರುವದು.

ವಸುದೇವ—ಹಾಗೆ ಮನೋಧೈರ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ಪರಮಾತ್ಮನು ಈ ದುಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ತೀವ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಪಾರು ಮಾಡುವನು.

ದೇವಕಿ— ಅಕ್ಕಾ! ಈ ಸಲದ ತಮ್ಮ ಮುಖಲಕ್ಷಣವೇ ವಿಚಿತ್ರ ಶೋಭಾಯಮಾನವಾಗಿ ತೋರುವದಲ್ಲ! ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಗಂತೂ ಗರ್ಭ ಚಿನ್ಹಗಳೇ ಒಡೆದು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ದೈವಯೋಗದಿಂದ ನಿಜವಾದರೆ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಕುಲದೀಪವು ಅಮರ ಜ್ಯೋತಿಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿರಿ. ನನ್ನ ಅವಸ್ಥೆಯಂತೂ ಹೀಗಾಯಿತು. ನಿಮ್ಮಿಂದಾದರೂ ಮನೆಯು ಮುಂದಾಗಲಿ, ಈ ಸುದ್ದಿಯು ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯದಿರಲಿ.

ರೋಹಿಣಿ—ದೇವಿ ನಿನ್ನ ಊಹೆಯು ನಿಜವಾದ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಮಯವು ತೀವ್ರದಲ್ಲಿ ಬರುವದೆಂದೇ ನಿಶ್ಚಯ. ನಾನು ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಹೊರಡುವೆ. (ಎಂದು ಕಾವಲುಗಾರನಿಂದ ಹೇಳಿಕಳಿಸುವಳು).

ಕಾವಲುಗಾರ—ಪ್ರಭೋ ರೋಹಿಣೀ ದೇವಿಯರು ತಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಲು ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಕಂಸ—ಆಗಲಿ, ರಾಜಮನ್ನಣೆ ಎಂದು ಈ ಸೀರೆ ಕುಪ್ಪಸಗಳನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ಕೊಡಲು ದೇವಕಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡು. (ಸೀರೆ ಕುಪ್ಪಸ ಹರಿದ್ರಾ ಕುಂಕುಮಗಳನ್ನು ಅವನ ಕೈಯಿಂದ ಕಳಿಸುವನು. ಕಾವಲುಗಾರನು ಅವುಗಳನ್ನು ತಂದು ದೇವಕಿಯ ಕಡಿಗೆ ಕೊಡುವನು.)

ದೇವಕಿ—ಒಳಿತಾಯಿತು. ದಿನ ಹೋದಂತೆ ಅಣ್ಣನ ಸಿಟ್ಟು ಶಾಂತವಾಗಹತ್ತಿದೆ. ಅಕ್ಕಾ, ಇವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿರಿ. ರಾಜಮನ್ನಣೆ ಎಂದು ಅಣ್ಣನು ಕಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದೂ ಒಂದು ಶುಭಲಕ್ಷಣವೆಂದೇ ತೋರುತ್ತದೆ.

ರೋಹಿಣಿ—ಆಗಲಿ. (ಎಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ) ನಾನು ಹೋಗಿ ಬರುವೆ. (ಎಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೋಗುವಳು. ಮುಂದೆ ಒಂದು ವರುಷದ ನಂತರ ದೇವಕಿಯು ೮ನೇ ಗರ್ಭವನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡುವಳು. ರೋಹಿಣಿಯಲ್ಲಿ ಬಲರಾಮನು ಜನ್ಮ ತಾಳುವನು.

— ೪ನೇ ಪ್ರವೇಶ —

(ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ವಸುದೇವ ದೇವಕಿಯರು).

ವಸುದೇವ—ದೇವಿ ಎಂಟನೇ ಗರ್ಭವಂತೂ ಧಾರಣವಾದಂತಾಯಿತು. ನಿನ್ನ ಮುಖಕಾಂತಿಯು ಮಾತ್ರ ಅವರ್ಣನೀಯವಾದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ತಾಳಿದೆಯಲ್ಲ!

ದೇವಕಿ—ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೇಮಲ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಅದು ಸಹಸಪಟ್ಟಾಗಿ ಕಾಣುವದು. ಆದರೆ ನನಗೆ ಎಲ್ಲ ಗರ್ಭದಂತೆ ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯಾದ ವಿಚಿತ್ರ ಅನುಭವವೇ ನನಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತದೆ.

ವಸುದೇವ—ಅದೇನು ವಿಚಿತ್ರತೆ?

ದೇವಕಿ—ಒಮ್ಮೆ ಸರ್ವವಿಶ್ವವೇ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ಭಾರವಾಗುವದು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಸಮುದ್ರದ ತೆರೆಗಳೇ ಬಂದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುವದು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸುಗಂಧ ವಾಯುವು ಬೀಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರುವದು. ಬೇರೊಮ್ಮೆ ಏನೂ ವಿಕಾರ

ವಿಲ್ಲದೆ ನಿಶ್ಚಲ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ ಸ್ಥಿತಿಯು ಬಂದು, ಜಗತ್ತೇ ಶೂನ್ಯವಾಗಿ ತೋರುವದು.

ವಸುದೇವ—ದೇವೀ, ಇದೆಲ್ಲವೂ ಶುಭ ಲಕ್ಷಣವೇ. ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಂಕೇತದಂತೆ, ಈ ಗರ್ಭದ ಶಿಶುವಿನಿಂದಲೇ ಭೂಭಾರವು ಇಳಿಯಬೇಕಾಗಿದೆಯಲ್ಲ ?

ದೇವಕಿ—ಆ ದುಷ್ಟನ ಕೈಯಿಂದ ಶಿಶುವು ಪಾರಾದ ಮೇಲೆ ಮುಂದಿನ ಮಾತು.

ವಸುದೇವ—ಆಗಬಹುದು. ಭವಿತವ್ಯವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಲು ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ದೈವೀಶಕ್ತಿಯ ಮುಂದೆ ಯಾರ ಆಟವೂ ನಡೆಯಲಾರದು.

ದೇವಕಿ—ಆಗಲಿ, ಸುದ್ದಿಯನ್ನಂತೂ ತಿಳಿಸುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿಬಿಡಿರಿ.

ವಸುದೇವ— ತಿಳಿಸೋಣ (ಕಾವಲುಗಾರನಿಂದ ಹೇಳಿಕಳಿಸುವರು. ಅವನು ಕಂಸನ ಹತ್ತಿರೆ ಬಂದು)

ಕಾವಲುಗಾರ—ಪ್ರಭೋ,ದೇವಕೀದೇವಿಯವರು ಆನೇ ಗರ್ಭ ಧಾರಣೆ ಮಾಡಿರುವರಂತೆ. ೩ ತಿಂಗಳಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿಸಲು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಕಂಸ—ಹಾ, ಆನೇ ಗರ್ಭವು ಧಾರಣವಾಯಿತೇ ?ಬಲು ಜೋಕೆ, ಈ ಶಿಶುವು ಜನನವಾಗುವ ವರೆಗೆ, ಯಾರನ್ನೂ ಒಳಗೆ ಬಿಡಕೂಡದು. ಒಳ್ಳೇ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಹಗಲಿರುಳೂ ಕಾಯುತ್ತಿರಬೇಕು. ತಪ್ಪಿದಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ದೇಹಾಂತ ಶಿಕ್ಷೆಯೇ ವಿನಾ ಕ್ಷಮೆ ಇಲ್ಲ.

ಕಾವಲುಗಾರ—ಆಜ್ಞೆ ಮಹಾಪ್ರಭೋ (ಎಂದು ಹೊರಡುವನು).

ಕಂಸ—ನನ್ನ ಮೃತ್ಯುವು ಈ ಗರ್ಭದ ಶಿಶುವಿನಿಂದಲೇ? ಆಗಲಿ ಹೇಗಾಗುವದೋ ನೋಡೋಣ. ಶೈಶವಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಪಾರಾಗಿ, ಯೌವನಕ್ಕೆ ಬಂದು, ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಶಿಶುವಿನಿಂದ ಹತನಾಗಲು ನಾನೇನು ನೊರಜಲ್ಲ. ಬಲವಾದ ಬಂಧನದಲ್ಲಿದ್ದ ಶಿಶುವು, ನನ್ನ ಕೈಮೀರಿ ಹೋಗುವದೆಲ್ಲಿಗೆ ? (ಅತ್ಯಂತ ಬೇಜಾರದಿಂದ) ನಾನು ಎಷ್ಟು ರೀತಿಯಿಂದ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ "ಅಶರೀರ ವಾಣಿಯು ಅಸತ್ಯವನ್ನು ನುಡಿಯಲಾರದು" ಎಂಬ ಕೂಗೇ ಕೂಗು. ನನ್ನದೇ ಹುಚ್ಚು ಭ್ರಮೆ ಇದು. ಹೇಗೆ ಸತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವದೋ ನೋಡೋಣ. ನವಮಾಸಗಳಂತೂ ತುಂಬಲಿ. (ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಗರ್ಭವು ಬೆಳೆದು ನವಮಾಸಗಳು ತುಂಬುವವು.)

ವಸುದೇವ—ದೇವೀ ನವಮಾಸಗಳಂತೂ ತುಂಬಿದಂ ದವು. ಪ್ರಕೃತಿಮಾನವು ಸರಿಯಾಗಿದೆಯಲ್ಲ ?

ದೇವಕಿ—ಸರಿಯಾಗಿದೆ. ಮನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಚಿಂತೆಯ ಅಂಜಿಕೆಯೂ ತಿಲಮಾತ್ರ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಸದಾ ಆನಂದಮ ವಾದ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಕಾ ಕಳೆಯುವೆ.

ವಸುದೇವ—ಸದ್ಯದ ಸಮಯೋಚಿತ ಉಪಾಯವೆಂದು ಅದೊಂದೆ. ಆತನೇ ಯಾವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸುವನೋ ತೋರಿಸಲಿ. (ಶ್ರಾವಣ ಕೃಷ್ಣಾಷ್ಟಮಿಯ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಸಮಯ. ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ವಸುದೇವ ದೇವಕಿಯರು,ಪರಮಾ ತ್ಮನ ಧ್ಯಾನತತ್ಪರರಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುವರು. ಒಮ್ಮೆಲೇ ಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶದಂತೆ ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಶಾಂತಮಯ ಪ್ರಕಾಶ ಶಂಖ, ಚಕ್ರ, ಗದಾ, ಪದ್ಮಗಳಿಂದಲೂ ತರುಣ ತುಳಸಿ ಮಾಲೆಯಿಂದಲೂ ಒಪ್ಪುವ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ದಿವ್ಯ ರೂಪ ದರ್ಶನವಾಗುವದು. ಈರ್ವರೂ ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರ ಅಭಯಾಪೇಕ್ಷಿಗಳಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವರು).

ನಾರಾಯಣ—ದಂಪತಿಗಳೇ ಸ್ವಯಂಭೂ ಮನ್ವಂತ ದಲ್ಲಿ ನೀವು ಸುತಪ ಪ್ರಶ್ನಿಯರೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ದಂಪತಿಗಳಾಗಿ ದ್ದಿರಿ. ಆಗ್ಗೆ ತಪಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಿ, ಮೂರ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಾನೇ ಮಗನಾಗಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದಿರಿ. ಮೊದಲನೆ ಆ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತನೆಂದೂ, ಎರಡನೇಯದಾದ ಅದಿತಿ ಕಶ್ಯಪರ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಉಪೇಂದ್ರನೆಂದೂ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ದೆನು. ಮೂರನೇ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ನಿಮಗೆ ಮಗನಾ ಹುಟ್ಟಿರುವೆ. ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ನೀವು ಭಯಪಡುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ ಯಮುನೆಯ ಆಚೆಗಿರುವ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ನಂದಗೋಪನೆಂಬ ನಿನ್ನ ಮಿತ್ರನು ಇರುವನು. ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯೂ ನನ್ನ ಮಾಯಾಶಕ್ತಿಯಾದ ದುರ್ಗೆಯನ್ನು ಇದೀಗ ಹೆರೆಯುವಳು ಶಿಶುವಾದ ನನ್ನನ್ನು, ಹೆರಿಗೆಯ ಆಯಾಸದಿಂದ ವಿಸ್ಮೃತಳಾ ಅವಳ ಬದಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಅವಳು ಹೆತ್ತ ದುರ್ಗೆಯನ್ನು ನೀ ತಂದರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಕಂಸನು ಅದನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಮೇ ಕೈತ್ತಿದಾಗ, ಅದು ಕೊಸರಿ ಹೋಗಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಅದೃಶ್ಯವಾ ವದು. ನನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಮ ಯಾವ ವಿಘ್ನವೂ ಬರುವದಿಲ್ಲ.

ವಸುದೇವ—ದೇವಾ, ನಿನ್ನ ದರ್ಶನದಿಂದ ನಾ ಕೃತಾರ್ಥರಾದೆವು. ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ವರ್ತಿಸಲು ಸಿ

ನಿರುವೆನು. ವಿಶಸ್ವಿಯಾಗುವಂತೆ ನೆರವೇರಿಸುವ ಭಾರವು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆಯೇ ಅಲ್ಲವೇ ?

ನಾರಾಯಣ— ವಸುದೇವನೆ ನೀನು ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಭಯಪಡದೆ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗು. ದುರ್ಗೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಂದಿರಿಸುವ ವರೆಗೆ,ನನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಯಾರಿಗೂ ಎಚ್ಚರವೇ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಬಂದನಂತರ ಕಂಸನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿರಿ.

ದೇವಕಿ— ದೇವಾ ಹತಭಾಗ್ಯರೂ ಕಾರಾಗೃಹ ವಾಸಿಗಳೂ ಆದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ,ಇದೇ ನಿನಗೆ ಜನನೋತ್ಸವವೇ ?

ನಾರಾಯಣ— ಅಮ್ಮಾ ಹಾಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಡ. ಸುಖ ದುಃಖಗಳ ಲೇಪವು ನನಗೆಲ್ಲಿದೆ.

ದೇವಕಿ— ಆಗಲಿ ದೇವಾ ! ಶಿಶುವಾಗಿ ಒಂದು ಅರಗಳಿಗೆಯಾದರೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಸುಯೋಗವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದೆಯಲ್ಲ ! ಇದೇ ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯವು.

ನಾರಾಯಣ— ನೀವು ಸರ್ವಥಾ ದುಃಖಿಸಕೂಡದು. ಕಂಸನ ವಧೆಯ ನಂತರ ನಿಮ್ಮ ಪುತ್ರವಾತ್ಸಲ್ಯವು ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗುವದು. ವಿಲಂಬ ಮಾಡದೆ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯುಕ್ತರಾಗಿರಿ. ನಾನು ಶಿಶುವಾಗುವೆ. (ಪರಮಾತ್ಮನು ದೇವಕಿಯ ಮುಂದೆ ಆದೇ ಹುಟ್ಟಿದ ಶಿಶುವಾಗಿ ಮಲಗುವನು, ಗರ್ಭಭಾರವು ನಿವಾರಣೆಯಾಗುವದು. ಅಪಾರ ತೇಜದಿಂದ ಬೆಳಗುವ ಆ ಶಿಶುವನ್ನು ಕಣ್ಣು ತುಂಬ ನೋಡಿ ಸಂತೋಷ ಪಡುವರು. ಮುಂದೆ ಅರಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರಾಗೃಹದ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದ ಸಪ್ಪಳವಾಗುವದು.)

ದೇವಕಿ— (ಗಾಬರಿಯಿಂದ) ಯಾರೋ ಬಂದರು.

ವಸುದೇವ— (ಬಂದು ನೋಡಿ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ) ಸಾಧ್ವೀ ಯಾರೂಬಂದಿರುವದಿಲ್ಲ.ಪರಮಾತ್ಮನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಬಾಗಿಲವು ತಾನೇ ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಕಾವಲುಗಾರರೂ ಗಾಢ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ವಿಲಂಬ ಮಾಡದೆ ಅವನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ನಾನು ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವೆ.

ದೇವಕಿ— ಆಗಲಿ! ಆಗಲಿ !! ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಎಳೆ ಮಗುವನ್ನು ಅನ್ಯರ ಉಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕುವ ಪ್ರಸಂಗವೇ ? ನಮ್ಮಂತಹ ದುರ್ದೈವಿಗಳು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟದಿರಲಿ.

ವಸುದೇವ— ದೇವೀ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೋ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಂಕಲ್ಪದಂತೆ ಸರ್ವವೂ ಜರಗಲೇ ಬೇಕಲ್ಲ !

ದೇವಕಿ—ಎಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆಂದೇ ತಿಳಿದಿರುವೆ. ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಯಮುನೆಯನ್ನು ದಾಟುವಾಗ್ಯೆ ಬಲು ಜೋಕೆ. ಇದ್ದಬಿದ್ದ ಅರಿವೆಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಿರುವೆ. ಎದಿಗೆ ಅವಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿರಿ. ಗಾಳಿಯು ಬಹಳವಾಗಿದೆ.

ವಸುದೇವ— ಸಾಧ್ವೀ ನೀನು ಏನೂ ಚಿಂತಿಸಬೇಡ. ನಿನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಬರುವೆ. (ಎಂದು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವನು) ನಾನಿನ್ನು ಹೊರಡಲೇ ?

ದೇವಕಿ— (ಧಾವಿಸಿ ನಾಲ್ಕು ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಬಂದು) ತಡೆಯಿರಿ. ಸ್ವಲ್ಪ ತಡೆಯಿರಿ. ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಮಗುವನ್ನು ಮುದ್ದಿಟ್ಟು ಆಲಂಗಿಸುವೆ.

ವಸುದೇವ— ತೆಗೆದುಕೋ. ಈ ಸಮಯವು ಇನ್ನು ಲಭಿಸಲಾರದು. (ಪುನಃ ಕೊಡುವನು. ಮತ್ತೆ ಮುದ್ದಿಟ್ಟು ಎದೆಗವಚಿಕೊಂಡು ಪುನಃ ಮುದ್ದಿಟ್ಟು ಕೊಡುವಳು) ಇನ್ನು ಹೊರಡಲೇ ?

ದೇವಕಿ— ಆಗಲಿ, ವಿಲಂಬ ಬೇಡ. (ಬಾಗಿಲು ವರೆಗೆ ಬಂದು ನೋಡಿ) ಏನು ಪರಮಾತ್ಮನ ಮಾಯೆ ಇದು ! ಯಾರಿಗೂ ಎಚ್ಚರವೇ ಇಲ್ಲ. ತೀವ್ರ ಹೋಗಿ ಬನ್ನಿರಿ. (ಕಾಣುವ ವರೆಗೆ ನಿಂತು ನೋಡುವಳು. ವಸುದೇವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ [illegible]ದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವನು).

— ೫ನೇ ಪ್ರವೇಶ —

ಗೋಕುಲದ ಮಾರ್ಗ

ವಸುದೇವ— ಗಾಳಿಯೊಂದೇ ಎಂದರೆ, ಸಣ್ಣ ಮಳೆಯೂ ಸುರುವಾಯಿತಲ್ಲ. ಮಗುವು ತೆಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ನಡುಗಬೇಕು. ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪತೇ !

ಕಂ॥ ದೇವಪುರ ಸೌಖ್ಯವನು ಬಿ-।
ಟ್ಟೀವಸುದೇವಂಗೆ ತನುಜನಾಗೆನ್ನೊಳು ಮ-।
ತ್ತಾವ ಸುಖ ಗಳಿಸಿದ್ದೆ ಶ್ರೀ-।
ದೇವನೆ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯನಾಗಲೆಂದೈದಿದೆಯೋ ?॥

ಅಥವಾ ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿಯ

ಕಂ॥ ಸುಧೆ ಬೇಸರಿಟ್ಟು ಮಾತೆಯ।
ಸುಧೆಯನ್ನೀಂಟಲ್ಕೆ ಬಂದುದಾದೊಡೆ ನಿನಗಾ॥
ಸುಧೆಯು ಬಯಲಾಯಿತಕ್ಕಟ।
ವಿಧಿವಶದಿಂ ಬಳೆಯಲಾದುದನ್ಯಾಂಗನೆಯೋಳ್ ॥

ಇಂಥದರಲ್ಲಿ ಯಮುನಾತಟಕವೂ ಒಂದು ಬಂದಾಯಿತು. ಮಳೆಗಾಲಕ್ಕೆ ಅವಳೂ ಕೊಬ್ಬಿದ್ದಾಳೆ. ಆಗುವದಾಗಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅವಳೇನೂ ವಿಘ್ನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅಮ್ಮಾ ಎಮುನೆ !

ಪದ– ರಾಗ, ಯಮುನ ಕಲ್ಯಾಣ. ತಾಳ– ದಾದರಾ.

ಕೊಡು ಮಾರ್ಗವ ನೀಗ ಯಮುನೆ ।
ನಡುರಾತ್ರಿಯೊಳೈದಿದೆನಗೆ ॥ಪ॥

ಅಸುರ ಭೀತೆಯಿಂದ ಸುತನ ।
ಅಸುವ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಕೆ ಪೋಪ ।
ಅಸಮ ದುಃಖಭಾಗಿಯಾದ ।
ವಸುದೇವನಿಗೊಲಿದು ಬೇಗ ॥ ೧ ॥

ಕಂ॥ ಎನಿತು ಕಾಠಿಣ್ಯ ಹೃದಯದ ।
ವನಿತೆಯರೆಂದಡೆಯು ಪಸುಳರಸುವಂ
ಪೊರೆವಾ ॥
ಮನವಳಿಯದೆಂಬುವಾಶ್ವಾ- ।
ಸನಮಂ ನೆರೆನಂಬಿ ಸುತನೋಡೈ
ದುವೆನೀಗ ॥

(ಪರಮಾತ್ಮನ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಎಮುನೆಯು ಇಳಿದು [illegible]ಾಗಿ—)

ಮ॥ವೃ॥ ಯದು ವಾಂಶೇಶ್ವರ ಧನ್ಯನೈ-ಹರಿ
ಪಿತಂ ನೀನಾದೆಲೈಯಾದವೋ- ।
ದಧಿ ಚಂದ್ರಂ ನಿಜ ಶೋಢಶೋತ್ಕ್ರಾಂತೆಯಿಂ
ಪರಿಪೂರ್ಣನಾದಂ ಧರಾ ।
ವಧು ತಾಂ ನರ್ತಿಸುತಿರ್ಪಳೈ ಖಳಹರಂ
ಪುಟ್ಟಿರ್ಪನೀಗೆಂದು ಮಾ- ।
ಮುದಹಾರಂ ಸುತನಾಗಿರಲ್ ಭಯವಿದೇನೈ
ಮಾರ್ಗವನ್ನೀವೆನಾಂ ॥

(ಎಂದು ಅದೃಶ್ಯಳಾಗುವಳು. ನದಿಯು ಇಳಿದು ಕಾಲು ಹೊಳೆಯಾಗುವದು. ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ವಸುದೇವನು ನಂದಗೋಪನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅದೇ ಹೆತ್ತ ದುರ್ಗೆಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶಿಶುವನ್ನಿಟ್ಟು ಆ ದುರ್ಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪುನಃ ಕಾರಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಬರುವನು. ಒಳಗೆ ಬಂದನಂತರ ಬಾಗಿಲು ಮುಂಚಿನಂತೆ ಮುಚ್ಚುವದು.

ವಸುದೇವ—ದೇವೀ, ಪರಮಾತ್ಮನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯವೂ ಸುಗಮವಾಗಿ ನೆರವೇರಿತು. ಹೆಣ್ಣುಮಗುವು ಒಳ್ಳೇ ದಷ್ಟಪುಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

ದೇವಕಿ—ಒಳಿತಾಯಿತು (ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವಳು. ದುರ್ಗೆಯು ಅಳಹತ್ತುವಳು. ಕಾವಲುಗಾರರಿಗೆ ಎಚ್ಚರ)

ಕಾವಲುಗಾರ—ಅಮ್ಮಾ ಶಿಶುವು ಜನನವಾದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆಯಲ್ಲ ?

ದೇವಕಿ—ಹೌದು ಇದೀಗ ಜನನವಾಗಿದೆ, ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸು.

ಕಾವಲುಗಾರ—(ಓಡುತ್ತ ಬಂದು) ಮಹಾಪ್ರಭೋ, ದೇವಕೀದೇವಿಯರ ಅನೇ ಗರ್ಭವು ಜನನವಾಯಿತು.

ಕಂಸ—ಹಾ ! ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಸಮಯ. ಈಗ ಜನನವಾಯಿತೇ ?

ಕಾವಲುಗಾರ—ಹೌದು ಇದೀಗ ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಹೆಣ್ಣು ಶಿಶುವಂತೆ.

ಕಂಸ—ಆಗಲಿ, ಹೆಣ್ಣಾಗಲಿ, ಗಂಡಾಗಲಿ, ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಹರಿಸಿಬಿಡುವೆ. (ಎಂದು ಅತ್ಯಂತ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕಾರಾಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಬಂದು) ಈ ಹೆಣ್ಣು ಶಿಶುವಿನಿಂದ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಹರಣವೇ? ಏನೇ ಆಗಲಿ ಸಂಹಾರಮಾಡಿಬಿಡುವೆ. (ಎಂದು ಕಾಲನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕಲ್ಲಿಗೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಲು ಎತ್ತುವನು, ಶಿಶುವು ಕೈಕೊಸರಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾರಿ, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ—

ಉ॥ ವೃ॥ ಛೀ, ಕಡು ಮೂಢ ಬೇಡ ಬಿಡು ಕೊಂದಿಹೆ
ನಾರ್ವರನೆಂದು ಸೊಕ್ಕಿ ಬಂ- ।
ದೇಕೆ ವಿಗರ್ವದಿಂದ ಕೊಲಲೆತ್ತಿದೆ, ನಿನ್ನ ಸುಗೊಳ್ವ
ವೀರನಾ ।
ಗೋಕುಲದೋಳ್ ಸಿತೇಂದು ತೆರ ವರ್ಧಿಪ ಕೊಲ್ವೆಡೆ
ಪೋಗಿ ಬೇಗ ಭೂ- ।
ಲೋಕದ ದುಃಖವನ್ನಿಯನು ನೊಂದಿಸು ನಿನ್ನರುಣಾಂ-
ಬುಜಾಲದಿಂ ॥

(ಎಂದು ಅದೃಶ್ಯಳಾಗುವಳು.)

ಕಂಸ—ಹಾಯ್ ಹಾಯ್ (ಮೂರ್ಛಾಗತನಾಗುವನು. ಕ್ಷಣಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಮೂರ್ಛೆ ತಿಳಿದೆದ್ದು) ಆಯಿತು. ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ನಾನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನವು ಗುಡ್ಡಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ಹೊತ್ತಂತೆ. ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ೬ ಶಿಶುಗಳ ಸಂಹಾರದ ಪಾಪವು ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ. ಆಗಲಿ ಉಪಾಯವೇ ಇಲ್ಲ. ದೈವೀ ಶಕ್ತಿಯ ಮುಂದೆ ನನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಟ ಶಕ್ತಿಯು ನಡೆಯಲಾರದು. (ಎಂದು ಹೋಗುವನು).

— ೬ನೇ ಪ್ರವೇಶ —

ಸ್ಥಳ— ನಂದಗೋಪನ ಮನೆ. ಪುತ್ರೋತ್ಸವವಾಯಿತೆಂದು, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಭೋಜನ ದಾನಧರ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವನು. ಗೋಕುಲವನ್ನು ಸಿಂಗರಿಸಲು ಆಜ್ಞಾಪಿಸುವನು.

ಹನ್ನೊಂದು ದಿನಗಳು ಕಳೆಯುತ್ತಿರಲು ಹನ್ನೆರಡನೇ ದಿನ ನಾಮಕರಣೋತ್ಸವವು ನಡೆಯುವದು. ತೊಟ್ಟಿಲವನ್ನು ಸಿಂಗರಿಸಿ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ತೊಟ್ಟಿಲದಲ್ಲಿ ಹಾಕುವ ಕಾರ್ಯ ಒಳ್ಳೇ ವೈಭವದಿಂದ ನಡೆಯುವದು. ಎಲ್ಲ ಗೋಪಾಂಗನೆಯರೂ ವಿವಿಧ ಶೃಂಗಾರದಿಂದ ಕೂಡಿರುವರು ನಾರದರ ಪ್ರವೇಶ.

ನಾರದ— ಶ್ರೀನಾರಾಯಣ, ಜಯ ನಾರಾಯಣ. ಜಯ ಜಯ ನಾರಾಯಣ ನಾರಾಯಣ ॥

ನಂದಗೋಪ—ಓಹೋ, ನಾರದರ ಸವಾರಿಯು ವೇಳೆ ಸಾಧಿಸಿ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ಬನ್ನಿ ನಾರದರೇ! (ಆಸನವಿತ್ತು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ನಮಸ್ಕರಿಸುವನು ಎಲ್ಲ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಆನಂದಭರಿತರಾಗಿ ಚಪ್ಪಾಳೆ ಇಕ್ಕುವರು.

ನಾರದ--ಏನು ತೊಟ್ಟಿಲ ಸಮಾರಂಭವೇ?

ನಂದಗೋಪ—ಹೌದು ನಾರದರೇ, ಗಂಡುಮಗುವು ಬಹಳೇ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ.

ಯಶೋಧೆ—ಬನ್ನಿ ನಾರದರೇ ಮಗುವನ್ನು ನೋಡಿ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿರಿ. ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ವೇಳೆಗೆ ಬಂದಿರಿ. ಮಗುವಿಗೆ ಏನು ಹೆಸರಿಡಬೇಕೆಂಬದನ್ನು ತಾವೇ ಹೇಳಿರಿ.

ನಾರದ—ಓಹೊ, ದೊಡ್ಡ ಜವಾಬದಾರಿಯನ್ನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದಿರಲ್ಲ.

ಯಶೋಧೆ— ನಿಮ್ಮಂತಹರು ವೇಳೆಗೆ ಸಿಕ್ಕದ್ದು ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯವೆ!

ನಾರದ—ಎಂದು ಜನನವಾಯಿತು?

ನಂದಗೋಪ—ಶ್ರಾವಣ ಕೃಷ್ಣಾಷ್ಟಮಿಯ ಮಧ್ಯ ರಾತ್ರಿಗೆ.

ನಾರದ—ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲವೇ ಮಗುವನ್ನು?

ಯಶೋಧೆ—ಎಂಥ ಮಾತು ನಾರದರೇ ಕರೆದುಕೊಳ್ಳಿ (ಎಂದು ನಾರದರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುವಳು. ನಾರದರು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಕ್ರೀಯಾಡಿಸಿ,)

ನಾರದ—ಅಮ್ಮಾ ಯಶೋಧೆ ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಎಣೆ ಇಲ್ಲ. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಿಶುವಲ್ಲ. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ, ಅವತರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಶ್ರಾವಣ ಕೃಷ್ಣಾಷ್ಟಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರುವದರಿಂದಲೂ, ಕೃಷ್ಣವರ್ಣನಾಗಿರುವದರಿಂದಲೂ ಇವನಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೆಂದು ನಾಮಕರಣಮಾಡಿರಿ. ಇವನಿಂದ ನಮ್ಮ ಭಾರತದ ಉದ್ಧಾರವೇ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಮಗುವನ್ನು ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯವು ನಡೆಯಲಿ.

ಯಶೋಧೆ—ಆಗಲಿ, ತಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೆಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡುವೆವು. (ಎಂದು ತೊಟ್ಟಿಲದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ—ಹರಿ, ಗೋವಿಂದ, ರಾಮು, ಅಚ್ಯುತ, ಕೃಷ್ಣ (ಎಂದು ಕೂಗಿ ಜೋಗುಳ ಹಾಡುವರು.

— ಜೋಗುಳ —

ಜೋ ಜೋ ಜೋ ಜೋ ಜೋ ಕೃಷ್ಣ, ಕೃಷ್ಣ ॥
ನಂದಗೋಪಿಯ ಕಂದ ನಂದ ಮುಕ್ಕುಂದ ॥ ೧ ॥

ಬಂತು ಬಾ ಓ ಗೆಳೆಯ

ಬಂತು ಬಾ ಓ ಗೆಳೆಯ
ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಹಿರಿಯ
ಹಬ್ಬ ದೀಪಾವಳಿಯು
ನೋಡಿ ಮರೆಯುವ ಬಾರೊ
ಇದು ಒಂದು ದಿನ ನಾವು
ಇಹ ಕಷ್ಟ ಕಾರ್ಪಣ್ಯ
ಬದಿಗೊತ್ತಿ ನಲಿಯೋಣ
ಕಂಗಳನು ತಣಿಸುತಲಿ
ಹಬ್ಬವನು ಮಾಡೋಣ
ಮನತಣಿದು ಹಾಡೋಣ ೧

ಬಾ ಗೆಳೆಯ ಇದು ದಿಟವು
ಕಂಗಳಿಗೆ ರಸದೂಟ
ಆಗಿ ಮೆರೆಯುವ ಹಬ್ಬ
ದೀಪ್ತಿ ದೀಪಾವಳಿಯ
ಆರು ಬರಿಯದ ಒಂದು
ಹೊಸಗಬ್ಬ ಬರಿಯೋಣ
ಬದುಕು ಆಗಲಿ ಸವಿಯು
ಬಯಸುತಲಿ ಭಜಿಸೋಣ
ಭಕ್ತರಿಗು ಮಿಗಿಲಾದ
ಶಕ್ತಿಯನು ಪಡೆಯೋಣ ೨

ಫತ್ತೇಪೂರ ಶಾಮುಂಣಾ
ಬೆಳವಣಿಕಿ

ಹೆಣ್ಣ ಹಳಿಯ ಬೇಡಿ

ಹೆಣ್ಣು ಹೆಣ್ಣೆಂದು ಮೂಗೇಕೆ ಮುರಿಯುವಿರಿ
ಹೆಣ್ಣಿನಿಂದಲ್ಲವೇ ನಮ್ಮೆಲ್ಲವರ ಜನನ
ಹೆಣ್ಣ ಬಾಳುವೆಯು ಕಣ್ತೆರದು ನೋಡಿದರೆ
ಉಕ್ಕಿ ಬರುವದು ಮನತುಂಬಿ ಕರುಣ

ಜನನಿ ಜನಕರ ಬಂಧ ಪತಿಸುತರ ಬಂಧ
ಜನುಮದೊಳಗವಳಿಗಿಲ್ಲ ಸ್ವಾತಂತ್ರ
ಬಂಧ ಜೀವನದಲ್ಲೆ ಅಂದಗಾಣಿಸಿದ ಹೆಣ್ಣು
ಮಾಡುವುದು, ಆಡುವುದು ಎಲ್ಲವೂ ಚೆಂದ

ಮೊಲೆ ಇತ್ತು ಹಾಲು ನೀರನು ಎರೆದು
ಬಾಲ್ಯದಲಿ ಅಕ್ಕರದ ಅಕ್ಷರವ ನೊರೆದು
ಲಾಲಿ ಪದವನು ಹಾಡಿ ಜೋಗುಳವ ತೂಗುವಾ
ನಾರಿ ಹೃದಯದಲಿಲ್ಲ ಎಳ್ಳನಿತು ಕಲ್ಲೂ

ತೊಡಗಿದಾ ಕಾರ್ಯಕೆ ಮಂಗಲವುಚೆಂದ
ಹೂವಿರುವ ಹೂದೋಟ ಚೆಂದ
ನೀಲಿಯಾಗಸಕೆ ಚೆಲುವ ಚೆಂದಿರ ಚೆಂದ
ಗಂಡು ಲೋಕಕೆ ಹೆಣ್ಣು ಚೆಂದವೂ ಚೆಂದ

ಹೆಣ್ಣು ಹೆತ್ತವರನ್ನು ಹಳಿಯಬೇಡಿ
ಹೆಣ್ಣಿಂದ ಕುಲವೆಂದು ಮರೆಯ ಬೇಡಿ
ಕಾಮ ಕಣ್ಣಿನಲವರ ನೋಡ ಬೇಡಿ
ನೊಂದೀತು ಹೆಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟೇತು ಶಾಪ.

ವರದಾಂಬಿಕಾ ಉಳಗೆರಿ

ಜೀವ.......ಸಾವು !

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ : ಉರಿಬಿಸಲು !
ಸುಯ್ಯೆಂಬ ನಿಡುಸುಯಿಲು
ಗಾಳಿಯೂ ಕಾವೇರಿ ಪ್ರಖರಜ್ವಾಲೆಯ
ಬೆಸುಗೆ ಬೀಸುತ್ತಲಿಹುದು !
ಮನೆಯ ನೆಳಲಿಗೆ ನಿಂತು
ಸೂರ್ಯನುರಿನೋಟಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಿ ತಾಕಿಸುತಿದ್ದೆ.
ಮೇಲಿನೋಣೆಯೊಳಿಂದ ಮರವಣಿಗೆ ಬಂದಂತೆ
ಡೊಳ್ಳಿನಬ್ಬರ ಕೇಳಿ ಬೆಚ್ಚಿ ಬಿದ್ದೆ.
ಯಾರ ಮೆರವಣಿಗೆಯಿದು ?
ಓ ! ಅರ್ಥವಾಯಿತು ಈಗ !
ಇಂದೆಯೇ ಮಾತಾಯಿ ದುರ್ಗವ್ವನಿಗೆ ಜಾತ್ರೆ !
ಅದಕಾಗಿ ಬಲಿಕೊಡಲು ಹೋತನೊಂದನು ಹಿಡಿದು,
ಸಿಂಗರಿಸಿ ಮೋಜಿನಲಿ ಎಳೆದೊಯ್ಯುತಿಹರದನು.
ಏನೆಂಥ ಅಟ್ಟಹಾಸ !
ಆ ಕೇಕೆ, ಆ ಕುಣಿತ, ಆ ವಾದ್ಯ,
ಪೂಜಾರಿ ತಾಳಿರುವ ಆ ರುದ್ರವೇಷ !
ನಿಷ್ಪಾಪ ಪಸುವಧೆಗೆ ಇನಿತೊಂದು ಸಂಭ್ರಮವೇ ?
ಲೋಕಮಾತೆಗೆ ತನ್ನ ಕಂದನದೆ ಬಲಿಯೆ ?
" ಮಾತಿನ ಮಾತಿಂಗೆ ನಿನ್ನ ಕೊಂದಿಹರೆಂದು
ಎಲೆಹೋತೆ, ಅಳು ಕಂಡೆಯಾ,
ವೇದವನೋದಿದವರ ಮುಂದೆ ಅಳು ಕಂಡೆಯಾ,
ಶಾಸ್ತ್ರವನೋದಿದವರ ಮುಂದೆ ಆಳು ಕಂಡೆಯಾ,
ನೀನತ್ತುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕುದು ಮಾಡುವ ಕೂಡಲ
ಸಂಗಮದೇವ !"
ಬಸವವಾಕ್ಯವ ಮನದಿ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೆ.
ಮಾನವನ ಮೌಢ್ಯಕ್ಕೆ ಮರುಕಪಡುತಿದ್ದೆ !
ಎಲ್ಲಿಂದೋ ಬಂತೊಂದು ಆಕ್ರಂದನ !
ರಣಗುಡುವ ಬಿಸಲನ್ನೆ ಜುಮ್ಮುದಟ್ಟಿಸುವಂಥ
ಸಾವು-ನೋವಿನ ಘೋರ ಕರುಣಕ್ರಂದನ !
" ಏನಾಯ್ತು ? ಏನಾಯ್ತು ?"

ಬೆಚ್ಚಿ ಕೇಳಿದೆ ಒಡನೆ.
ಯಾವನೋ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ ! ಹಾವು ಕಚ್ಚಿತ್ತಂತೆ !
ತೀರಿತಿನ್ನವನಿಗೀ ಬಾಳಸಂತೆಯ ಚಿಂತೆ !
ಭಾರವಾಯಿತು ಹೃದಯ.
ನಿಡುಸುಯ್ದು ನಭದತ್ತ ತೂರಿದೆನು ದೃಷ್ಟಿ !
ಎನಿತು ವಿಚಿತ್ರವು ಸೃಷ್ಟಿ !
ನೀಲಗಗನದಲೊಂದು ಗರುಡಪಕ್ಷಿಯದೇಕೆ
ಸುತ್ತು ಹಾಕುತಲಿಹುದು ?
ಯಾವ ಬೇತೋ ಅರಿದು
....
ಏನಿದು ?.... ಏನಿದು ?
ಗರುಡ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕೆಳಗೆ !
....
ಓ, ಮತ್ತೆ ಹಾರುತಿದೆ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ !
ಕಾಲಿನೊಳಗೇನಿಹುದು ?
ಓ ಹಾವು !
ಅದರ ಪಂಜರದಡಿಗೆ ಸಿಕ್ಕು ನರಳಿದೆ ಹಾವು !
ಇನ್ನೇನು, ದೂರಿಲ್ಲ ಸಾವು !
ನರಳು, ನರಳೆಲೆ ಸರ್ಪ, ನಿನಗದೇ ಯೋಗ್ಯ ಶಿಕ್ಷೆ
ಅಬ್ಬ ! ಎಂಥ ಜಂಭವು ಈ ಕೆಟ್ಟ ಹಕ್ಕಿಗೆ !
ತಾನೆಯೇ ಗಗನಕ್ಕೆ ಸಾಮ್ರಾಟನಾದಂತೆ
ಕಣ್ಣಿಗೆಟುಕದ ದೂರದಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುತಿದೆ.
ಬೇಡ, ಬೇಡೆಲೆ ಗರುಡ,
ಇದುವೆನಿತು ಚೆನ್ನಿಲ್ಲ !
ಓ ಮಾಯವಾಯಿತು ಹಕ್ಕಿ !
ತಿರುಗಿ ಬಂದೆನು ಒಳಗೆ.
ಬರುತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಗೋಡೆಯಲಿ ಎದುರಾಯ್ತು
ಚಿತ್ರಪಟವೊಂದು :
ಗರುಡವಾಹನನಾಗಿ ವಿಷ್ಣು ಸಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಎಡಗಡೆಗೆ ಶ್ರೀದೇವಿ, ಬಲಗಡೆಗೆ ಭೂದೇವಿ!
ನೋಡು ನೋಡಲೆ ಹಕ್ಕಿ ವೈನತೇಯ,
ನಿನ್ನನೂ ದಮನಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲಿಹುದು!
ನಾವೆಲ್ಲ ಆ ಬಲದ ಕೈಯ್ಯದಾಳಿಗಳು.
ಅ ಸೂತ್ರಧಾರನದೆ ಈ ಎಲ್ಲ ಚೆಲ್ಲಾಟ,
ಅದಕಾಗೆ ಈ ಎಲ್ಲ ಏಳುಬೀಳುಗಳು!
ಹೀಗೆಯೇ ಈ ಬಾಳು!
ಜೀವದಿಂದಲೆ ಬೇರೆ ಜೀವವನು ಹಿಂಡುತ್ತ
ಸಾವಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿಹುದು ತನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ!
ಅಂತೆಯೇ ಜಗಕೊಂದು ದಿನ ಸಾವು ಸಾಯುಜ್ಯ!

ಗಿರಡ್ಡಿ ಗೋವಿಂದರಾಜ
ಅಬ್ಬಿಗೇರಿ

ಓ ವಿಷಪೂರಿತ ಮಾರುತನೇ

ಓ ವಿಷಪೂರಿತ ಮಾರುತನೇ
ನೀನೇಕೆ ಬರುತಿಹೆ ಪಡವಲಿಲೀ
ಕರಾಳ-ಕಳಿಂಗ-ವಿಷಪೂರಿತನೇ
ಏತಕೆ ತರುತಿಹೆ ವಿಷಮವಿಧೀ ॥
ಈ ದುರ್ಗಂಧದ ಸ್ವಾರ್ಥದ ಚಿಂತೆಯಲೀ
ನೀನೋಡುತಲಿಹೆ ಮುಂದರಿಯದಲೆ,
ಶ್ಯಾಮಲ ಶೋಭಿತ ಕಂಪಿತ ದೇಶದಿ
ಕಾರವ ರಂಗನ ಮೂಡುತಿಹೇ ॥
ಅಟಂಬಾಂಬಿನ ಬಾಣವ ಪಿಡಿದೂ
ಪೋಗುತಲಿರುವನು ವಿಜ್ಞಾನಿ,
ನೂತನ ನಾಗರಿಕನು ಎಂದರಿವನು
ಮೂಢ ಮಹೋನ್ನತ ಅಜ್ಞಾನೀ ॥
ವಿಶ್ವದೊಳೊಲ್ಲೆಡೆ ರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆಯೆ
ಸತ್ಯ ಅಹಿಂಸೆಯ ಶಬ್ದಗಳೇ
ಮಿಥ್ಯವಿದಲ್ಲವು ಅರಿಯಿರಿ ಮನುಜರ
ನಶ್ವರವೆಲ್ಲವು ಅರೆಘಳಿಗೆ ॥

ಕೃ. ನಾರಾಯಣರಾವ್
ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರ

ಅಕ್ಕನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ

ನನ್ನ ಚಿಕ್ಕ ಸೋದರ ಸೋದರಿಯರೆ! ಹದಿನಾರು ವರುಷದೊಳಗಿನ ನೀವುಗಳೆಲ್ಲ, ಅಕ್ಕನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ' ಗೆ ಓಲೆಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬಹುದು; ಮತ್ತು ನೀವೇ ಬರೆದ ಸಣ್ಣ ಕತೆ, ಕವನ, ಆಟ ನೋಟ ಇವುಗಳನ್ನೂ ನಾವು ಆದರದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ನೀವೇ ತೆಗೆದ ಅಂದವಾದ ಚಿತ್ರವಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನೂ ಮುದ್ರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ನೋಡಿ, ಮೊದಲು ನೀವು ಎರಡಾಣೆ ಕೊಟ್ಟು ' ಅಕ್ಕನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ'ಗೆ ಮೆಂಬರ ಆಗಿಬಿಡಿ; ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಎರಡಾಣೆಯ ಅಂಚೆಯ ತಿಕೀಟು ಇಟ್ಟು, ಕೆಳಗೆ ಇದ್ದ ಮಾದರಿಯ ಫಾರ್ಮಿನಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರು ವಿಳಾಸಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬರೆದು, ಪಾಕೀಟಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ, ಕಳಿಸಿಬಿಡಿ. ' ಅಕ್ಕನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ'ಗೆ ಈಗಲೇ ಎಷ್ಟೋ ತಮ್ಮ ತಂಗಿಯರು ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವರು. ಈ ಸಾರಿ ಸಹ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ಭಾವಚಿತ್ರದ (ಬ್ಲಾಕ) ಕಳಿಸಿದರೆ,ಅದನ್ನೂ ಅವರ ಪರಿಚಯವನ್ನೂ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಚ್ಚುಹಾಕಿಸುತ್ತೇವೆ. ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನೂ ಪೂರೈಸಬಹುದು.

ಅಕ್ಕನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ

ವೀರಮಾತಾ ಕಾರ್ಯಾಲಯ,

ವನಿತಾಸೇವಾ ಸಮಾಜ ಧಾರವಾಡ.

ಧಾರವಾಡ.

ಪ್ರವೇಶಪತ್ರದ ಮಾದರಿ.

ಸದಸ್ಯನ/ಳ ಪೂರ್ಣ ಹೆಸರು ....

ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಓದುತ್ತಿರುವ ತರಗತಿ..

ಅಲ್ಪ ಪರಿಚಯ..

ಪೂರ್ಣ ವಿಳಾಸ..

....(ಮನೆ ನಂಬರ ಸಹಿತ)....................

೨ ಆಣೆ ಸದಸ್ಯತ್ವದ ಫೀಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅಕ್ಕನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಇಂದಿನಿಂದ ನಾನು ಸದಸ್ಯನಾ/ಳಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ತಾರೀಖು ಸಹಿ

ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಹಾಯಸ್ಕೂಲದ ಅಮೋಘವಾದ ವಿಜಯ

ಲೇಖಕರು : " ಚಾಚಾ "
C/o R. S. Salimath.

ಇಂದಿಗೆ ೮-೧೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲಿಯಲು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಿದ್ದರೆ ಹಾಯ ಸ್ಕೂಲವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡ ಶಿಕ್ಷಣ ಸೇವಾ ಸಮಿತಿ ಮತ್ತು ರಾಸ್ತಾ ಪೇಠ ಎಜ್ಯುಕೇಶನ್ ಸೋಸಾಯಿಟಿ ಮುಂತಾದವರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಒಂದು ಹಾಯಸ್ಕೂಲವನ್ನು ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.

ಮೊದಮೊದಲು ಹಾಯಸ್ಕೂಲದಲ್ಲಿ ಕೆಲ ಶಿಕ್ಷಕರು ಪಾರ್ಟಟಾಯಿಮ್ ಮಾಡಿ ಕೇವಲ ಸ್ವಲ್ಪ ಪಗಾರದ ಮೇಲೆ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗೆ ತಮ್ಮ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಈಗ ಎರಡು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಗುರುಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಹಾಯಸ್ಕೂಲಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಸೇವೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟರು. ಮತ್ತು ಅಂದಿನಿಂದ ಹಾಯಸ್ಕೂಲವೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಬಂದಿತು. ೩-೪ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಹಾಯಸ್ಕೂಲದ ವತಿಯಿಂದ S. S. C. ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕುಳಿತು ತೇರ್ಗಡೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಆದರೆ ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಇನ್ನೂ ಹೊಗಳುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಶಾಲೆ, ಶಾಲೆಗೆ ಹೆಸರಾಗಿತ್ತು.

ಆದರೆ ಹೋದವರ್ಷದ S. S. C. ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಫಲಿತಾಂಶ ನೋಡಿದರೆ, ಕನ್ನಡಿಗರೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲ, ಮರಾಠಿಯ ಜನರಿಂದಲೂ ಅವಾಚ್ಯ ಶಬ್ದಗಳು ಬಂದವು. ಅಲ್ಲದೇ ಕನ್ನಡ ಹಾಯಸ್ಕೂಲ ನಡೆಸದಾಗದಿದ್ದರೆ ಕಿತ್ತು ಬಿಡಿರಿ, ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೂ ಆಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತುವ ಮುಖ ಯಾರಿಗೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹಾಯಸ್ಕೂಲ ನಡೆಯುವದೂ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ

ಈ ವರ್ಷ S. S. C. ಗೆ ಬಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಹೋದ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪರಿಣಾಮ ಕಂಡಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಶಾಲೆಗೆ ಅಪಮಾನವಾಗಿರುವದನ್ನು ಕಿವಿಯಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಗಿ ಈ ವರ್ಷ ನಾವು ಆದ ಅಪಮಾನದ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾ ಎಂದು ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಒಕ್ಕಟ್ಟಾಗಿ ನುಡಿದರು. ಅಲ್ಲದೇ ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದ ಶಿಕ್ಷಕರೂ ಅತಿ ಹುಮ್ಮಸಿನಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಹಗಲಿರಳು ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಾಗಿ ದುಡಿದರು. ಅವರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ಸಲದ S. S. C. ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ನೋಡಬೆಕು. ಅದರಲ್ಲಿಯಂತೂ ಮೊದಲಿನ ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀಯುತ ಕುಂದಣಗಾರರು ಬಹು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಈ ವರ್ಷ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ಗುರುಗಳೂ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಕ್ಕಿಂತ ಮೀರಿ ಹೆಚ್ಚು ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದರೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪುಣೆಯ ಕನ್ನಡ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡಿಗರು ಅವರಿಗೆ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಲೇಬೇಕು. ಆ ಶಿಕ್ಷಕರ ವೃಂದವು ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಇದೆ.

೧.	ಶ್ರೀ. ಡಿ. ಪಿ. ಅತ್ರೆ	ಮುಖ್ಯಾಧ್ಯಾಪಕರು
೨.	,, ಆರ್. ಎಸ್. ಖಳದಕರ	ಉಪ ,,
೩.	,, ಕುಂದಣಗಾರ	(ಗುರುಗಳು ಮ್ಯಾಥ್ಸ, ಸಾ. ಮತ್ತು ಫಿಜಿಕ್ಸ ಕೆಮಿಸ್ಟ್ರಿ)
೪.	,, ಮುಧೋಳಕರ	ಹಿಂದಿ ಶಿಕ್ಷಕರು
೫.	,, ಘೋರ್ಪಡೆ	ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸೊ. ಸ್ಟಡೀಜ,
೬.	ಶ್ರೀಮತಿ ಮುಂಗೇಕರ	ಇಂಗ್ಲೀಷ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ

ಇನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಹಗಲಿರಳು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ, ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದರು. ಈ ವರ್ಷ ಶಾಲೆಯಿಂದ ೧೫ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕುಳಿತು ಅದರಲ್ಲಿ ೧೦ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಯಶಸ್ಸ ಪಡೆದರು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಕುಮಾರಿ ಸುಭದ್ರಾ ರಾವ ೮೦೦ ಗುಣಗಳ ಪೈಕಿ ೫೧೨ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಶಾಲೆಗೆ ೧ನೇ ನಂಬರನ್ನು ಪಡೆದಳು. ಅವಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಪಾಸಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಹಾಯಸ್ಕೂಲಿನಿಂದ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾದ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದರು. ಇಂದಿನ S. S. C. ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪರಿಣಾಮ ಹೋದ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲೆಂದು ಹೊಗಳುವಂತಹದ್ದಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಹಾಯಸ್ಕೂಲದ ಮಾತೇ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಇಂದಿನ ಸುಖವೇ ಮುಂದೆಯೂ ತಪ್ಪದೇ ಬರಲೆಂದು ನಾವೆಲ್ಲ ಪುಣೆಯ ಕನ್ನಡಿಗರು ಹಾರೈಸೋಣ.

– ಜೈ ಹಿಂದ –

ಕಾಬೂಲಿವಾಲಾ [ಕತೆ]

ಮೂಲ ಲೇಖಕರು:— ಡಾ. ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಕೂರ.
ಅನುವಾದಕರು— ಎಮ್. ಆರ್. ಗುರವ.

ನನ್ನ ಐದು ವರುಷದ ಮುನ್ನಿಯು ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಯಾದರೂ ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ದಿನ ಮುಂಜಾನೆ ನಾನು ನನ್ನ ಉಪನ್ಯಾಸದ ಹದಿನೇಳನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದವನ್ನು ಬರೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದೆನು. ಇದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಿಯು ಬಂದು ಹೇಳಿದಳು—"ಬಾಪೂಜಿ ಸುಬೋಧ (ನೌಕರ)ನು ಕಾಗೆಗೆ ಕಾಕ ಅನ್ನುತ್ತಾನೆ". ಅವನಿಗೇನು ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ನೌಕರನು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ—"ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಆನೆಗಳು ತಮ್ಮ ಸೊಂಡಿಲುಗಳಿಂದ ನೀರನ್ನು ಸುರುವವು." ಅವನು ಇಂಥಾ ಸುಳ್ಳು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬಡಬಡಿಸುವನು.

ನಗುತ್ತ ನಾನು ಹೇಳಿದೆನು—" ಮುನ್ನೀ, ನೀನು ಆತನ ಸಂಗಡ ಆಡು. ನನಗೆ ಈಗ ಕೆಲಸವಿದೆ. ಸುಳ್ಳೇ ತ್ರಾಸು ಕೊಡಬೇಡ.

ನನ್ನ ಮನೆಯು ದಾರಿಯ ದಂಡೆಗಿತ್ತು. ಮುನ್ನಿಯು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಓಡುತ್ತ ಪಡಸಾಲೆಗೆ ಹೋದಳು. "ಓ ಕಾಬೂಲಿ, ಓ ಕಾಬೂಲಿ" ಅನ್ನುತ್ತ ಕೂಗಿದಳು.

ಹೊಲಸು, ಢಿಲಾದ, ದಪ್ಪವಾದ ಅರಿವೆಯ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿ, ರೂಮಾಲು ಧರಿಸಿ, ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಮಿಠಾಯಿಯ ಜೋಳಿಗೆ ಹಾಕಿದ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ೩-೪ ದ್ರಾಕ್ಷಿಯ ಡಬ್ಬಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದ, ಎತ್ತರವಾದ ಆಳು, ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಕಾಬೂಲಿಯು ದಾರಿಯಿಂದ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು.

ಮುನ್ನಿಯ ಒದರುವಿಕೆಯಿಂದ ನಗುಮುಖದ ಕಾಬೂಲಿಯು ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡಿದನು. ಆದರಂತೆಯೇ ಮುನ್ನಿಯ ಭಾವನೆಯು ಬದಲಾಯಿಸಿತು. ಆ ಕಾಬೂಲಿಯು ತಲೆಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬರುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಒಳಗ ಓಡಿದಳು. ತಾಯಿಯು ಆಕೆಯನ್ನು ಅಂಜಿಸಿದ್ದಳು. "ನೀನು ಹೊರಗೆ ಹೋದರೆ ಆತನು ನಿನ್ನನ್ನು ತನ್ನ ಜೋಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ" ನಾನು ಮುನ್ನಿಯ ವಿನಾಕಾರಣ ಭಯವನ್ನು ದೂರಮಾಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಕಾಬೂಲಿಯನ್ನು ಒಳಕ್ಕೆ ಕರೆದೆನು. ಅವನು ಒಳಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಜೋಳಿಗೆಯಲ್ಲಿಯ ಕಿಶಮಿಶ, ಬದಾಮುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಮುನ್ನಿಗೆ ಕೊಡಲು ಬಂದನು. ಆದರೆ ಅವಳು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ತಯಾರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಸಂದೇಹವು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಅವಳು ನನಗೆ ತಕ್ಕೆಬಿದ್ದಳು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಆ ಪರದೇಶಿಯ ಮೊದಲ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು.

ಒಂದು ದಿನ ನಾನು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದೆನು. ಬಾಗಿಲದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಿಯು ಆನಂದದಿಂದ ಕಾಬೂಲಿಯ ಸಂಗಡ ಆಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆತನು ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯವನು. ಅವಳು ಆತನಿಂದ ಬದಾಮು, ಕಿಶಮಿಶಗಳನ್ನು ಇಸಿದುಕೊಂಡು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಾನು ಕಾಬೂಲಿಗೆ ಅಂದೆನು—"ಅವಳಿಗೆ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಏಕೆ ಕೊಟ್ಟೆ? ಈಗ ಕೊಡಬೇಡ." ಕಿಸೆಯಿಂದ ಎಂಟಾಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆನು. ಅವನು ಯಾವ ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲದೆ ಆ ಎಂಟಾಣೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಕಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡನು. ಕೆಲಸದಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದೆನು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಎಂಟಾಣೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಗದ್ದಲವೇ ಎದ್ದಿದೆ. ಅವಳ ತಾಯಿಯು ಅವಳನ್ನು ಜಬರಿಸಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು—"ನೀನು ಅವನಿಂದ ಎಂಟಾಣೆಯನ್ನು ಏಕೆ ಇಸಿದುಕೊಂಡಿ? ಮುನ್ನಿಯು ಅಳುತ್ತ—"ನಾನು ಬೇಡಿಲ್ಲ, ಆತನೇ ಕೊಟ್ಟನು" ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು.

ನಾನು ಮುನ್ನಿಯನ್ನು ಈ ವಿಪತ್ತಿನೊಳಗಿಂದ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಬಂದೆನು. ಇದರಲ್ಲಿ ಏನು ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. ಅವನು ದಿನಾಲು ಬಂದೇ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಬದಾಮು, ಕಿಶಮಿಶ ಕೊಟ್ಟು ಮುನ್ನಿಯ ಕೋಮಲ ಹೃದಯವನ್ನು ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಕಾಬೂಲಿಯ ಹೆಸರು ರಹಮತಖಾನ ಎಂದಿತ್ತು. ರಹಮತ ಮತ್ತು ಮುನ್ನಿಯ ವಯಸ್ಸಿನ ಅಂತರ ಆಕಾಶ—ಪಾತಾಳದಷ್ಟಿತ್ತು. ಈ ಇಬ್ಬರೂ ಮಿತ್ರರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳು ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದವು. ರಹಮತನು ಮುನ್ನಿಗೆ "ನೀನು, ಅತ್ತೆಮನೆಗೆ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲವೇ ? ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಮುನ್ನಿಗೆ ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಯೆಂದು ಏತಕ್ಕೆ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವಳು ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ತಿರುಗಿ ಕೇಳೇಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು.—"ನೀನು ಹೋಗುವದಿಲ್ಲವೇ ?

ರಹಮತನು ಕಲ್ಪಿಸಿ—ನಾನು ಅತ್ತೆಯನ್ನು ಹೊಡೆ

ಯುವೆ ! ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅತ್ತೆ ಎಂಬ ಅಪರಿಚಿತ ನಾವುದ ಜೀವದ ದ್ಸುರ್ಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ನಕ್ಕುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಖೆ,-ಖೆ,-ಖೆ,-ಖೆ, ಪ್ರತಿವರುಷ ಮಾಘ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ತನ್ನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು. ಈ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಆತನು ಉದ್ದರಿ ವಸೂಲ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಒಂದು ಸಲ ಮುನ್ನಿಗೆ ಭೆಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟೇ ಮುಂದೆ ಸಾಗುವನು.

ನನಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆಯ ಅಭಿರುಚಿ ಇತ್ತು. ನನ್ನ ಒಂದು ಹೊಸ ಪುಸ್ತಕವು ಪ್ರಿಂಟಾಗುತ್ತಲಿತ್ತು. ತಯಾರಾದ ಅದರ ಒಂದು ಪ್ರತಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದೆನು. ಇದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ದಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಗದ್ದಲ ಕೇಳಿಸಿತು. ನಾನು ಒಳಗಿನಿಂದ ಎದ್ದು ಬಂದು ನೋಡಿದೆ. ಇಬ್ಬರು ಸಿಪಾಯಿಗಳು ರಹಮತನನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಬೇಡಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಿಂದೆ ಜನರು ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಅವರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಲು, ತಿಳಿದು ಬಂತು.

ಒಬ್ಬ ಪಟ್ಟೆವಾಲಾನ: ರಹಮತನಿಂದ ಒಂದು ಚಾದರವನ್ನು ಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಅದರ ಕೆಲವು ಬೆಲೆಯು ಆತನ ಮೇಲೆ ಬಾಕೀ. ಕೇಳಲು ಹೋದಾಗ ಆತನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಕೇಳಿ, ಕೇಳಿ, ಸಿಟ್ಟು ಬಂತು. ಕೊನೆಗೆ ರಹಮತನು ಚಾಕುನನಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಹೊಡೆದನು. ಇದರ ಸಲುವಾಗಿ ರಹಮತನಿಗೆ ೭ ವರುಷದ ಶಿಕ್ಷೆ ಆಯಿತು.

(ಮುಂದುವರೆಯುವದು.)

ಚೆಲುವೇ ಗುರಿಯ ನೆಲವು

ಬೆಳಗಿನ ಸುಂದರ ಚೆಂದದ ಸೊಬಗು ।
ಬಾಳಿಗೆ ನೀಡಿತು ಅಂದದ ಮೆರಗು ॥
ಸೂರ್ಯನ ಹೊಂಗಿರಣಂಗಳು ಮೂಡಿ ।
ಸರ್ವದುಃಖವನು ದೂರಕೆ ದೂಡಿ ॥
ಗಾಳಿಯ ಜೋಗುಳ ಹಾಡನು ಕೇಳಿ ।
ಗೋಳಿನ ಬಾಳದು ಮರೆಯಿತು ನೋಡಿ ॥
ಹಕ್ಕಿಯ ಚಿಲಿಪಿಲಿ ಸಪ್ಪಳ ನೆಕ್ಕಿ ।
ಪಕ್ಕವ ಪಡೆಯಿತು ಆಶೆಯ ಪಕ್ಕಿ ॥
ಪೂಗಳು ಪರಿಮಳ ಬೀರುವ ಮುನ್ನ ।
ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಅಲರರಳಿತು ಎನ್ನ ॥
ಅಂದದಿ ಹರಿಯುವ ನದಿಯನು ನೋಡಿ ।
ಸುಂದರ ದಾರಿಯ ಮನವದು ತೋಡಿ ॥
ಕೊಳದಲಿ ಕುಲುಕುಲು ನಗುವತಾ ಕಮಲ ।
ಬಾಳಿಗೆ ಧೈರ್ಯದ ಬೆಂಬಲ ವಿಮಲ ॥
ಸುಖವನು ನೀಡುವ ಪಿಕಗಳ ಚೆಲುವು ।
ಶುಕಗಳ ಪುಕಿಲನು ನುಡಿಸಿತು ಮನವು ॥

ಬೆಳಗಿನ ಸುಂದರ
ಚೆಂದದ ಸೊಬಗು ।
ಬಾಳಿಗೆ ನೀಡಿತು ।
ಅಂದದ ಮೆರಗು ॥

ಜನ ಸೇವೆಯ ಪ್ರತಿಫಲ
(ಚಿಕ್ಕ ಕಥೆ)

ಲೇ— ವ್ಹಿ. ಆರ್. ಅಡಿಕಿ.

ರಂಗಣ್ಣ ಬಡವ ಆದರೆ ಒಳ್ಳೆಯವ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಕಾದವ. ಅವನ ಗುಣವನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಬಡತನವು ಇವನನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾರಾದರೂ ರಂಗಣ್ಣನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ರಂಗಣ್ಣನು ಉಪವಾಸವೇ ಇರಲಿ, ಏನೇ ಇರಲಿ " ಆ ಹಣವು ನನಗೆ ಬೇಡ. ನಾನು ನನ್ನ ದುಡಿತದಿಂದ ಬಂದದ್ದರಲ್ಲಿಯೇ ಉಣ್ಣುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ನಿರ್ಧಯನಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು.ರಂಗಣ್ಣ ಪರರ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಯಾರಾದರೂ ರಂಗಣ್ಣನ ಮನೆಗೆ ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಬಂದರೆ ಇದ್ದದ್ದರಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಿಕ್ಷುಕರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ರಂಗಣ್ಣನು 'ದೇಶಸೇವೆಯೇ ಈಶ ಸೇವೆ' ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ನಡೆದಿದ್ದನು. ರಂಗಣ್ಣನು ತನಗೆ ಒಂದು ಸಲವಾದರೂ ಜಯ ದೊರೆಯಬಹುದು ಎಂದು ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದನು.

ಹೀಗೆಯೇ ಕಾಲಮಾನವು ಉರುಳುತ್ತಿತ್ತು. ರಂಗಣ್ಣನು ಅತಿ ಸಣ್ಣಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಕಣ್ಣುಗಳು ಒಳಸೇರಿವೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಆ ಊರಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಬರಗಾಲ ಬಿದ್ದಿತು. ಮಳೆಯ ಒಂದು ಹನಿ ಕೂಡ ಉದುರಲಿಲ್ಲ. ಬೆಳೆಯು ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಹಸು ಕರುಗಳು ನೀರು ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅಲೆದು ಅಲೆದು ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟವು. ಕೆಲವು ಜನರೂ ನೀರಿಗಾಗಿಯೇ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟರ.. ಆದರೆ ರಂಗಣ್ಣ ಉಳಿದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ದೇವರ ಪ್ರೀತಿ ಅವನ ಮೇಲೆ ಇದ್ದಿರಬಹುದು. ಈ ಬರಗಾಲದ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ರಂಗಣ್ಣನ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ಉದುರಿದವು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ರಂಗಣ್ಣನು ದೇವರನ್ನು ಜರಿಯುಲಿಲ್ಲ. ಈ ಬರಗಾಲದಿಂದ ಜನರನ್ನು ಪಾರುಮಾಡುವದು ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸ ತೊಡಗಿದ. ಅದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕೂಡಲೆ ಆವನಿಗೆ ಏನೋ ಯೋಚನೆ ಹೊಳೆಯಿತು. ಕೂಡಲೆ ನಗೆ ಮುಖದಿಂದ ಬೇಗ ಬೇಗನೆ ಅಡವಿ ಬೆಟ್ಟಗಳ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದ. ಆದರೆ ಅವದ ಹೆಂಡತಿ ಹೋಗ ಬೇಡವೆಂದರೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. " ನಾನು ಜನರಿಗೆ ಸುಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು ಹೊರಟಿದ್ದೇನೆ." ಎಂದು ಕೊನೆಗೆ ಅಂದನು. ಅತಿದೂರ ನಡೆದು ಬಂದು ದೊಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಸೇರಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುಡಿ ಕಾಣಿಸಿತು. ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದನು. ಅದು ಕಾಲಿಕಾದೇವಿಯ ಗುಡಿ. ಅದು ಪುರಾತನದಿಂದಲೂ ಬಂದ ಗುಡಿ. ರಂಗಣ್ಣ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಂಡದಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಬಂದು, ದೇವಿಯ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ತೊಳೆದು ಕೆಲವು ಹೂಗಳನ್ನು ತಂದು ದೇವಿಗೆ ಏರಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ದೇವಿಯನ್ನು ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದನು. ಹಾಗೆಯೇ ದೇವಿಯನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತ ಪರಿವೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕುಳಿತನು. ಹೀಗೆಯೇ ಎಷ್ಟೋ ದಿನಗಳು ಕಳೆದವು. ರಂಗಣ್ಣನು ಸ್ಥಳ ಬಿಟ್ಟು ಕದಲಲಿಲ್ಲ. ರಂಗಣ್ಣನ ದೇಹ ಕ್ಷೀಣವಾಗುತ್ತ ನಡೆಯಿತು. ಕೂಡಲೆ ಗುಡುಗು, ಮಿಂಚುಗಳಿಂದ ಮಳೆ ಸುರಿಯಿತು. ಮಳೆ ಇಲ್ಲದೆ ಭೂಮಿಯು ಸೀಳಿತ್ತು. ಕೂಡಲೆ ಮಳೆಯಿಂದ ಭೂದೇವಿಯು ಕಂಗೊಳಿಸತೊಡಗಿದಳು. ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಆನಂದಿತರಾದರು. ಮಳೆಯು ಸಾಕಷ್ಟು ಆಯಿತು. ರಂಗಣ್ಣನು ಇನ್ನೂ ಎದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೂಡಲೆ ದೇವಿಯು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಳಾದಳು. ರಂಗಣ್ಣನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿದಳು. ರಂಗಣ್ಣನು ಆನಂದಿತನಾಗಿ ದೇವಿಯನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಹೊಗಳಿ ಹಾಡಿದನು. ದೇವಿಯು " ಹೊರಗೆ ನೋಡು ರಂಗಣ್ಣ"

ಎಂದು ಅಂದಳು. ಕೂಡಲೆ ರಂಗಣ್ಣನು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಲು ತಾನು ನೋಡಿದಾಗ ಹೇಗಿತ್ತೋ ಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಭೂದೇವಿಯು ಹಸಿರು ಸೀರೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಸುಖದಿಂದ ಉಣ್ಣುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದು ಸಂಕಟದಿಂದ ಆಯಾಸಪಟ್ಟು ಮರಣಹೊಂದಿದ ಜನರು ಇಂದು ಎದ್ದು ಕುಣಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ನೋಡಿ ರಂಗಣ್ಣನು ದೇವಿಯ ಕಾಲಿಗೆ ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಕೂಡಲೆ ಏನೋ ದೊಡ್ಡ ಸಪ್ಪಳವಾಗತೊಡಗಿತು. ಹೊರಗೆ ನೋಡಲು ಪುಷ್ಪಕವಿಮಾನವು ಬಂದಿತ್ತು. ರಂಗಣ್ಣನು ಕುಳಿತು ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ನೋಡಿದಿರಾ ಬಾಲಕರೆ, ದೇವರು ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಒಮ್ಮಿಲ್ಲೊಮ್ಮೆ ಸುಖವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೇಕೊಡುವನು.

ಮನಗಟ್ಟಿಯಾದೊಡೆ ಮಾಧವನ ಗುಡಿ

ಬರೆದವರು— **ಭೀಮಕ್ಕಾ ದೇಶಪಾಂಡೆ**, ನವಿಲಗುಂದ.

ನಾನು "ಲೂಸಿ"ಯು ಚಿಕ್ಕಂದಿನ ಗೆಳತಿಯರು, ಲೂಸಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅಜ್ಜವ್ವನಿಂದ ಇದ್ದ ಸ್ಥಳಿಕ ಊರು, ಹೊನಗರ. ಆಕೆಯು ಎರಡು ವರುಷದವಳಿರುವಾಗ, ಅವಳ ತಾಯಿಯು ತೀರಿಹೋಗಿದ್ದಳು. ಅವಳ ತಂದೆಯು ಮತ್ತೊಂದು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ತಾಯಿಯೊಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು. ಅವಳಾದರೂ ಲೂಸಿಯನ್ನು ಮಗಳೆಂದೇ ಮಮತೆಯಿಂದ ಸಲುಹುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕೆಲವು ವರುಷ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ, ಅವಳ ತಾಯಿಯು ಅವಳಿಜವಳಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆತ್ತಳು. ಲೂಸಿಯು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ತನಗೆ ತಂಗಿಯರು ಹುಟ್ಟಿರುವರು ಎಂದು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಹೇಳತೊಡಗಿದಳು. ಆದರೆ ಅವಳ ತಾಯಿಯ ಪ್ರೇಮಾದರಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಬರಬರುತ್ತ ಕಠಿಣ ಶಿಕ್ಷೆ ಬರತೊಡಗಿತು. ಲೂಸಿಯು ಪ್ರತಿದಿನವು ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕಹತ್ತಿದಳು ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಯು ಮುಗಿಯಿತು. ತಂದೆಯು ಮದುವೆಮಾಡಬೇಕೆಂದು ವರ ಹುಡುಕಹತ್ತಿದರು. ಲೂಸಿಗೆ ಆಗಾಗ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬರುವ ರೂಢಿ ಇತ್ತು. ಹಾಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಲೂಸಿಯೂ ನಾನು ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹರಟೆಹೊಡೆಯುವಾಗ, ಲೂಸಿಯೂ ನಾನೇನು ಮುಂದೆ ಸಾಲೆ ಕಲಿಯುವದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಈ ತಾಯಿಯ ಕಾಟದಿಂದ ಪಾರಾಗುವೆ,ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಮುಂದೆ ಕೆಲ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಮದುವೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಆದರೆ ವಿಧಿಸಂಕಲ್ಪ! ಅವಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ವೇದನೆಗೊಳಪಡಿಸಿತು. ಯಾಕಂದರೆ ನೌಕರಿ ಇಲ್ಲದ ಮಲತಾಯಿಯ ತಮ್ಮನಿಗೆ, ಮತ್ತು ನನಗೆ ಈ ಮನೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮಿಡುಕಿದಳು. ಆ ದಿನ, ಲೂಸಿಯು ಹೇಳಿದ ಹಾರೈಕೆಯು ಗಾಳಿಗೋಪುರವು ಕುಸಿದು ಬಿತ್ತೆಂದು ಬಹಳೇ ಅತ್ತಳು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಕೇಳುವವರಾರು? ಮುಂದೆ ಎಂಟು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳ ಮದುವೆಯೂ ಆಯಿತು. ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಲೂಸಿಯು ದಿನಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಬಂದು ತನ್ನ ಕಷ್ಟ ಹೇಳಿ ಕಣ್ಣೀರು ತೆಗೆಯದ ದಿನವಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಒಂದು ದಿನ ಲೂಸಿ ತನ್ನ ದುಃಖ ನನ್ನೆದುರು ಹೇಳಿದಾಗ ಇಬ್ಬರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿಯೂ ನೀರು ಬಂದಿದ್ದವು ಆಗ ನಮ್ಮಜ್ಜಿಯು ಬಂದು ಅಳುವದನ್ನು ಕಂಡು, ನೀವು ಸಣ್ಣವರು ಅಳಲು ನಿಮಗೇನು ಆಗಿರುವದು ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಲೂಸಿಯು ತನಗಾಗುವ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ತವರುಮನಿ ಗಂಡನ ಮನಿ ಎಲ್ಲವೂ ನನಗೆ ಒಂದೇ ಇರುವದು. ಅಜ್ಜೀ ಹುಚ್ಚರ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಸುಖವಿರುವದು ಎನ್ನಲು, ಅಜ್ಜಿಯು "ಮನುಷ್ಯನ ಇಂದಿನ ಕಷ್ಟವು ಮುಂದಿನ ಸುಖದ ದಾರಿ" ಒಂದೊಂದು ಕಷ್ಟವು ಒಂದೊಂದು ಅನುಭವ ತಂದುಕೊಡುವ ವೇದಾಂತದ ಮೆಟ್ಟಲುಗಳಾಗಿವೆ. ಬಂದ ಗಂಡಾಂತರ ತಾಳುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಗಂಡನು ತಾಳಿಕಟ್ಟುವನು. ಎಲ್ಲವನ್ನು ತಾಳಲೇಬೇಕು ಮುಂದೆ ಬಂದುದನ್ನು ಎದೆಗೊಟ್ಟು ನೀಗಸುವದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ. ಎಲ್ಲರ ಸೇವೆಯೇ

ದೇವರ ಪೂಜೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸು, ಮನಸ್ಸು ಗಟ್ಟಿಯಾದೊಡೆ ಮಾಧವ ತಾನೊಲಿವಾ. ಆಗ ಸುಖ ಸಿಕ್ಕೇ ತೀರುವದು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆಕೆಯ ದುಃಖ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಿದಳು. ಮುಂದೆ ಎರಡು ಮೂರು ತಿಂಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಲೂಸಿಯು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಅಜ್ಜಿಯನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಿದಳು ಆಗ ಅವಳು ದಷ್ಟಪುಷ್ಟವಾಗಿ ಚೆಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಜ್ಜಿಗೆ ಬೇಗನೆ ಅವಳ ಗುರ್ತುಸಹ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ಅಜ್ಜಿ ಆರಾಮವಿರುವಿಯಾ, ಎನ್ನಲು ಆಕೆಯು ಅಜ್ಜೀ ನಿಮ್ಮ ದಯ, ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿನಂತೆ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸ ನಾನೇ ಮಾಡುವೆನು ಆದೂ ಇದು ದೇಹದ ಕರ್ಮವೆಂದೊಡೆ ಆಯಾಸವೆನಿಸಲೊಲ್ಲದು. ಎಲ್ಲರೂ ಅನಿವಾರ್ಯದಿಂದ ದುಡಿಮೆಗಾದರು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವರು. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಈಗ ದೇವರನ್ನು ನೆನೆಯಲು ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯುತ್ತಿರುವದು. ಎನ್ನಲು ಅಜ್ಜಿಯು ನುಡಿದಳು. "ಮನಸ್ಸು ಇದು ಸುಖವೆಂದೊಡೆ ಸುಖ" "ಕಷ್ಟನೆಂದೊಡೆ ಕಷ್ಟ" ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ' ಬಳ್ಳಿಗೆ ಗಿಡದ ಆಧಾರದಂತೆ ಸಣ್ಣವರಿರುವಾಗ ತಾಯಿತಂದೆಗಳೇ ಆಧಾರ, ಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಗಂಡನೇ ಆಧಾರ ಆತನಿಂದಲೇ ಮುಕ್ತಿ. ಮುಪ್ಪಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳೇ ಆಧಾರ, ಹೀಗೆಲ್ಲ ಅಜ್ಜಿಯ ಕರಟಿ ಉಪದೇಶನಾಯಿತು. ಮುಂದೊಂದು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಲೂಸಿಯ ತಾಯಿಯು ಹಾರ್ಟಫೇಲಾಗಿ ತೀರಿಹೋದಳು. ತಂದೆಯು ತನ್ನ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ನೌಕರಿಯನ್ನು ಅಳಿಯನಿಗೆ ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಸಂಸಾರದ ಹೊಣೆಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತನಾದನು. ಆಗ ಲೂಸಿಯೇ, ಮನೆಯ ಯಜಮಾನಿಯಾದಳು. ಲೂಸಿಯು ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಅಜ್ಜಿಯ ಉಪದೇಶ ಮರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಮಾಧವನ ಮಂದಿರ ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅನುಭವದ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಸ ತೊಡಗಿದಳು. ಲೂಸಿಯು ಅಜ್ಜಿಗೆ ನೀವೆ ಎನ್ನ ಗುರುಗಳು ಎಂದು ಅವಳ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಪಡೆಯಹತ್ತಿದಳು. ನನಗೆ ಆಗ ನೀವು ಉಪದೇಶಿಸದಿದ್ದರೆ ಮಂಗನಂತಿದ್ದ ಈ ಮನಸ್ಸು ಕಷ್ಟ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಭಾವಿ ಕೆರೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಮನಸ್ಸು ಬಿಗಿಹಿಡಿಯಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ, ಮನ ಗಟ್ಟಿಯಾದೊಡೆ ಮಾಧವನೊಲಿವಾ ಎಂದಳು. ಕ್ರಿಶ್ಚನ್ನಳಾದ ಲೂಸಿಯು ಈಗ ಹಿಂದುವಾದಳು. ಈಗ ಹೂನಗರವು ದೇವರ ನಾಮದ ಹೂ ಬಿಟ್ಟು ಫಲ ಕೊಟ್ಟು ಹೂನಗರವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಮನಸ್ಸು ಗಟ್ಟಿಯಾದೊಡೆ ಮಾಧವನೊಲಿವಾ ಎಂಬದನ್ನು ಲೂಸಿ ಅನುಭವದಿಂದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತೋರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ತ್ಯಾಗಮೂರ್ತಿಯಾದಳು.

ಆಹಾರವೂ ವ್ಯಾಯಾಮವೂ

ಪ್ರಾಯ ಹೋದಂಥವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುವ ಆಹಾರಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ— ಅನ್ನ, ಮೃದುವಾಗಿರುವ ಹಾಗೆ ಬೇಯಿಸಿದ ಮೊಟ್ಟೆ ಸುಟ್ಟು ಪೆಡಸಾಗಿರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ರೊಟ್ಟಿ ಮುಂತಾದವುಗಳೇ. ಹಲ್ಲುಗಳು ಬಲ ಹೀನವಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ರೊಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿಸಿ ನೀರನ್ನು ಹಾಕಿ ಮೃದುವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬಹುದು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ತಿನ್ನುತ್ತಿರಬೇಕು. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಕ್ವವಾದ ಹಣ್ಣುಗಳು ಸುಲಭ ಬೆಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕುವಂಥಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ತಿನ್ನಬೇಕು. ಹವೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ಮತ್ತು ಬೇಯಿಸಿದ ಹಣ್ಣುಗಳು ಬಹಳ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದವುಗಳು. ಬಹಳ ಸವಿ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಮಿಠಾಯಿಗಳನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು.

ದೀರ್ಘಕಾಲ ಜೀವಿಸಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ವ್ಯಾಯಾಮ ಮಾಡುವುದು ಪ್ರಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ದೇಹವು ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಯಂತ್ರವ ಗಿರುತ್ತದೆ, ಯಂತ್ರವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅದು ಬೇಗನೆ ತುಕ್ಕು ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ; ತುಕ್ಕು ಹಿಡಿದಂಥಾ ಯಂತ್ರವು ಬಹಳ ಬೇಗನೆ ಒಡೆದು ಹೋಗುತ್ತದೆಂಬ ಸಂಗತಿಯು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿದೆಯಷ್ಟೆ. ವ್ಯಾಯಾಮವನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ದೇಹವು ಮೊಂಡಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಯ ಹೋದವರು ವ್ಯಾಯಾಮ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಅವರ ದೇಹವು ಮೊಂಡಾಗಿ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಕಾಲುಗಳೇ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ಕಾಲ ಬದುಕಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಜೀವಕಾಲವೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಯಾಮ ಮಾಡುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಬಿಡದೆ ಬಹಳ ವೃದ್ಧರಾದರೂ ಕೂಡ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಗಾಳಿಯ ಸಂಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ದೇಹ ಸ್ಥಿತಿಗಾಗಿ ವ್ಯಾಯಾಮ ಮಾಡುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಸಹ ವ್ಯಾಯಾಮವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಪ್ರಾಯಸ್ಥರು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಾದರೆ ತೀರ ವೃದ್ಧರಾದಂಥ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಆಟವನ್ನು ಆಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಾಯಹೋದಂಥಾ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಶೀತಕ್ಷ್ರಾ ತ್ಯಾವಕ್ಕೂ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಯೌವನಸ್ಥರಿಗಿಂತಲೂ ವೃದ್ಧರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಡುಪುಗಳಿರಬೇಕು. ಯೌವನಸ್ಥನಿಗಿಂತಲೂ ವೃದ್ಧನಿಗೆ ಬಹಳ ಬೇಗನೆ ಶೀತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮುದುಕರು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ತರುವಾಯ ಮೈಯನ್ನು ಒಂದು ಒರಟಾದ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಚನ್ನಾಗಿ ಅಂದರೆ ಚುರುಕಾಗಿ ಒರಸಿದರೆ ಶೀತವಾಗುವ ಸಂಭವವಿರುವುದಿಲ್ಲ

(ಆಧಾರದಿಂದ)

—" ವಸಂತಿ

ಸೂ ಚ ನೆ

* ಲೇಖನಗಳು, ಅಸ್ಪಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದವು ಬರುತ್ತಿದ್ದು, ಮುದ್ರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಲೇಖಕರು ಸುಸ್ಪಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಲೇಖಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಕರ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು.

* ಇನ್ನೂ ವರೆಗೂ ಚಂದಾ ಹಣವನ್ನು ಕಳಿಸದ ಚಂದಾ ದಾರರು ಅದಷ್ಟು ಕೂಡಲೆ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ 'ವೀರಮಾತೆ' ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜ, ಧಾರವಾಡ. ಈ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಚಂದಾಹಣವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಬೇಕು.

* ಚಂದಾದಾರರು, ತಮ್ಮ ವಿಳಾಸ ಬದಲಾದಲ್ಲಿ, ಹಾಗೆ ತಿಳಿಸಿದರೆ, 'ವೀರಮಾತೆ' ಯು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಮುಟ್ಟು ವಂತೆ ದಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಲಾಗುವದು.

* ಲೇಖಕರು ಅಥವಾ ವಾಚಕರು, ಲೇಖ ಕಳಿಸುವದಾಗಲಿ ಉಳಿದ ಯಾವದೇ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುವಾಗ ತಮ್ಮ ವಿಳಾಸವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದು ತಿಳಿಸಲು ಮರೆಯಬಾರದು.

* ಹೊಸದಾಗಿ ಚಂದಾದಾರರಾಗಬಯಸುವವರು, ಚಂದಾ ಹಣವನ್ನು ಮೊದಲು ಕೊಟ್ಟು, ಕಳಿಸಿದರೆ, ಮಾಸಿಕವನ್ನು ಅವರ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಕಳಿಸುವತ್ತ ಗಮನಿಸಲಾಗುವದು.

* ಸೋದರ, ಸೋದರಿಯರು, ಅಕ್ಕನಟ್ಟಿಗೆಯ ವಿಭಾಗ ದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿತಿಂಗಳ ೧೦ ನೇ ತಾರೀಖಿನ ಒಳಗಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು.

* * * * * *

ಜಾಹಿರಾತಿಗಾಗಿ ಕಾದಿರಿಸಿದೆ.

ದರಗಳು

	೧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	ಅರ್ಧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	೩ ತಿಂಗಳಿಗೆ	೧ ತಿಂಗಳಿಗೆ
ಪೂರ್ಣ ಪುಟ	೮೦ ರೂ.	೪೫ ರೂ.	೨೫ ರೂ.	೧೫ರೂ
ಅರ್ಧ ಪುಟ	೪೫ ,, ...	೨೫ ,, ...	೧೫ ,, ...	೧೦ ,,
ಕಾಲು ಪುಟ	೨೫ ,, ...	೧೫ ,, ...	೧೨ ,, ...	೮ ,,

ಮುದ್ರಕರು : ಶ್ರೀಯುತ ಕುಲಕರ್ಣಿ ರಾಮರಾಯರು
ಸ್ಥಳ : ವನಿತಾ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ ಪ್ರೆಸ್, ಧಾರವಾಡ
ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಶ್ರೀ. ಲ. ರಂ. ಪುರಾಣಿಕ
ಸ್ಥಳ : ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯ ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ